

มาตรการทางกฎหมายในการป้องกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ:
ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย

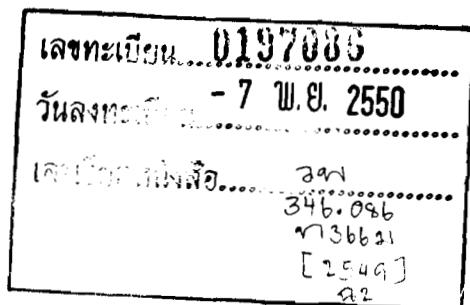
ทัศนีย์วรรณ ศิริขันธ์แสง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาดุษฎีศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

พ.ศ. 2550

**Legal Measures for Professional Indemnity Insurance:
A Case Study of Accounting Professionals**

Tassaneewan Sirikhansaeng

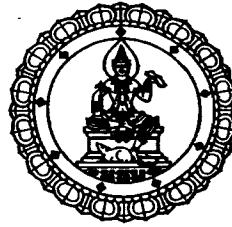

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws**

Department of Law

Graduate School, Dhurakij Pundit University

2007

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

ปริญญา นิติศาสตรมหาบัณฑิต

หัวข้อวิทยานิพนธ์ มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ:
ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ประกอบวิชาชีพนักกฎหมาย

เสนอโดย ท่านนีบวรณ์ ศิริขันธ์แสง

สาขาวิชา นิติศาสตร์ หมวดวิชา กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รศ.นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์
ได้พิจารณาเห็นชอบโดยคณะกรรมการสอนวิทยานิพนธ์แล้ว

..... ประธานกรรมการ
(ศ.ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์)

..... กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รศ.นุชทิพย์ ป.บรรจงศิลป์)

..... กรรมการ
(รศ.ชุสกิต ศรีนิล)

..... กรรมการ
(รศ.ดร.ภูมิ ใจคำเนาะ)

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

..... ผู้ดูแลบัณฑิตวิทยาลัย
(ผศ.ดร.สมศักดิ์ คำริชอุบ)

วันที่ ๑๖ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๐

หัวข้อวิทยานิพนธ์	มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ:
ชื่อผู้เขียน	ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ นุชพิพัฒ บรรจงศิลป์
สาขาวิชา	นิติศาสตร์ (กฎหมายเอกชนและกฎหมายธุรกิจ)
ปีการศึกษา	2549

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึง ความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความเป็นมา ความหมายและลักษณะทั่วไปของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ ตลอดจนมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึงวิชาชีพทนายความที่ได้นำมาตรการในการประกันภัยมาใช้ เป็นหลักประกันความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพตามที่ปรากฏในต่างประเทศบางประเทศ ได้แก่ ประเทศไทยและเวียดนาม เนื่องจากความต้องการที่จะให้ความคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศกับประเทศไทย ศึกษาและค้นหามาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสมมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาความเสี่ยงภัยจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีโดยเฉพาะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และผู้เสียหาย โดยให้สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน การศึกษาค้นคว้า กระทำโดยวิจัยเอกสารจากบทบัญญัติของกฎหมายต่างๆ คำพิพากษาของศาล ตำรา เอกสาร และบทความต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งของประเทศไทย ประเทศไทยและเวียดนาม

โดยเหตุที่การประกอบวิชาชีพบัญชีไม่ว่าในอดีตหรือปัจจุบันเป็นงานที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ และความละเอียดรอบดู ผลงานที่ออกมาก็จะถูกนำไปใช้งานจริงทั้งในส่วนราชการ และเอกชน การทำงานผิดพลาดหรือบกพร่องจึงไม่ควรจะเกิดขึ้น เพราะอาจส่งผลเสียหายต่อบุคคล ในสังคมเป็นจำนวนมาก ไม่น้อย ทำให้เห็นได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องเผชิญกับความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นจากการทำงานผิดพลาด เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ทำงานผิดพลาด จนก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลในสังคมแล้ว หนทางที่ผู้เสียหายจะได้รับการชดเชยค่าเสียหาย จะมีทางทางใดบ้าง

แม้ว่าจะมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งโดยองค์กรทางวิชาชีพ คือ สถาบันบัญชี และการที่รัฐต่างๆ ออกกฎหมายอุดหนุนให้บังคับ ไม่ว่าจะเป็นพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา และกฎหมายอื่นอีกหลายฉบับ ซึ่งการควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชี เช่นว่านี้ล้วนมีวัตถุประสงค์ เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพให้มีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ หากการให้บริการทางวิชาชีพขาดประสิทธิภาพหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อาจต้องได้รับโทษตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งโทษเช่นนี้นักบัญชีมักจะมีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือ ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ แต่การชดใช้ค่าเสียหายนั้น ยังคงไม่มีมาตรการใดที่สามารถเยียวยา ผู้เสียหายได้อย่างรวดเร็วทันท่วงที และให้ได้รับชดใช้ค่าเสียหายเท่าที่เสียหายจริงหรือให้ใกล้เคียง กับความเสียหายที่แท้จริงมากที่สุด

จากการศึกษามาตรการทางกฎหมายในต่างประเทศบางประเทศ ได้แก่ ประเทศมาเลเซีย และประเทศสิงคโปร์ พบว่า ได้มีการนำระบบการประกันภัยภาคบังคับมาใช้สำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ เพื่อเป็นหลักประกันความเสียหายที่ผู้ประกอบวิชาชีพอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น โดยเมื่อผู้ประกอบวิชาชีพได้จดทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพและให้บริการทางวิชาชีพกับบุคคลทั่วไปแล้ว ต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) ทุกคน ข้อกำหนดเช่นว่านี้มีปรากฏอยู่ในกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพ ดังนั้น ผู้เขียนจึงได้เสนอแนะให้มีการนำมาตรการในการประกันภัยความรับผิดชอบในระบบบังคับ มาใช้ เป็นหลักประกันความเสียหายกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยเห็นควรให้มีการตราข้อกำหนดเช่นว่านี้ ไว้ในกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชี อันได้แก่ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เมื่อการประกันภัยเป็นมาตรการที่มีลักษณะเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่ต้องอยู่ในฐานะเสี่ยงต่อภัย อันไม่แน่นอนที่มีลักษณะเดียวกัน ร่วมกัน และเป็นมาตรการที่มีลักษณะโอนความรับผิดชอบหรือ โอนความเสี่ยงภัยและความสูญเสียไปให้ผู้อื่น (The Risk and the Loss may be Transferred) หรือ ช่วยบรรเทาภาระความรับผิดชอบในความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นไปยังบุคคลอื่นเฉลี่ยมากน้อย ตามแต่จะได้ตกลงกัน ดังนั้น การประกันภัยจึงเป็นมาตรการที่เหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นแนวทาง ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้

Thesis Title	Legal Measures for Professional Indemnity Insurance: A Case Study of Accounting Professionals
Author	Tassaneewan Sirikhansaeng
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Nuchtip P. Bunjungsil
Department	Law (Private and Business Law)
Academic Year	2006

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate the problems concerning professional indemnity insurance of accounting professionals, background, definition and general characteristics of professional indemnity insurance and legal measures for professional indemnity insurance of accounting professionals including legal professionals who apply legal measures for professional indemnity insurance to damages stemmed from their career as occurring in some countries such as Malaysia, Singapore and even Thailand. This research analyzed legal responsibilities of accounting professionals, how to deal with operating professional indemnity insurance, obstacles to operation as well as limitations of the law. Furthermore, in this research, legal measures for professional indemnity insurance of accounting professionals in Thailand and those of foreign countries were compared to find out the suitable legal measures to be used as the approach to elimination of the risks derived from service provision of accounting professionalism to enhance the effectiveness of protecting accounting professionals and the victim of crime in accordance with current economic and social situations in Thailand. The methodology included document research on provisions of various legal codes, verdicts of the Court, textbooks, documentation and articles on the topic of professional indemnity insurance of accounting professionals written in Thailand, Malaysia and Singapore.

Since accounting professionalism in the past or at present have had to rely on knowledge, skills and carefulness, the product from this special area is often cited as a reference in government and private sectors. Mistakes or defects caused by work performance should not occur because they might have a negative effect on a number of people in the society. Therefore, it is conspicuous that accounting professionals have to be faced with risks causing damages to

Thesis Title	Legal Measures for Professional Indemnity Insurance: A Case Study of Accounting Professionals
Author	Tassaneewan Sirikhansaeng
Thesis Advisor	Assoc.Prof. Nuchtip P. Bunjungsil
Department	Law (Private and Business Law)
Academic Year	2006

ABSTRACT

The purposes of this research were to investigate the problems concerning professional indemnity insurance of accounting professionals, background, definition and general characteristics of professional indemnity insurance and legal measures for professional indemnity insurance of accounting professionals including legal professionals who apply legal measures for professional indemnity insurance to damages stemmed from their career as occurring in some countries such as Malaysia, Singapore and even Thailand. This research analyzed legal responsibilities of accounting professionals, how to deal with operating professional indemnity insurance, obstacles to operation as well as limitations of the law. Furthermore, in this research, legal measures for professional indemnity insurance of accounting professionals in Thailand and those of foreign countries were compared to find out the suitable legal measures to be used as the approach to elimination of the risks derived from service provision of accounting professionalism to enhance the effectiveness of protecting accounting professionals and the victim of crime in accordance with current economic and social situations in Thailand. The methodology included document research on provisions of various legal codes, verdicts of the Court, textbooks, documentation and articles on the topic of professional indemnity insurance of accounting professionals written in Thailand, Malaysia and Singapore.

Since accounting professionalism in the past or at present have had to rely on knowledge, skills and carefulness, the product from this special area is often cited as a reference in government and private sectors. Mistakes or defects caused by work performance should not occur because they might have a negative effect on a number of people in the society. Therefore, it is conspicuous that accounting professionals have to be faced with risks causing damages to

other people making mistakes in their career. How will the victim get the compensation for the damage?

In general, accounting professionalism is controlled by the organization of professionalism, the Council of Accounting Professionalism. All legislation issued by the government to be implemented such as the Accounting Professionalism B.E. 2547, the Accountancy Act B.E. 2543, Civil and Commercial Code, Criminal Law and various legislation aimed to control and monitor the professionalism to be effective and correspond to the standards of professionalism, If the provision of service of accounting professionalism lacks effectiveness or incongruent with account professionalism, accounting professionals might be punished as mandated in the law. The penalty for this usually limit or abolish the rights or benefits obtained from doing the career. However, there are no legal measures to immediately compensate the victim and to help the victim get paid off for the damage as much as possible.

The results from investigating legal measures in certain foreign countries like Malaysia and Singapore revealed that the compulsory insurance system is implemented for professionals to be a guarantee for the damage the professionals might cause to other people. After the professionals have registered to be provide professionalism service for people in general, all of them have to proceed professional indemnity insurance. This regulation appears in the legal measure monitoring performing professionalism. Therefore, the suggestion from this research is the implementation of compulsory professional indemnity insurance system to guarantee the damage occurring to accounting professionals. This special legal measure must be regulated in the law controlling accounting professionalism like the Accounting Professionalism Act B.E. 2547. Since the professional indemnity insurance becomes a legal measure which comprises a procedure of grouping people getting involved in the same risky condition and concerns the risk and loss which may be transferred or relieve the responsibility for the loss expected to occur to others as agreed, it is likely to be a suitable solution to the problem.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของท่านรองศาสตราจารย์มุชทิพย์ ป. บรรจงศิลป์ ที่สละเวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รวมถึงได้ให้ข้อมูล คำแนะนำ และข้อคิดเห็น ที่เป็นประโยชน์ ตลอดจนได้ทำการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่ อย่างดีเยี่ยม

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ ศรีธรรมรักษ์ ที่กรุณารับเป็นประธาน กรรมการและขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ชูศักดิ์ ศรีนิต และรองศาสตราจารย์ ดร.ภูมิ โชคเหมะ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณนายอานวย ศุภเวช ตลอดจน คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ข้อคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ รวมถึงคุณดาเนตร วันทนีย์ และเจ้าหน้าที่ของกรรมการประกันภัยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ คำแนะนำ และอีกเพื่อเอกสารสำหรับ การเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ท้ายที่สุดนี้ ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อบัณฑิต คุณแม่สังกรานต์ ศิริขันธ์แสง และญาติๆ ที่ได้อบรมเลี้ยงดูและสนับสนุนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณพ่อ ซึ่งเป็นผู้ผลักดันให้ผู้เขียนมาศึกษา ในสาขาวิชานิติศาสตร์นั่นเอง รวมถึงครอบครัวที่ให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดการศึกษา รวมทั้งขอขอบคุณกลุ่มเพื่อนที่เป็นกำลังใจให้เสมอ และเจ้าหน้าที่มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือ แก่นักศึกษาปริญญาโททุกคนเป็นอย่างดีไว้ ณ ที่นี่ด้วย

ทัศนีย์วรรณ ศิริขันธ์แสง

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	๘
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	๙
กิตติกรรมประกาศ.....	๙
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	3
1.3 สมมติฐานของการศึกษา.....	3
1.4 ขอบเขตของการศึกษา.....	4
1.5 วิธีการศึกษา.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2 ประวัติ ความเป็นมา ความหมาย ระบบ และความรับผิดชอบกฎหมาย ของผู้ประกอบวิชาชีพ.....	5
2.1 ประวัติความเป็นมาของการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพในต่างประเทศ.....	5
2.2 ประวัติความเป็นมาของการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศไทย.....	7
2.3 ความหมายของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ.....	8
2.4 ระบบและความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพทั่วไปและผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี.....	11
2.5 ความรับผิดชอบกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพ.....	22
3 มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย.....	31
3.1 มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศ.....	31
3.1.1 มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย.....	32
1) ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี.....	32
2) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี.....	35

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3) สาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	39
4) การนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ.....	41
3.1.2 มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย.....	46
1) ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	46
2) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	51
3) สาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	53
4) การนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ.....	55
3.2 มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธในประเทศไทย.....	58
3.2.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	58
3.2.2 องค์กรที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	67
3.2.3 สาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	75
4 วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ.....	81
4.1 วิเคราะห์ความรับผิดตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธ และวิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดที่เกิดขึ้น.....	81
4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธของต่างประเทศกับประเทศไทย.....	89
4.3 การนำมาตรการทางกฎหมายประกันภัยเข้ามาคุ้มครอง ผู้ประกอบวิชาชีพนักยูธและผู้ได้รับความเสียหาย.....	90
5 สรุปและข้อเสนอแนะ.....	93
5.1 สรุป.....	93
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	96
บรรณานุกรม.....	101
ภาคผนวก.....	109

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547.....	110
ภาคผนวก ข ตัวอย่างใบคำขอเอกสารประกันภัยความรับผิด	
ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยสิงคโปร์.....	132
ภาคผนวก ค ตัวอย่างกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิด	
ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยอังกฤษและเวลส์.....	139
ภาคผนวก ง ข้อบังคับว่าด้วยการทำประกันภัยความรับผิด	
ของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทยมาเลเซีย.....	157
ประวัติผู้เขียน.....	161

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญของปัญหา

วิชาชีพนักภูมิปัญญาเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่พบว่า มีการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพเช่นกัน คือ เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2546 มีคดีที่ผู้สอนบัญชีจะต้องรับผิดชอบความเสียหายที่เกิดจากการตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินอันมีข้อมูลที่เป็นเท็จ คดีดังกล่าว คือ คดีที่ฟ้องร้องกันระหว่างกลุ่มผู้ถือหุ้นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ชน.ไทย จำกัด เป็นโจทก์ ยื่นฟ้อง บริษัท เอสบีวี ผลิตภัณฑ์ จำกัด บริษัท อาร์เซอร์ เอนด์ เคอร์ สัน จำกัด บริษัทผู้ตรวจสอบบัญชี และนายส่ง่ ศรีอาริยะเมตตา ผู้สอนบัญชีรับอนุญาต คดีนี้ศาลแพ่งกรุงเทพได้ได้ตัดสินให้จำเลยทั้งสามร่วมกันชดใช้เงินจำนวนกว่า 688 ล้านบาท ให้กับโจทก์

นอกจากนี้ในต่างประเทศยังมีคดีที่ฟ้องให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรับผิดชอบเช่นกัน คือคดีระหว่าง 1136 Tenants v. Max Rothenberg and Company เป็นคดีที่ผู้แทนบริษัท 1136 Tenants ฟ้องบริษัทผู้สอบบัญชี Max Rothenberg and Company ว่าประมวลเดินเลื่อนปฏิบัติงานผิดพลาดในการตรวจสอบหุ้งริตระยะหนึ่งไม่เปิดเผยสิ่งผิดปกติของเอกสารทางบัญชีที่ผู้บริหารของบริษัทจัดทำขึ้นมา คดีนี้ศาลตัดสินให้บริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีจ่ายค่าชดเชยให้กับผู้แทนบริษัท 1136 Tenants

เป็นเงินจำนวน 235,000 ดอลลาร์สหรัฐ และอีกดีหนึ่ง ได้แก่ คดีระหว่าง Rush Factors v. Levin ข้อเท็จจริงในคดีนี้ คือ โจทก์ผู้ปล่อยภัยล่าவาหาร้าแลบผู้สอบบัญชีที่ตรวจสอบการเงินของบริษัทลูกค้าเพื่อหาเงินกู้ว่า ผู้สอบบัญชีของการงานสอบบัญชีแบบไม่มีเงื่อนไขและระบุว่าบริษัทลูกค้าซึ่งมีความสามารถชำระหนี้ได้ ทั้งที่ความจริงบริษัทลูกค้าไม่มีความสามารถชำระหนี้ได้ โจทก์ให้เงินกู้แก่บริษัทลูกค้าและได้รับความเสียหาย จึงฟ้องผู้สอบบัญชีใช้ชุดใช้ค่าเสียหาย ศาลในคดีนี้ตัดสินว่า การกระทำของผู้สอบบัญชีดังกล่าวมีความประมาณเดินเล่อในการตรวจสอบการเงิน และเมื่อบริษัทโจทก์ เชื่อถืองบการเงินและปล่อยเงินกู้ไปจนได้รับความเสียหาย บริษัทผู้สอบบัญชีจึงต้องชดใช้ค่าเสียหาย จึงเห็นได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่อาจทำงานผิดพลาดจนก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อบุคคลอื่นและมีความเสี่ยงอาจถูกฟ้องให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหายซึ่งการเรียกร้องค่าเสียหาย ในลักษณะเช่นนี้มักเรียกร้องกันเป็นจำนวนเงินที่มาก ไม่แตกต่างจากวิชาชีพแพทย์หรือวิศวกร¹

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ประมวลกฎหมายอาญา และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้ว บทบัญญัติของกฎหมายทั้ง 4 ฉบับ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีล้วนมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การประกอบวิชาชีพมีประสิทธิภาพและ มีมาตรฐานตามที่กฎหมายกำหนด หากการประกอบวิชาชีพขาดประสิทธิภาพหรือไม่เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ประกอบวิชาชีพอาจได้รับโทษคุกเพิกถอนใบอนุญาต โทษทางอาญา หรือต้องชดใช้ค่าเสียหาย เนื่องจากผิดสัญญาหรือชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนเนื่องจากการกระทำละเมิดก็ได้ แต่การบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวไม่สามารถช่วยให้ผู้ใช้บริการทางวิชาชีพได้รับการชดใช้ค่าเสียหายอย่างรวดเร็ว และทันท่วงที ทั้งยังไม่มีมาตรการที่ช่วยจัดการกับความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้องให้รับผิดชอบการให้ บริการทางวิชาชีพผิดพลาด เมื่อเป็นเช่นนี้จึงควรมีมาตรการทางกฎหมายมาช่วยแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ดังกล่าว โดยที่การประกันภัยเป็นการรวมกลุ่มของบุคคลที่ต้องอยู่ในฐานะเสี่ยงต่อภัยอันไม่แน่นอน ที่มีลักษณะเดียวกัน ร่วมกัน และเป็นมาตรการที่มีลักษณะโอนความรับผิดชอบหรือโอนความเสี่ยงภัย และความสูญเสียไปให้ผู้อื่น (The Risk and the Loss may be Transferred) หรือช่วยบรรเทาภาระ ความรับผิดชอบในความสูญเสียที่คาดว่าจะเกิดขึ้นไปยังบุคคลอื่นเฉลี่ยมากันน้อยตามแต่จะได้ตกลงกัน นอกเหนือนี้การประกันภัยซึ่งช่วยสร้างความมั่นคงให้แก่สังคม ทำให้สังคมมีหลักประกันความปลอดภัย มีความมั่นใจว่าเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว ผู้ได้รับความเสียหายจะได้รับการชดใช้จึงเห็นได้ว่า มาตรการเรื่องการประกันภัยสามารถนำมาใช้จัดการปัญหาต่างๆ ที่กล่าวมาข้างต้นได้

¹ ดวงพร โภคลวรรณ์. (2547). ความรับผิดชอบทางกฎหมายของผู้สอบบัญชีในประเทศไทย.

ดังนั้น ผู้เขียนจึงทำการศึกษาเรื่องการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ และยังไม่มีงานวิจัยทางกฎหมายอย่างจริงจัง ตลอดจนแนวบรรทัดฐานคำวินิจฉัยของศาลไทยก็ยังมีน้อย ดังนั้นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษา วิเคราะห์ถึงหลักเกณฑ์ต่างๆ เกี่ยวกับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1.2.1 เพื่อศึกษาความสำคัญของปัญหา เกี่ยวกับการประกันภัยความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.2.2 เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา ความหมายและประเภทของการประกันภัยความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.2.3 เพื่อศึกษามาตรการทางกฎหมาย ในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่ปรากฏในกฎหมายต่างประเทศบางประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

1.2.4 เพื่อศึกษาวิเคราะห์มาตรฐานมาตรการทางกฎหมาย ในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่ปรากฏในกฎหมายต่างประเทศบางประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

1.2.5 เพื่อศึกษาและค้นหา มาตรการทางกฎหมายที่เหมาะสม นาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไข ปัญหาความเสี่ยงภัยจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่ต้องเสี่ยงภัยกับการถูกฟ้องร้องดำเนินคดี จากการก่อให้เกิดความเสียหายในการให้บริการทางวิชาชีพที่หากค่าเสียหายมีจำนวนมากผู้ประกอบวิชาชีพจะไม่สามารถชดใช้ได้ เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจขาดความมั่นใจในการทำงาน หรือให้บริการแก่ลูกค้า หากมีระบบที่ช่วยกระจายความเสี่ยงภัยดังกล่าวได้จะเป็นการเพิ่มความมั่นใจ และเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานหรือการให้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งเครื่องมืออันหนึ่งที่บุคคลในสังคมนำมาระยะความเสี่ยงภัย คือ การประกันภัย ดังนั้นจึงควรมีมาตรการทางกฎหมาย ในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำการศึกษาถึงลักษณะทั่วไป องค์กรและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรับผิดชอบกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึงหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ และการมีมาตรฐานทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่สามารถอธิบายความเสี่ยงได้โดยบุคคลผู้ได้รับความเสี่ยงของย่างรวดเร็วทันท่วงที และใกล้เคียงกับความเสี่ยงที่แท้จริง ทั้งยังช่วยจัดการกับความเสี่ยงของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจากการถูกฟ้องร้องเรียกค่าเสี่ยงหาย

1.5 วิธีการศึกษา

การทำการโดยวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาเอกสารต่างๆ เช่น ตำรากฎหมาย วิทยานิพนธ์ บทความทางวิชาการ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (Internet) ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี องค์กรและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยความเสี่ยง และกฎหมายว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและวิชาชีพอื่นที่เกี่ยวข้องตามที่ปรากฏในประเทศไทยและต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงความสำคัญของปัญหาเกี่ยวกับการประกันภัยความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.6.2 ทำให้ทราบถึงประวัติความเป็นมา ความหมายและประเภทของการประกันภัยความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

1.6.3 ทำให้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่ปรากฏในกฎหมายต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

1.6.4 ทำให้ทราบถึงการวิเคราะห์มาตรฐานทางกฎหมายในการประกันภัยความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่ปรากฏในกฎหมายต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

1.6.5 สามารถนำมาตรการทางกฎหมายที่ได้จากการศึกษาวิจัยมาใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

บทที่ 2

ประวัติ ความเป็นมา ความหมาย ระบบ และความรับผิดตามกฎหมาย

ของผู้ประกอบวิชาชีพ

การประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Liability Insurance) ซึ่งจัดเป็นประเภทหนึ่งของการประกันภัยความรับผิด (Liability Insurance) ได้ปรากฏขึ้นภายหลังจากที่มีการประกันภัยประเภทอื่นๆ เกิดขึ้นแล้ว โดยเป็นผลมาจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ดุลสาหกรรมแปลกใหม่ที่เกิดขึ้นอย่างมากในยุค จุดติดเหตุที่เกิดขึ้นมีแนวโน้มทำความเสียหายอย่างรุนแรง และมากขึ้น ส่งผลให้มีผู้ได้รับความเสียหายและบาดเจ็บมากขึ้น สิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดความต้องการที่จะให้มีการประกันภัยความรับผิดมากขึ้น สำหรับการประกันภัย ความรับผิด ในต่างประเทศและในประเทศไทยมีประวัติความเป็นมาและการเริ่มต้นที่แตกต่างกัน โดยจะได้ทำการศึกษาเป็นลำดับดังต่อไปนี้

2.1 ประวัติความเป็นมาของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพในต่างประเทศ

นับตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 เกิดบริษัทประกันภัยขึ้นเป็นแห่งแรกของโลก คือ บริษัทโลย์ด แห่งกรุงลอนדון ประเทศอังกฤษ ในระยะแรกการประกันภัยเกิดขึ้นเพื่อสนับสนุนความต้องการของการประกันภัยทางทะเลเป็นหลัก ต่อมาก็เริ่มนิยมการประกันภัยประเภทอื่นเกิดขึ้นตามมาอีก เริ่มจากการประกันชีวิตสืบเนื่องมาจากการตราพระราชบัญญัติประกันชีวิต ปี 1774 เพื่อป้องกันไม่ให้มีการเอาประกันชีวิตบุคคลอื่นโดยที่ตนไม่ได้มีส่วนได้เสียอันจะเป็นการพนันขันต่อบนชีวิตของบุคคลอื่น ต่อมาก็เกิดมีการประกันอุบัติเหตุซึ่งพัฒนาจากการประกันภัยทางทะเล และการประกันอัคคีภัย ตามลำดับ

ภายหลังสองครั้งที่ 1 การประกันภัยเครื่องจักร (Motor Insurance) ประกันภัยอากาศยาน (Aviation Insurance) และประกันภัยสินเชื่อ (Credit Insurance) เริ่มนิยมการขยายตัวในขณะที่ยังไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัดว่ากรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ มีการเขียนขึ้นครั้งแรกเมื่อใด แต่เป็นกรมธรรม์ที่มีการเขียนขึ้นครั้งแรกที่ล้อย์ด สิ่งที่สนับสนุนให้มีการเขียนกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้มาจากการกล่าวในความรับผิดตามกฎหมายหรือภัยในทางศีลธรรม (Moral Hazard) ของผู้ประกอบวิชาชีพ

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดประเภทแรกที่เริ่มปรากฏ คือ กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะ พบร่วมกับการเผยแพร่ครั้งแรกในปี 1875 ต่อมาในปี 1880 ปรากฏกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของลูกจ้าง เนื้อหาของกรมธรรม์ครอบคลุมถึงความรับผิดตามกฎหมายของผู้เอาประกันภัยที่มีค่าบุคคลอื่น และหลังจากนั้นก็เริ่มปรากฏกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพโดยเป็นการเขียนกรมธรรม์เพิ่มเติมจากกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดต่อสาธารณะ

สิ่งที่กระตุ้นให้มีการเขียนกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพมาจากการคัดสินในคดีระหว่าง Donoghue V. Stevenson ในปี 1932 และคดีระหว่าง Hedley Byme & Co.Ltd V. Heller & Partner Ltd. ในปี 1945

คดีระหว่าง Donoghue V. Stevenson ได้ให้ความหมายของ “Professional” หรือ “ผู้ประกอบวิชาชีพ” เอาไว้ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรับผิดต่อลูกค้าที่ได้ความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพ ถ้าปรากฏว่าผู้ประกอบวิชาชีพมีส่วนเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบดังนี้

1. มีหน้าที่ใช้ความระมัดระวัง เอาใจใส่เยี่ยงบุคคลที่ประกอบวิชาชีพ
2. ได้กระทำการฝ่าฝืนหรือละเลยต่อหน้าที่ดังกล่าว
3. มีบุคคลได้รับความเสียหายหรือได้รับผลกระทบทางกายภาพเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน และผู้ที่ละเลยหรือทำผิดหน้าที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพ

นิคดีที่เกี่ยวกับความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพหมายความ คือ คดีระหว่าง Hedley Byme & Co.Ltd V. Heller & Partner Ltd. เมตุผลหนึ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพถูกฟ้องร้อง คือ มีการตรวจสอบถึงการกระทำหรือการให้คำแนะนำที่เป็นการประมาทเลินเล่อหรือละเลยจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายทางการเงินแก่ลูกค้า

จากรายงานคดีเกี่ยวกับกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพยังคงเกี่ยวข้องกับการกระทำ หรือการให้คำแนะนำที่ประมาทเลินเล่อ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ว่าจ้าง เนื่องจากเป็นเหตุผลหนึ่งที่นำมาอ้างในการฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายจากผู้ประกอบวิชาชีพ ขณะที่รายงานคดีที่เกี่ยวกับการฟ้องร้องดังกล่าวมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น¹

¹ W.I.B Enright. (1996). Professional Indemnity Insurance Law. pp. 81 - 84.

2.2 ประวัติความเป็นมาของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพในประเทศไทย

การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพเริ่มปรากฏครั้งแรกในประเทศไทยเมื่อได้ไม่มีหลักฐานแน่ชัด แต่พบว่ามีการทำประกันภัยครั้งแรกในสมัยกรุงศรีอยุธยา โดยเป็นการทำประกันภัยทางทะเล เนื่องจากในสมัยนั้นเริ่มนิยมการคิดต่อค้ายากับต่างประเทศไทยหลายประเทศซึ่งต้องอาศัยการขนส่งสินค้าทางทะเลเป็นส่วนใหญ่ การทำประกันภัยในครั้งนั้นเป็นการดำเนินการโดยชาวต่างชาติ คือชาวต่างด้าว ล้วนกันเอง ส่วนกฎหมายไทยที่มีการกล่าวถึงการประกันภัยฉบับแรก คือ พระราชบัญญัติเข้าหุ้นส่วนและบริษัท ร.ค. 130 กำหนดให้ต้องชำระค่าประกันภัยก่อนจึงจะได้รับพระราชทานอนุญาตก่อน

ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 5 เริ่มปรากฏการทำประกันภัยอีกประเทศไทยนั่น คือ การประกันชีวิต และนิยมการขายตัวอย่างต่อเนื่อง จนปลายสมัยรัชกาลที่ 6 จึงทรงได้โปรดเกล้าให้ตราประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เพื่อใช้กับการประกันภัยและการประกันชีวิต มีผลใช้บังคับในปี พ.ศ. 2472

สำหรับการประกันภัยความรับผิดชอบทางแพ่งในประเทศไทย คือ ประกันภัยความรับผิดชอบต่อสาธารณชน โดยปรากฏอยู่ในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887-888 ที่ได้มีการตราขึ้น มีชื่อเรียกการประกันภัยประเภทนี้ว่า “ประกันภัยค้ำจุน” ในยุคต้นๆ หลังจากที่ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีผลใช้บังคับแล้ว การประกันภัยความรับผิดชอบที่ยังไม่เป็นที่รู้จักเท่าไนก็ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยส่วนใหญ่ยังเป็นแบบเกษตรกรรม ประชาชนยังอยู่กับการจัดการรายหัวประเทศไทยสังคมเมืองยังไม่เจริญเติบโต ความรู้ความต้องการการคุ้มครองต่อความเสี่ยงภัยประเภทนี้ยังแทบจะไม่ปรากฏ จนจนเมื่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยได้มีการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง มีอุตสาหกรรมแปลงใหม่เกิดขึ้นมากมาก รวมทั้งมีการคิดต่อสัมพันธ์ใกล้ชิดกับต่างประเทศมากขึ้น อุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมักจะมีแนวโน้มทำให้เกิดความเสียหายอย่างกว้างขวาง และรุนแรงมากขึ้น คนที่เริ่มนิยมความรู้ความพร้อมที่จะเรียกร้องค่าเสียหายหรือค่าชดเชยกันมากขึ้น สิ่งต่างๆ เหล่านี้ ล้วนเป็นปัจจัยส่งเสริมให้เกิดความต้องการการประกันภัยความรับผิดชอบมากยิ่งขึ้น

ส่วนการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพนั้นเป็นการประกันภัยที่มีการพัฒนามาจากการประกันภัยความรับผิดชอบต่อสาธารณชน โดยเหตุที่กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบต่อสาธารณชน เป็นกรมธรรม์ที่มีขอบเขตกว้างมาก โดยจะครอบคลุมถึงความรับผิดชอบส่วนบุคคล ความรับผิดชอบผู้ประกอบกิจการต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นห้างร้าน ห้างหุ้นส่วน บริษัท หรือนิติบุคคลใดๆ ซึ่งย่อมจะคุ้มครองถึงความรับผิดชอบที่เกิดจากผู้ประกอบวิชาชีพด้วย ภายหลังเมื่อพบว่าสังคมมีความต้องการการคุ้มครองความรับผิดชอบที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาชีพโดยเฉพาะมากขึ้น จึงส่งผลให้มีการพัฒนาและมีการเขียนกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพโดยเฉพาะขึ้น

ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพนี้เกิดขึ้น หลังจากมีการประกันภัยประเภทอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นการประกันภัยทางทะเล การประกันชีวิต หรือ การประกันวินาศภัย²

2.3 ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ

ก่อนที่จะได้ทราบถึงความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ ว่าเป็นอย่างไรนั้น ควรจะต้องทำการศึกษาถึงความหมายของวิชาชีพก่อนว่ามีลักษณะเป็นอย่างไรบ้าง คำว่า “วิชาชีพ” คือ อาชีพที่มีลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

- (1) ลักษณะที่ว่าไปของการทำงานต้องอาศัยทักษะ ฟื้มอีกความชำนาญ เป็นส่วนสำคัญ ในการทำงาน โดยต้องผ่านการเรียนรู้ ฝึกฝนทั้งทางทฤษฎีและทางปฏิบัติก่อนที่จะมาปฏิบัติงานจริง
- (2) การประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพจะต้องอยู่ในกรอบจริยธรรมและ จรรยาบรรณของวิชาชีพ โดยต้องมีต่อทั้งผู้มาใช้บริการ ต่อชุมชน หรือสังคม
- (3) มีการรวมตัวกันเป็นสมาคมของผู้ประกอบวิชาชีพ มีการวางแผนแบบแผน มีการกำหนดมาตรฐานในการประกอบวิชาชีพ
- (4) สถานภาพของผู้ประกอบวิชาชีพมักมีสถานภาพสูงในสังคม บุคคลใดจะเป็น ผู้ประกอบวิชาชีพได้ต้องผ่านการรับรองสถานภาพ โดยองค์กรของรัฐก่อน³

ส่วนความหมายของวิชาชีพนั้น ต่างในต่างประเทศรวมถึงในประเทศไทยและนักวิชาการ บางท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Oxford English Dictionary ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” หมายถึง อาชีพ (Vacation) ที่อาศัยความรู้ ความเชี่ยวชาญ จากการศึกษาในด้านใดด้านหนึ่งมาใช้ประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ ภายใต้ศิลปวิทยาการที่ได้ศึกษามานั้น

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” หมายถึง อาชีพที่ต้องอาศัยวิชาความรู้ความชำนาญ

นักประชาร্যทั้งกฎหมาย รอสโคร 佩恩 (Roscoe Pound) ได้กล่าวไว้ว่า “การประกอบ วิชาชีพ” หมายถึง กลุ่มนุกคลผู้ประกอบการเป็นอาชีพร่วมกันด้วยเจตนาณเพื่อบริการประชาชน

² พิพัฒน์ เทพปฏิพัฒน์ และคณะ. (2537). เอกสารการสอนหลุดวิชาการประกันวินาศภัย 2 หน่วยที่ 9-15. หน้า 6 - 7.

³ Rupert M. Jackson. (1982). Professional Negligence. pp. 1 - 2.

อาจารย์จิตติ ติงศักดิ์ กล่าวว่า “วิชาชีพ” หมายถึง งานที่ต้องใช้ความรู้พิเศษทางวิชาการ ในส่วนความคิด ไม่ใช่ในทางกำลังกาย มีลักษณะอาชีพที่ผูกขาด ซึ่งทำได้แต่นุคคลผู้มีคุณสมบัติ อันศึกษาอบรมโดยเหมาะสม เช่น แพทย์ กฎหมาย บัญชี ทนายความรวมถึงวิชาชีพอื่นๆ ด้วย เช่น นักวิทยาศาสตร์ วิศวกร เป็นต้น

ศาสตราจารย์ ดร.จีด เศรษฐบุตร กล่าวว่า วิชาชีพ หมายถึง อาชีพที่อาศัยหลักศิลปะ หลักวิทยาศาสตร์ กล่าวเป็นตัวอย่าง ได้แก่ แพทย์ (medicines) เกสัชกร (pharmacies) ทันตแพทย์ (dentists) สัตวแพทย์ (veterinarians) ฯลฯ

อาจารย์บัญญัติ ลุจฉะ กล่าวว่า “วิชาชีพ” หมายถึง อาชีพที่ต้องมีการศึกษาขั้นสูง มีการอบรม เป็นพิเศษ และมีเจตนาเพื่อรับใช้ประชาชน วิชาชีพนั้นมีหลายประเภทด้วยกัน เช่น กฎหมาย 医药等 แพทย์ สถาปัตยกรรม วิศวกรรม เป็นต้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญนา มาตรະกุล ได้ให้ความหมายของคำว่า “วิชาชีพ” หมายถึง อาชีพหรืองานที่ต้องอาศัยความรู้ที่มีความก้าวหน้าหรือความชำนาญในระดับสูง รวมทั้งการฝึกฝน ที่มีความเฉพาะเจาะจง เช่น ทนายความ 医药等 แพทย์ วิศวกร ครุฯ ฯลฯ และต้องใช้วิชาชีพดังกล่าวเพื่อเลี้ยงชีพ นอกจากนี้มีคำพิพากษาของศาลต่างประเทศที่ผู้พิพากษาผู้ตัดสินคดีได้ให้คำจำกัดความ ของคำว่า “วิชาชีพ” ดังนี้

คดี Commission of Inland Revenue V. Maxes ผู้พิพากษา Scrutton กล่าวไว้ว่า ในคำพิพากษาว่า คำว่า “วิชาชีพ” มีลักษณะเป็นอาชีพที่ต้องการทั้งความชำนาญในทางศติปัณฑุ และความชำนาญทางฝีมือ ภายใต้ทักษะทางความคิดในการทำงาน ดังเช่น อาชีพวาดภาพ (Painting) อาชีพนักปั้นกปะติกรรม (Sculpture) หรืออาชีพหมอยศัลยกรรม (Surgery) ซึ่งจะมีความแตกต่างจากอาชีพโดยทั่วไป ซึ่งการประกอบอาชีพจะเป็นเพียงขั้นตอนการผลิต การขายสินค้าต่างๆ โดยไม่ได้ใช้ทักษะทางด้านฝีมือ อย่างไรก็ตามการให้คำจำกัดความเช่นนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย

คดี Carr V. Inland Revenue Commissions ผู้พิพากษา Du Pracq L.J. กล่าวว่า ผู้ที่จะประกอบ “วิชาชีพ” ได้นั้น ต้องเป็นผู้ที่มีทักษะ ความสามารถหรือมีคุณสมบัติพิเศษ ที่ได้มาจากการฝึกฝน จนมีประสบการณ์และต้องมีความระมัดระวังในการทำงาน เพราะนุคคลทั่วไปย่อมต้องการผู้ประกอบวิชาชีพ ที่มีทักษะ ความสามารถ และมีประสบการณ์ในการทำงานที่นาน จะเห็นได้ว่าวิชาชีพนี้มิใช่ว่าบุคคลทั่วไป จะสามารถประกอบอาชีพได้⁴

⁴ Rupert M. Jackson. Ibid. pp. 1 - 2.

ส่วนความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพนั้น มีดังนี้

พจนานุกรมกฎหมายประกันภัย (Dictionary of Insurance Law) ได้ให้ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึง การประกันภัยประเภทหนึ่งที่มีผลครอบคลุมกับบุคคลที่ปฏิบัติงาน นักกฎหมาย นายหน้า สถาปนิก จากการเรียกร้องให้รับผิดชอบในการชำรุดเสียหายให้แก่ลูกค้าจากความประมาทเลินเล่อในการทำงานตามหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพ⁵

คำจำกัดความหมายประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance Law) ได้ให้ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ หมายถึง สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างผู้เอาประกันภัยที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพและผู้รับประกันภัย โดยที่ผู้รับประกันภัยสัญญาว่าจะชดใช้ค่าเสียหายให้แก่ผู้ประกอบวิชาชีพจากการถูกเรียกร้องเช่นว่านี้จากลูกค้า หรือบุคคลที่สามซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการของผู้ประกอบวิชาชีพ การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการประกันภัยเพื่อบุคคลที่สาม⁶

ดังนั้น สามารถสรุปได้ว่า “การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ” หมายถึง การประกันภัยหรือสัญญาประกันภัยประเภทหนึ่งที่ทำโดยหรือทำขึ้นระหว่างบุคคลผู้มีอาชีพที่ต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญพิเศษเฉพาะด้านในการปฏิบัติงาน เช่น 医师 ทนายความ วิศวกร หรือนักกฎหมาย กับผู้รับประกันภัย เพื่อประกันความเสียหายหรือการถูกเรียกร้องจากการให้บริการทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพ เช่นว่านี้

ในปัจจุบันการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพแบ่งออกเป็นหลายประเภท ตามลักษณะของวิชาชีพต่างๆ ดังต่อไปนี้

(1) การประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพแพทย์ ศัลยแพทย์ และทันตแพทย์ ต่อคนไข้ กรณีธรรมเนียมที่ขาดไม่ได้ความคุ้มครองต่อแพทย์ ศัลยแพทย์ และทันตแพทย์ ซึ่งรวมทั้งพยาบาลและผู้ช่วยพยาบาลที่ทำการคำสั่งแพทย์กรณีที่เกิดความเสียหายแก่คนไข้ เนื่องมาจากความบกพร่อง

⁵ Professional Indemnity Insurance. A type of insurance effected by various person e.g. solicitors, accountants, brokers, architects, against their liability to pay damages to their clients by reason of negligence in the performance of their professional duty.

⁶ A Professional Indemnity Insurance Policy is a contract between the insured professional and the insurer in which the insurer promises to indemnify the Professional against claims against it by clients or person affected by the professional's activity.

พั้งพลาดในการรักษาพยาบาลไม่ว่าการปฏิบัติจะอยู่ต่อหน้าแพทย์หรือไม่ก็ตาม รวมทั้งความเสียหายที่ทำให้คนไข้ต้องสูญเสียรายได้ด้วย ผู้รับประทานจะเป็นผู้รับผิดชอบในการชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

(2) การประกันภัยความรับผิดของเภสัชกรต่อผู้ซื้อยา กรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองแก่เภสัชกรเมื่อผู้ซื้อยาได้รับความเสียหายเนื่องจากรับประทานยาที่ผสมผิดส่วนหรือรับประทานยาที่ผู้ขายหยັງผิดประเภท ไม่ว่าความเสียหายจะเกิดขึ้นทันทีหรือภายหลังจากใช้ยา นั้นคิดต่อส่วนเนื่องมาเป็นระยะเวลานานกี่เดือน และความเสียหายนี้ต้องเกิดขึ้นในระหว่างสัญญาไม่超過วัน ใช้ซึ่งผู้รับประทานก็รับผิดชอบชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้

(3) การประกันภัยความรับผิดของโรงพยาบาลต่อคุณไข้ กรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองโรงพยาบาลในการดูแลรักษาคนไข้รวมถึงการให้อาหาร อันเนื่องมาจากความประมาท เลินเล่อของแพทย์ พยาบาล หรือคนงานประจำโรงพยาบาลหรือคลินิก ไม่ว่าความเสียหายนั้นจะเกิดภายในหรือภายนอกโรงพยาบาลกี่เดือน ผู้รับประทานก็จะรับผิดชอบชดใช้ค่าเสียหายให้

(4) การประกันภัยความรับผิดชอบของจักษุแพทย์ต่อคุณไข้ กรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองความบกพร่อง ประมาทเลินเล่อ ในการปฏิบัติหน้าที่ของจักษุแพทย์เท่านั้น ไม่รวมถึงการกระทำของลูกจ้าง

(5) การประกันภัยความรับผิดชอบของร้านเสริมสวยต่อลูกค้า กรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความรับผิดชอบในความประมาทเลินเล่อของร้านเสริมสวย หรือความเสียหายบาดเจ็บที่เกิดแก่ลูกค้าในการใช้การบริโภคผลิตภัณฑ์ที่ซื้อจากร้านเสริมสวย

(6) การประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ทำบัญชีและผู้สอนบัญชีต่อผู้ว่าจ้าง กรมธรรม์ลักษณะนี้ให้ความคุ้มครองในความประมาทเลินเล่อของผู้ทำบัญชีและผู้สอนบัญชีในการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ว่าจ้าง⁷

2.4 ระบบและความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทั่วไปและผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ในหัวข้อนี้จะได้ทำการศึกษาถึงรายละเอียดของระบบของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพว่าเป็นอย่างไรบ้าง รวมถึงความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพที่มีการทำใบอนุญาตว่ารายละเอียดของความคุ้มครองเป็นอย่างไรบ้าง โดยจะได้กล่าวโดยลำดับดังต่อไปนี้

⁷ สุธรรม พงศ์สำราญ และคณะ. (2539). หลักการประกันวินาศัย. หน้า 242 - 243.

2.4.1 ระบบของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ

ระบบการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพที่พบในปัจจุบัน มี 2 ระบบ

คือ

(1) ระบบสมัครใจ (Voluntary Insurance)

การประกันภัยระบบสมัครใจ คือ สัญญาที่ผู้เอาประกันภัยมีความสมัครใจในการเข้าทำสัญญา โดยการที่ผู้เอาประกันภัยตกลง โอนความเสี่ยงภัยในความรับผิดชอบตามกฎหมาย ของตนไปให้ ผู้รับประกันภัยและผู้รับประกันภัยและผู้รับประกันภัยตกลงรับโอนความเสี่ยงภัย ในความรับผิดชอบตามกฎหมายนั้นไว้ หากเกิดความเสียหายแก่บุคคลภายนอกเนื่องจากความรับผิดชอบผู้เอาประกันภัยแล้ว ผู้รับประกันภัยจะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่บุคคลภายนอกในนามของผู้เอาประกันภัย

สำหรับบริษัทประกันภัยที่ขึ้นนำกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพปัจจุบันมีอยู่ทั้งหมด 9 บริษัท คือ บริษัท กรุงเทพประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัท กิวบีอีประกันภัย (ประเทศไทย) จำกัด บริษัท เทเวศประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัท นำสินประกันภัย จำกัด (มหาชน) บริษัท ไพบูลย์ประกันภัย จำกัด บริษัท เมืองไทยประกันภัย จำกัด บริษัท วิริยะประกันภัย จำกัด บริษัท อาคเนย์ประกันภัย (2000) จำกัด และบริษัท เอช อินชัวรันส์ จำกัด โดยอัตราเบี้ยประกันภัยอยู่ระหว่าง 0.01-10% หรือ 10-10,000 บาท ต่อจำนวนเงินจำกัดความรับผิด 100,000 บาท ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสาขาวิชาชีพ ประสบการณ์ของผู้เอาประกันภัย⁸

(2) ระบบบังคับ (Compulsory Insurance)

โดยเหตุที่การกระทำการของบุคคลบางประเภทอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของบุคคลอื่น ในบางครั้นออกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมส่วนรวมทางอ้อมอีกด้วย เช่น ความรับผิดชอบที่เกิดจากอุบัติเหตุทางรถยนต์ นอกจากจะก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของคู่กรณีแล้ว ยังก่อให้เกิดผลกระทบต่อครอบครัวของบุคคลผู้ประสบภัยด้วยเพื่อเป็นหลักประกันความมั่นคงแก่ประชาชน รัฐจึงจำเป็นต้องเข้ามาควบคุมสวัสดิการของสังคมโดยมีการตรากฎหมายออกมาใช้บังคับ โดยจัดให้มีมาตรการเข้มข้นความเสียหายที่รวดเร็วและทันท่วงที

⁸ <http://www.doi.go.th>.

ในปัจจุบันตามกฎหมายไทยพบว่า มีการประกันภัยในระบบบังคับ คือ การประกันภัยรถยนต์ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 ที่บังคับให้บุคคล ที่เป็นเจ้าของต้องทำประกันภัยสำหรับความเสียหายต่อบุคคลที่สามอันเกิดจากการ การประกัน ความเสียหายจากอาการตามกฎหมายระหว่างที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (3) แห่งพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ที่กำหนดให้ออกน ที่เป็นเจ้าของอาคารตามที่กำหนดต้องจดให้มีการทำประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลภายนอก และ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการพิจารณาของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 11 ได้กำหนดให้นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการ ให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชี ต้องจดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิด ต่อบุคคลที่สาม เมื่อตามกฎหมายฉบับดังกล่าวจะไม่ได้บังคับให้จดหากหลักประกันเป็นการทำประกันภัย ความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ แต่ก็ได้บังคับให้นิติบุคคลนั้นจัดทำหลักประกันเพื่อประกัน ความรับผิดต่อบุคคลที่สามซึ่งมุ่งถึงการเขียนข้อความเสียหายที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี เช่นเดียวกับการทำประกันภัย

นอกจากนี้ในต่างประเทศก็มีการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ ในระบบบังคับเช่นกัน คือ ประเทศไทยสิงคโปร์ และมาเลเซีย บังคับสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ และนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for Lawyer and Insurance Broker)⁹

2.4.2 ความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ

ความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพตามที่ปรากฏ ในปัจจุบันมีลักษณะและรายละเอียดของการคุ้มครองดังต่อไปนี้

(1) ขอบเขตของความคุ้มครอง

โดยทั่วไปกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ จะชดใช้ ค่าเสินไหนท์ทดแทนเพื่อผู้เอาประกันภัยตามจำนวนความรับผิดตามกฎหมายที่ผู้เอาประกันภัยจะต้อง จ่ายค่าทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกใดๆ สำหรับ 2 กรณี คือ

---

⁹ อรรถผล พิบูลชนพัฒนา. (2546). “ธุรกิจประกันภัยและเชิงในปี 2545.” วารสารการประกันภัย, ปีที่ 28, ฉบับที่ 110. หน้า 36 - 42.

1) ความสูญเสียทางการเงินใดๆ ที่เกิดจากข้อผิดพลาดในการทำงานหรือให้บริการทางวิชาชีพ

2) ความบาดเจ็บ หรือเจ็บป่วยต่อร่างกาย และความเสียหายต่อทรัพย์สินเนื่องจากการดำเนินงานในวิชาชีพ

ความบาดเจ็บต่อร่างกายหรือทรัพย์สินที่เสียหายดังกล่าวนี้ จะต้องมีสาเหตุจากความผิดพลาดซึ่งผู้เอาประกันภัยได้ดำเนินการภายใต้ขอบเขตการประกันของตน

นอกเหนือจากค่าสินใหม่ทดแทนซึ่งผู้เอาประกันภัยต้องชดใช้ให้แก่บุคคลภายนอกแล้ว กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันวิชาชีพยังให้ความคุ้มครองถึงค่าใช้จ่ายต่างๆ ในการต่อสู้คดีของผู้เอาประกันภัย ซึ่งผู้รับประกันภัยได้ให้ความยินยอมในการต่อสู้คดีนั้น ๆ

(2) เงื่อนไขบังคับของความคุ้มครอง

ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันวิชาชีพสามารถแบ่งได้เป็น 3 ช่วงเวลา คือ

1) ณ เวลาที่เกิดความผิดพลาดขึ้นในการประกันวิชาชีพ

2) ณ เวลาที่เกิดความสูญเสีย หรือความเสียหายที่เกิดจากข้อผิดพลาด

3) ณ เวลาที่เกิดการเรียกร้องค่าเสียหายจากสาเหตุดังกล่าว

จะเห็นได้ว่า ช่วงระยะเวลาระหว่างการเกิดข้อผิดพลาดขึ้นจนถึงเกิดความเสียหายที่เรียกร้องภายใต้การประกันภัยอาจใช้เวลานานมากเป็นปีๆ กรมธรรม์ประกันภัยที่คุ้มครองความเสียหายอาจจะต้องใช้เวลาในการจัดการค่าสินใหม่ทดแทน ในการพิทีรับระยะเวลาเอาประกันภัยมีระยะเวลาสั้น เช่น 1-5 ปี อาจเกิดกรณีที่ระยะเวลาการคุ้มครองตามกรมธรรม์สิ้นสุดลงก่อนที่จะทำการเรียกร้องค่าเสียหายได้ ดังนั้น จึงมีการพัฒนากรมธรรม์ประกันภัย ความรับผิดชอบผู้ประกันวิชาชีพให้มีลักษณะเป็น “Claim Made Basis” เพื่อลดปัญหาดังกล่าวข้างต้นในการพิทีมีความเสียหายเกิดขึ้นแต่ยังไม่ได้มีการแจ้งเรียกร้องค่าสินใหม่ทดแทนตามกรมธรรม์ประกันภัย

กรมธรรม์ในลักษณะ “Claim Made Basis” จะให้ความคุ้มครองแบบข้อนหลัง เมื่อมีการทำประกันภัยประเภทนี้ โดยจะคุ้มครองถึงเหตุหรือข้อผิดพลาดของผู้เอาประกันภัย อันเป็นที่มาของ การเรียกร้องค่าสินใหม่ทดแทนที่เกิดขึ้นก่อนระยะเวลาตามกรมธรรม์ แต่ได้มาเกิดการเรียกร้องค่าสินใหม่ทดแทนภายในระยะเวลาการคุ้มครองตามกรมธรรม์ หรืออีกนัยหนึ่ง กรมธรรม์แบบ “Claim Made Basis” จะให้ความคุ้มครองก็ต่อเมื่อได้มีการเรียกร้องค่าสินใหม่ทดแทนภายในระยะเวลาที่เอาประกันภัยแม้ว่าข้อผิดพลาดจะเกิดขึ้นก่อนระยะเวลาการประกันภัยก็ตาม แต่ในกรณีที่เหตุแห่งการเรียกร้องค่าสินใหม่ทดแทนได้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาแห่งความคุ้มครอง

ตามกรมธรรม์ แต่ไม่ได้มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาดังกล่าว กรณีเช่นนี้ จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัย ตัวอย่างเช่น ทนายความปล่อยให้คดีของลูกค้า หมกอาชญากรรม และเป็นเหตุให้ลูกค้าเกิดความเสียหาย ทนายความผู้นี้จะได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์เฉพาะเมื่อลูกค้าได้เรียกร้องค่าเสียหายในระหว่างเวลาคุ้มครองของกรมธรรม์ โดยไม่ต้องคำนึงว่าข้อพิจพลดอกของทนายความจะได้ประมาทเลินเล่อภายในระยะเวลาของการคุ้มครอง ตามกรมธรรม์ประกันภัยหรือไม่

อย่างไรก็ตาม หากเกิดสถานการณ์ซึ่งผู้เอาประกันภัยคาดหมายได้ว่า จะเกิดข้อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนขึ้นได้ และได้แจ้งให้ผู้รับประกันภัยทราบเป็นลายลักษณ์อักษร ตามเงื่อนไขของกรมธรรม์เด้อ ให้ถือว่าการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนซึ่งอาจเกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาประกันภัยนั้น ได้เกิดขึ้นภายในระยะเวลาประกันภัยนั้น

กล่าวโดยสรุป คือ กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพ แบบ “Claim Made” จะให้ความคุ้มครองดังนี้

“กรมธรรม์จะให้ความคุ้มครองข้อเรียกร้องของผู้เสียหายตามกฎหมาย ซึ่งเกิดจากความประมาทเลินเล่อของผู้เอาประกันภัยที่เกิดขึ้นภายในระยะเวลาการประกันภัยหรือ ณ เวลาใดก่อนระยะเวลาการประกันภัย เว้นแต่จะมีเงื่อนไขบังคับระยะเวลาการย้อนหลังของเหตุการณ์”

(3) จำนวนเงินจำกัดความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพโดยทั่วไปจะกำหนด จำนวนเงินที่จะชดใช้ภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยเป็นจำนวนเงินที่จำกัดความรับผิดสูงสุดสำหรับ การชดใช้ภายใต้เหตุการณ์เรียกร้องหนึ่งครั้ง และอาจจะมีจำนวนเงินจำกัดสูงสุดสำหรับการเรียกร้อง ทุกรายรวมกันภายในระยะเวลาการประกันภัย (Aggregate Limit) นอกจากจำนวนเงินจำกัดความรับผิด ที่ได้รับการชดใช้แล้ว ความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้ยังให้ความคุ้มครองเพิ่มขึ้น ถึงค่าใช้จ่ายและค่าธรรมเนียมในการต่อสู้คดี หรือค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตกลงเพื่อชดใช้ ค่าสินไหมทดแทน

โดยทั่วไป ขนาดของจำนวนเงินจำกัดความรับผิดจะเป็นข้อตกลงระหว่าง ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประกันภัย แต่ในบางประเทศสามารถวิชาชีพได้แนะนำหรือกำหนดแนวทาง ให้ผู้ประกอบวิชาชีพทำประกันภัยความรับผิดโดยมีจำนวนเงินจำกัดความรับผิดสูงสุดตามสภาพกรณี ของประเทศไทย

(4) อาณาเขตของความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ โดยปกติแล้วผู้ประกอบวิชาชีพต้องการให้ความคุ้มครองการประกันภัย ครอบคลุมตลอดอาณาเขตที่ตนประกอบอาชีพอยู่ เช่น สำนักงานของผู้เอาประกันภัย คลินิก หรือ สถานพยาบาลที่ให้บริการ ดังนั้น อาณาเขตความคุ้มครองตามที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยจะกำหนดให้ครอบคลุมถึงสถานที่ดังกล่าว ข้อพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ อาณาเขตของศาลและกฎหมายที่ใช้บังคับกับผู้เอาประกันภัย ซึ่งก็คือ อาณาเขตศาลและกฎหมายของประเทศไทยที่สถานประกอบการของผู้เอาประกันภัยตั้งอยู่ อย่างไรก็ตาม ผู้เอาประกันภัยอาจขอให้มีอาณาเขตการคุ้มครองขยายออกไปถึงนอกประเทศไทยของตนและให้รวมถึงประเทศไทยอื่นซึ่งผู้เอาประกันภัยได้ไปทำการต่างๆ เช่น การทำงานโครงการก่อสร้างข้ามชาติ ซึ่งผู้รับประกันภัยเองอาจจะต้องทำความเข้าใจถึงกฎหมายและวิธีปฏิบัติทางกฎหมายในประเทศไทยอื่น ซึ่งได้ขยายความคุ้มครองไปถึง

(5) ข้อยกเว้นของความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ

สำหรับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพทุกประเภทจะมีเงื่อนไขยกเว้นที่สำคัญและเหมือนกันประการหนึ่ง คือ การที่ผู้เอาประกันภัยละเมิดต่อวิชาชีพของตน โดยมิได้ทำตามหน้าที่รับผิดชอบตามวิชาชีพโดยเจตนา การกระทำเช่นนี้จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ สำหรับข้อยกเว้นอื่นๆ จะแตกต่างกันไปตามลักษณะของวิชาชีพนั้นๆ ดัวอย่างเช่น

- สถาปนิกและวิศวกรที่ปรึกษา หากมีส่วนร่วมในการทำงานก่อสร้างหรือเครื่องจักรโดยตรง หรืองานที่ดำเนินการโดยบริษัทในเครือของตนก็คือ กรมธรรม์จะยกเว้นไม่คุ้มครองเฉพาะงานที่ดำเนินการโดยบริษัทในเครือ เนื่องจากผู้รับประกันภัยไม่สามารถแยกความเสี่ยงหากได้ว่าเกิดจากข้อผิดพลาดของแบบหรือเป็นข้อผิดพลาดจากการดำเนินการตามโครงการ นอกจากนี้ยังมีข้อยกเว้นของกรมธรรม์ซึ่งไม่คุ้มครองถึงความผิดพลาดจากการประเมินราคาโครงการ หรือการไม่สามารถทำงานให้เสร็จตามเวลากำหนด

- ทนายความและผู้ตรวจสอบบัญชี ข้อยกเว้นของวิชาชีพทั้ง 2 วิชาชีพนี้โดยเฉพาะ คือ การหมิ่นประมาทหรือการทำให้เสื่อมเสียซึ่งก็คือเสียงต่อสู้ความ หรือลูกค้าของตน นอกจากนี้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพทั้ง 2 วิชาชีพนี้ ข้อยกเว้นความเสี่ยงที่เกิดจากการทุจริตโดยผู้เอาประกันภัยหรือลูกจ้างของผู้เอาประกันภัย

- แพทย์และสถานพยาบาล ข้อยกเว้นสำหรับการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพนี้ ได้แก่

1. การกระทำที่เป็นอาชญากรรม หรือละเมิดต่อกฎหมายใดๆ
  2. การประกอบหน้าที่ในวิชาชีพขณะที่มีอาการมาสุรา หรือยา
  3. เนพากรรมทันตแพทย์ การให้การรักษาในขณะที่ผู้ป่วยมีอาการอัคเสบ และมีข้อห้ามทางแพทย์กำหนดไว้
  4. การรักษาพยาบาลอย่างอื่นที่ไม่ใช่การรักษาอาการเจ็บป่วยของคนไข้ เช่น การทำศัลยกรรมตกแต่ง
- (6) การขยายความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ โดยข้อจำกัดทั่วไป และข้อยกเว้นภายใต้กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้เอาประกันภัยอาจขอให้ผู้รับประกันภัยพิจารณาข่ายความคุ้มครองได้ในกรณีต่อไปนี้
1. การขยายอาณาเขตความคุ้มครอง
  2. การขยายขอบเขตของศาล
  3. การขยายความคุ้มครองกรณีหมื่นประนาท
  4. การขยายความคุ้มครองกรณีทุจริตโดยลูกจ้างของผู้เอาประกันภัย
  5. การขยายความคุ้มครองการสูญเสีย หรือสูญหายของเอกสาร
  6. การขยายความคุ้มครอง รวมถึงสำหรับหุ้นส่วนหรือกรรมการบริษัท ผู้เอาประกันภัยที่ลาออกไปหรือเข้ามาใหม่

- (7) เงื่อนไขทั่วไปและความรับผิดส่วนแรกของผู้เอาประกันภัย
- กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพโดยทั่วไปจะกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ดังต่อไปนี้
1. หน้าที่ของผู้เอาประกันภัยในการแจ้งให้ผู้รับประกันภัยทราบทันทีเกิดการเริกร้องค่าเสียหายจากบุคคลภายนอก
  2. เงื่อนไขบังคับไม่ให้ผู้เอาประกันภัยดำเนินการเจรจาต่อรองชดใช้ค่าเสียหายโดยไม่ได้รับความเห็นชอบจากผู้รับประกันภัยก่อน
  3. เงื่อนไขกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเอกสาร หรือหลักฐานอื่นๆ เพื่อให้ผู้รับประกันภัยสามารถใช้ต่อสู้คดได้ หากเป็นกรณีจำเป็น ส่วนความรับผิดส่วนแรกของผู้เอาประกันภัยนั้น ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดในจำนวนเงินส่วนหนึ่งของค่าสินไหมทดแทนที่ถูกเรียกร้องโดยบุคคลภายนอก เพื่อเป็นเงื่อนไขให้ผู้เอาประกันภัยใช้ความระมัดระวังในการจัดการกับกรณีการเริกร้องของบุคคลภายนอกโดยมีส่วนร่วม รักษายอดประโยชน์ของผู้รับประกันภัย และอีกเหตุหนึ่ง ก็คือ เป็นการตัดกรณีค่าสินไหมทดแทน

ที่มีจำนวนไม่สูง เพื่อไม่ให้ผู้รับประกันต้องเข้ามามีส่วนรับผิดชอบมากรายเกินไป และเป็นจำนวนค่าเสียหายที่ผู้เอาประกันภัยสามารถรับผิดชอบเองได้ จำนวนความรับผิดชอบของผู้เอาประกันภัยจะเป็นเท่าไรนั้น ขึ้นอยู่กับประเภทวิชาชีพและรายได้ของผู้เอาประกันภัยเอง ในกรณีที่ว่าไปแล้วจำนวนรือบละ 1 ของรายได้ต่อปีของผู้เอาประกันภัย จะถูกกำหนดให้เป็นความรับผิดชอบส่วนแรกของผู้เอาประกันภัย

(8) การพิจารณาปรับประกันภัย

ในการพิจารณาปรับประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพนั้น ผู้รับประกันภัยได้ระบุนักถึงสภาวะการให้ความคุ้มครองสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพ แม้แต่การสูญเสียหรือหายที่เกิดขึ้นเนื่องจากผู้เอาประกันภัยมีข้อบกพร่องในความรู้ตามคุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพนั้น หรือการขาดการอบรมที่ดีเพียงพอสำหรับพนักงานลูกจ้างของผู้ประกอบวิชาชีพ หรืออาจจะเกิดจากความประมาท ผิดพลาด หรือบกพร่องในการบริหารสำนักงานของผู้ประกอบวิชาชีพ ขาดการดูแลเอาใจใส่ในการบริหารงานและให้บริการที่ดีพอ องค์ประกอบต่างๆ ที่กล่าวมานี้ นับเป็นความเสี่ยงภัยของการประกันภัยประเภทนี้ โดยทั่วไปการพิจารณาปรับประกันภัย ผู้รับประกันภัยจะพิจารณาจากข้อมูลในใบคำขอเอาประกันภัยพร้อมทั้งข้อมูลที่จะสอบถามเพิ่มเติมจากผู้เอาประกันภัยในรายละเอียดต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. รายละเอียดคุณสมบัติทางวิชาชีพของผู้เอาประกันภัย
2. ประสบการณ์ในทางวิชาชีพ
3. กิจกรรมที่ผู้ประกอบวิชาชีพดำเนินอยู่ รวมทั้งหากผู้เอาประกันภัยมีกิจกรรมในฐานะผู้เชี่ยวชาญในแขนงวิชาชีพนั้น
4. หุ้นส่วนหรือกรรมการที่ร่วมดำเนินธุรกิจทั้งรายละเอียดของคุณสมบัติและประสบการณ์
5. จำนวนพนักงาน และลูกจ้างภายในสำนักงาน
6. รายได้ต่อปีของผู้เอาประกันภัย
7. ประวัติการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนที่ผ่านมา
8. ข้อมูลเพิ่มเติมอื่นๆ เนื่องจากวิชาชีพต่างๆ ซึ่งศึกษาได้จากตัวอย่างใบคำขอเอาประกันภัยแต่ละวิชาชีพ¹⁰

¹⁰ พิพจน์ เทพปฏิพัธน์ และคณะ. เล่มเดิม. หน้า 124 - 129.

2.4.3 ความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

จากที่ได้ทำการศึกษามาแล้วในหัวข้อความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ ทำให้ได้ทราบถึงความคุ้มครอง ขอบเขตของความคุ้มครอง เงื่อนไขทั่วไป และการพิจารณารับประกันภัยของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพในภาพกว้าง โดยไม่ได้ระบุถึงวิชาชีพใดวิชาชีพหนึ่งโดยเฉพาะ ในหัวข้อนี้ผู้ศึกษาจะได้ทำการศึกษาถึงเงื่อนไขของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีโดยเฉพาะ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) ขอบเขตของความคุ้มครอง

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะชดใช้ค่าสินไหมทดแทนคล้ายคลึงกับกรมธรรม์ประกันภัยของผู้ประกอบวิชาชีพอื่น กล่าวคือ จะชดใช้ตามจำนวนความรับผิดตามกฎหมายที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องจ่ายค่าทดแทนให้กับบุคคลภายนอก เนื่องจากความเสียหายทางการเงินเท่านั้น ส่วนความเสียหายทางร่างกายไม่ว่าจะเป็นความบาดเจ็บ หรือเจ็บป่วย เมื่อพิจารณาจากลักษณะงานหรือการให้บริการทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแล้ว ไม่อาจก่อให้เกิดความเสียหายในลักษณะดังกล่าวได้

นอกจากนี้จากค่าสินไหมทดแทนสำหรับความเสียหายทางการเงินที่ผู้เอาประกันภัยจะต้องชดใช้ให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายแล้ว การประกันภัยประเภทนี้ยังคุ้มครองถึงค่าใช้จ่ายในการสอบสวนหาข้อเท็จจริง การต่อสู้คดีหรือการยุติข้อเรียกร้องของผู้เอาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยได้ยินยอมให้กระทำการเช่นเดียวกับขอบเขตความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพอื่นๆ

(2) เงื่อนไขบังคับความคุ้มครอง

เงื่อนไขบังคับความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีลักษณะคุ้มครองเมื่อมีการเรียกร้อง (Claim – Made Policy) ความคุ้มครองลักษณะนี้จะปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพทุกวิชาชีพ โดยจะให้ความคุ้มครองก็ต่อเมื่อได้มีการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนภายในระยะเวลาที่เอาประกันภัย แม้ว่าข้อพิพาตจะเกิดขึ้นก่อนระยะเวลาการประกันภัยก็ตาม

2. การกระทำการของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่จะได้รับความคุ้มครอง คือ การให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาด บกพร่อง ละเลยหรือความเสียหายที่เกิดจากความไม่ตั้งใจของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

3. นอกจากนี้ลักษณะที่สำคัญอีกประการหนึ่งของความคุ้มครองของการประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชี คือ จะคุ้มครองถึงการเรียกร้องที่ได้กระทำเป็นครั้งแรกต่อผู้เอาประกันภัย หากในระหว่างระยะเวลาเอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นอีกครั้งหนึ่ง เช่นนี้จะไม่ได้รับความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยประเภทนี้อีก

(3) จำนวนเงินจำกัดความรับผิดตามกรมธรรม์ประกันภัย

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชีจะกำหนดจำนวนเงินที่ให้ความคุ้มครองเป็นจำนวนเงินจำกัดความรับผิดสูงสุดสำหรับการซื้อค่าสินใหม่ทดแทนที่ได้มีการเรียกร้องต่อผู้เอาประกันภัยในแต่ละครั้ง

การซื้อใช้เงินตามกรมธรรม์ เช่นว่านี้ ผู้เอาประกันภัยอาจได้รับความคุ้มครองเพิ่มขึ้นจากจำนวนเงินจำกัดความรับผิด หากผู้รับประกันภัยได้กำหนดให้เพิ่มการซื้อใช้ ให้รวมถึงค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการตรวจสอบข้อเท็จจริง การต่อสู้คดีหรือการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้น แต่เงื่อนไข เช่นว่านี้ ผู้รับประกันภัยต้องคงลงกันเป็นลายลักษณ์อักษรผู้เอาประกันภัยซึ่งจะได้รับประโยชน์ตามเงื่อนไขข้อนี้

นอกจากนี้จำนวนเงินจำกัดความรับผิดตามที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชี สมาคมวิชาชีพบัญชีของแต่ละประเทศจะมีการกำหนดให้ผู้ประกันภัยซื้อทำประกันภัยความรับผิดที่กำหนดจำนวนเงินความรับผิดสูงสุดไว้ตามความเหมาะสมของแต่ละประเทศ เช่น สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งอังกฤษและเวลส์ จะกำหนดให้สมาชิกของสมาคมทำประกันภัยความรับผิด โดยมีวงเงินที่ให้ความคุ้มครองเป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่า 1 แสนปอนด์ เป็นต้น

(4) ข้อยกเว้นความคุ้มครองของ การประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชี

กรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชีจะไม่คุ้มครองถึงเหตุต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. การก่อให้เกิดความเสียหายไม่ว่าโดยตรงหรือโดยอ้อมต่อร่างกาย จิตใจ ความโศกเศร้า ความตกใจ ความเจ็บป่วย ความเจ็บป่วยจนถึงแก่ความตายที่เป็นผลมาจากการกระทำหรือการให้สัญญาของผู้ประกันภัยซึ่งเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาการว่าจ้าง

2. ความบาดเจ็บจนถึงแก่ความตาย หรือเป็นอันตรายแก่ชีวิตริ ความโศกเศร้า ความตกใจ ความเจ็บป่วยของบุคคลซึ่งเกิดจากการทำผิดหน้าที่เยี่ยงผู้ประกันภัยซึ่งโดยมีการระบุยกเว้น จะไม่นำรวมกับความเสียหายหรือการเรียกร้อง

3. การกระทำที่มีการกล่าวอ้างเพื่อเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนตามกรมธรรม์ประกันอื่น เว้นแต่จำนวนเงินที่ได้รับการชดใช้นั้นจะไม่เพียงพอต่อจำนวนความเสียที่แท้จริงในการพิจารณา ผู้เอาประกันภัยจะได้รับความคุ้มครองเฉพาะส่วนที่ขาดเท่านั้น

4. การกระทำที่มีการรับรองว่าผู้ประกันวิชาชีพบัญชีได้ให้บริการทางวิชาชีพบัญชีโดยทุจริต (dishonest) หลอกโกง (fraudulent) หรือการละเลย (omission)

5. ความเสียหายที่เกิดจากการบริหารธุรกิจผิดพลาดจนเกิดความสูญเสียหรือเสียหายทางการค้าของผู้เอาประกันภัย

6. สำหรับค่าปรับหรือค่าเสียหายที่มีจำนวนมากอันมีลักษณะเป็นค่าเสียหายเชิงลงโทษ (punitive damages)

(5) เงื่อนไขทั่วไปของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันวิชาชีพบัญชี เงื่อนไขทั่วไปดังที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันวิชาชีพบัญชีนี้มีบางประการที่มีรายละเอียดคล้ายคลึงกับกรณีของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันวิชาชีพอื่น ดังต่อไปนี้

1. การแจ้งการเรียกร้องที่เกิดขึ้นกับผู้เอาประกันภัยและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียกร้องไปยังผู้รับประกันภัยทราบโดยไม่ชักช้า

2. การแจ้งการเรียกร้องเข่นว่า嫩ต้องบอกกล่าวถึงรายละเอียดหรือสถานการณ์แห่งการเรียกร้อง

3. การต่อสู้หรือการระงับข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นกับผู้เอาประกันภัย ผู้เอาประกันภัยจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อได้รับความยินยอมเป็นหนังสือจากผู้รับประกันภัย หากผู้เอาประกันภัยกระทำโดยไม่ได้รับความยินยอมเข่นว่า嫩แล้ว อาจกระทบถึงจำนวนเงินความคุ้มครองที่ผู้เอาประกันภัยจะได้รับตามกรมธรรม์ประกันภัย

4. การแสดงข้อความจริง เป็นเงื่อนไขที่ผู้เอาประกันภัยต้องกระทำทั้งในคำขอเอาประกันภัยและในกรมธรรม์ประกันภัยด้วย ข้อความจริงที่ผู้เอาประกันภัยต้องแสดงนี้จะมีความสำคัญมาก เพราะเป็นสิ่งที่ผู้รับประกันภัยจะนำมาพิจารณาตัดสินใจในกรณีที่ต้องรับประกันภัย การกำหนดจำนวนเงินจำกัดความรับผิด รวมถึงเบี้ยประกันภัยด้วย

5. ผู้เอาประกันภัยต้องให้ความร่วมมือกับผู้รับประกันภัยในการให้ข้อมูลเอกสารหลักฐาน ในกรณีที่ผู้เอาประกันภัยเป็นสำนักงานบัญชี หรือบริษัท ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในสำนักงานหรือในบริษัทดังให้ความร่วมมือกับผู้รับประกันภัยในการตรวจสอบทุจริตหรือฉ้อโกงของสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วยกัน¹¹

สรุปแล้วเงื่อนไขความคุ้มครองตามกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพไม่ว่าวิชาชีพใด รวมถึงวิชาชีพบัญชีจะมีรายละเอียดการคุ้มครอง หรือขอบเขตความคุ้มครอง จำนวนเงินจำกัดความรับผิด ข้อยกเว้นความคุ้มครองและเงื่อนไขทั่วไปที่คล้ายคลึงกัน แต่ก็จะมีรายละเอียดบางประการที่แตกต่างกันไปตามสภาพเศรษฐกิจและสังคมของแต่ละประเทศ

2.5 ความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพ

ก่อนที่จะได้ทราบถึงความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีว่าเป็นอย่างไรนั้น ควรจะได้ทราบถึงแนวความคิดและเหตุผลที่จะต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพก่อน

2.5.1 แนวความคิดในการควบคุมการประกอบวิชาชีพ

(1) แนวความคิดว่าด้วยการปกป้องคุ้มครองสาธารณประโยชน์ (Public Welfare Argument) แนวความคิดของทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า รัฐมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาดำเนินการเพื่อแทรกแซงควบคุมอาชีพบางประเภท ให้มีการแข่งขันภายใต้ขอบเขตและเงื่อนไขบางประการ ด้วยเหตุผลที่ว่ารัฐต้องการจะปกป้องคุ้มครองสังคมโดยส่วนรวม ให้รอดพ้นจากผลเสียทั้งทางด้านการไร้ประสิทธิภาพและการขาดความเสมอภาคอันอาจจะเกิดขึ้นจากการแข่งขันที่ไร้ขอบเขต แห่งวิชาชีพ หรืออาจเป็นกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพนั้น ไม่ประกอบวิชาชีพให้อยู่ภายใต้ขอบเขตแห่งหลักวิชาชีพของตนเอง หรือปฏิบัติตนไม่ถูกต้องกับมารยาท รวมทั้งข้อปฏิบัติแตกต่างจากจริตประเพณีอันดีงามเหล่านี้ ผลเสียหายที่เกิดขึ้นอาจจะกระทบต่อสังคมโดยทั่วไป จึงจำเป็นที่รัฐจะอ้างเหตุผลดังกล่าวเพื่อเข้ามาแทรกแซงและควบคุมการประกอบวิชาชีพนั้นเพื่อส่วนรวม หากเปรียบเทียบเป็นกรณีของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น ผู้สอบบัญชีลงชื่อรับรองรายงานทางบัญชีของบริษัทมหาชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ซึ่งบ่อนจะมีทุนจดทะเบียนเป็นเงินจำนวนที่สูงมาก

¹¹ Professional indemnity insurance policy Members of Institute of Chartered Accountants of England and Wales.

รายการทางบัญชีย่อมมีความยุ่งยากซับซ้อนการทำงานอาจมีความผิดพลาดเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ ข้างต้นมีการร่วมมือกันระหว่างผู้สอบบัญชีกับผู้บริหารของบริษัทแต่งตัวเลขให้กลงทุนเข้าใจว่าบริษัทมีสถานะทางการเงินดี แต่ในความเป็นจริงบริษัทกำลังประสบภาวะขาดทุนมีหนี้สินมากมาก อาจถึงขั้นต้องล้มละลาย นักลงทุน หรือบุคคลทั่วไป เมื่อเห็นรายงานทางบัญชีของบริษัทที่เข้าใจว่า บริษัทมีสถานะทางการเงินยังดีอยู่จึงต่างเข้าไปซื้อหุ้นหรือปล่อยเงินกู้ให้ หากต่อมาบริษัทเกิดล้มละลาย ย่อมส่งผลกระทบต่อนักลงทุนที่ซื้อหุ้นของบริษัทไว้หรือเข้าหนี้ผู้ให้กู้ ดังจะเห็นได้จากการณ์ การล้มละลายของบริษัทบัคก์ใหญ่ในสหรัฐอเมริกาที่ชื่อ เออนرون (Enron) อันมีสาเหตุมาจาก มีการรายงานทางบัญชีผิดพลาดโดยไม่ได้นำเอางบขาดทุนของกิจการที่เข้ามาร่วมกับบริษัทมาใส่ไว้ ในรายงานทางบัญชีที่เสนอต่อคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์สหรัฐอเมริกา เมื่อมีการแก้ไขแล้ว ปรากฏว่าบริษัทอยู่ในภาวะขาดทุนเป็นจำนวนมากและนักลงทุนขาดความเชื่อมั่นในการเงิน ของบริษัทด้วยพาภัยหายหุ้นของบริษัทออกมานานหุ้นของบริษัทที่แต่เดิมมีมูลค่าหุ้นอยู่ในระดับ ที่สูงสุด คือ 90 เหรียญต่อหุ้น เมื่อรายงานทางบัญชีถูกเปิดเผยมูลค่าหุ้นของบริษัทลดลงเหลือเพียง 26 เซ็นต์ต่อหุ้น บุคคลภายนอกที่ซื้อหุ้นของบริษัทไว้ก็ย่อมต้องเกิดผลกระทบขาดทุนเช่นเดียวกัน นอกจากนี้เจ้าหนี้สถาบันการเงินทุกรายก็ต้องอยู่ในภาวะเรียกคืนหนี้ไม่ได้ จากตัวอย่างที่กล่าวมา จะเห็นได้ว่าลักษณะการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ในสังคมได้ รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเข้ามามากุมการประกอบวิชาชีพเพื่อมิให้ก่อความเสียหาย กับประชาชนทั่วไป

(2) แนวความคิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ แนวความคิดของทฤษฎีนี้ เชื่อว่า กลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจนั้น รู้สึกเหตุผลและความจำเป็นที่จะต้องเข้ามาระบกแซง เพื่อควบคุมการประกอบวิชาชีพในฐานะตัวแทนของประชาชนในสังคม โดยเหตุที่ผู้ประกอบวิชาชีพ มีการรวมกลุ่มนักศึกษาในอาชีพเดียวกัน มีการเรียกร้อง ชักจูงให้รัฐตรวจสอบอย่างเพื่อรับรองเอกสารที่มีศรีษะ ใน การปกคล้องตนเอง มีกฎระเบียบต่างๆ เนพะ มอบสิทธิเด็ดขาดให้แก่สถาบันวิชาชีพนั้น ว่าจะเลือกนักศึกษาใดเป็นสมาชิกของสถาบันวิชาชีพหรือไม่ก็ได้ เช่น ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้มีสถาบันวิชาชีพบัญชีมีอำนาจในการรับรองคุณวุฒิการศึกษา ความรู้ ความชำนาญ ในการประกอบวิชาชีพและรับเขียนทะเบียน ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือ เพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี ดังนั้น วัตถุประสงค์ของหลักการรวมกลุ่มนักศึกษาในวิชาชีพเดียวกัน ก็คือ การล้มเลิก การแบ่งขั้นระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพเดียวกันให้นานาที่สุด เพื่อจะก่อให้เกิดการผูกขาดในวิชาชีพ เพื่อคงไว้ซึ่งประโยชน์ของมวลสมาชิกในวิชาชีพที่มาร่วมตัวกัน การรวมกลุ่มของผู้ประกอบวิชาชีพ จึงเป็นการรวมกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ซึ่งรัฐจะต้องเข้ามาระบกแซงเพื่อควบคุมการประกอบ วิชาชีพดังกล่าว

(3) แนวความคิดว่าด้วยความไม่สมดุลของข้อมูล แนวความคิดนี้มีที่มาจากรัฐ มีความจำเป็นที่จะต้องดำเนินการเข้าไปแทรกแซง เพื่อให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่จำเป็นแก่ประชาชนหรือผู้ใช้บริการจากผู้ประกอบวิชาชีพ ถ้าพิจารณาในแง่ของผู้ใช้บริการทางวิชาชีพแล้ว จะเห็นว่าผู้ใช้บริการจะไม่สามารถทราบถึงคุณภาพหรือความสามารถของผู้ให้บริการโดยว่า ้มีความสามารถขนาดไหน เพียงใด เงินค่าบริการที่จ่ายไปคุ้มค่ากับการบริการที่ผู้ว่าจ้างได้รับหรือไม่ ในขณะที่ผู้ให้การบริการสามารถทราบสมรรถนะหรือความสามารถของตนเองดีเพียงใด มีมาตรฐานเพียงใด ดังนั้นการรับทราบข้อมูลของทั้งสองฝ่ายไม่เท่าเทียมกัน ผลของการไม่เท่าเทียมกันก็จะเกิดปัญหาตามมาอีกว่า จะสามารถทำการลดความไม่สมดุลลงกล่าวนั้นได้อย่างไร ในแนวความคิดนี้เห็นว่า น่าจะทำการแก้ปัญหาโดยวิธีการให้กลุ่มของสถาบันวิชาชีพนั้นๆ ทำการออกใบอนุญาตให้มีสิทธิในการประกอบวิชาชีพ หรือประกาศนียบัตรรับรองทางวิชาชีพให้แก่ผู้จะเข้ามาประกอบวิชาชีพนั้น ซึ่งในส่วนนี้ก็ถือว่าการได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพนั้น มีการรับประกันขั้นต้นถึงมาตรฐานขั้นพื้นฐานของผู้ให้บริการในวิชาชีพนั้นเท่านั้น การที่รัฐได้มอบอำนาจให้แก่นักคลุกผู้มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเงื่อนไขที่วางไว้ ถือว่ารัฐได้มีการให้ข้อมูลเพิ่มเติมแก่ประชาชนว่าผู้ที่ให้บริการจากวิชาชีพนั้น จะได้รับการประกันคุณภาพมาตรฐานแห่งวิชาชีพในขั้นต่ำระดับหนึ่ง และยังเป็นการลดภาระความเสี่ยงจากการใช้บริการจากผู้ประกอบวิชาชีพที่ไร้ความสามารถได้อีกส่วนหนึ่งด้วย¹²

เมื่อได้ทราบแนวความคิดที่จะต้องมีการควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชีแล้ว ก็จะศึกษาถึงประเภทของความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่อไป

2.5.2 ประเภทของความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะมีความรับผิดชอบตามกฎหมายอย่างไรบ้าง พิจารณาจากนิติสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพกับผู้ว่าจ้างหรือผู้ใช้บริการทางวิชาชีพ โดยทั่วไปนักจะเป็นนิติสัมพันธ์ในทางสัญญา (Privity of Contract) หน้าที่ความรับผิดชอบเป็นอย่างไร พิจารณาตามกฎหมายสัญญาลักษณะนั้น ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีก่อให้เกิดความเสียหายต่อนักคลุกอื่น

¹² ศิวะawan อุ่มนวีูลย์. (2544). ปัญหาการควบคุมผู้สอนบัญชี: ศึกษากรณีผู้สอนบัญชีรับจ้างลงลายมือชื่อโดยไม่ปฏิบัติงานจริง. หน้า 14 – 19.

ที่ไม่ใช่คู่สัญญา กับผู้ประกอบวิชาชีพก็อาจต้องรับผิดชอบกฎหมายลักษณะละเมิด¹³ ซึ่งสามารถสรุปประเภทของความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ดังต่อไปนี้

(1) ละเลยโดยไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง (Breach of Contract)

การปฏิบัติงานด้านการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีนั้นต้องเริ่มต้นด้วยข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับลูกค้า ซึ่งถือเป็นหลักในการกำหนดความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ข้อตกลงดังกล่าวจะอ้างทำเป็นลายลักษณ์อักษร หรืออาจจะตกลงกันด้วยวาจาได้ในกรณีเช่นนี้เมื่อมิได้เขียนไว้เป็นลายลักษณ์อักษรก็ตาม ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีย่อมต้องปฏิบัติตามมาตรฐานทางการบัญชีที่รับรองทั่วไป เพียงแต่การที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำการตกลงกับลูกค้าเป็นลายลักษณ์อักษรย่อมทำให้ลูกค้าไม่เกิดการเข้าใจผิดเกี่ยวกับข้อตกลงภายหลังได้แต่หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำความดัดลงกับลูกค้าด้วยวาจา ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีควรจะทำการยืนยันข้อตกลงด้วยว่างานนั้นโดยส่ง “หนังสือตอบรับงานด้านการบัญชี” ไปให้ลูกค้าลงลายมือชื่อรับรอง แล้วส่งกลับมาข้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อป้องกันข้อกล่าวหา หรือการโട္ထောက်จากลูกค้าในภายหลัง

ข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและลูกค้า ย่อมเป็นข้อผูกพันเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้สอบบัญชีต่อลูกค้า ถ้าหากว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีละเลยต่อการปฏิบัติงานสอบบัญชีตามเงื่อนไขในข้อตกลงนั้นเกี่ยวกับการเสนอบริการทางวิชาชีพบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรับผิดชอบต่อลูกค้าในฐานไม่ปฏิบัติตามข้อตกลง ส่วนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องรับผิดชอบเป็นอย่างไรนั้นพิจารณาตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้

(2) ความประมาทเลินเล่อโดยฝ่าฝืนหน้าที่ที่จะต้องระมัดระวัง (Negligence)

การฝ่าฝืนหน้าที่ที่จะต้องระมัดระวังเยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพในการปฏิบัติงานตามข้อตกลงนั้น ย่อมผูกมัดตัวผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและต้องรับผิดในกรณีประมาทเลินเล่อโดยทั่วๆ ไป คือ ผู้กระทำ (ผู้ประกอบวิชาชีพ) กระทำการหรือไม่กระทำการโดยมิได้ใช้ความระมัดระวังตามมาตรฐานที่วิญญาณในวิสัยและพฤติกรรมเช่นนั้นควรปฏิบัติ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งผู้ประกอบ

¹³ ศาสตราจารย์ ดร.จีด เศรษฐบุตร ได้ดังข้อสังเกตเกี่ยวกับความรับผิดชอบเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพไว้ในหนังสือหลักกฎหมายเพ่งลักษณะละเมิด ว่าความรับผิดชอบเกี่ยวกับประกอบวิชาชีพนี้อาจมิได้ 2 ชนิด คือ ความรับผิดทางสัญญา กับความรับผิดทางละเมิด จะเป็นกรณีความรับผิดทางสัญญา ก็ต่อเมื่อระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพกับผู้เสียหายมีสัญญาอยู่มัดกัน เช่น แพทช์รับรักษาก่อน ให้โดยเรียกมูลค่า หากคนไข้ได้รับความเสียหายเนื่องจาก การรักษา ก็จะมีปัญหาความรับผิดทางสัญญาเกิดขึ้น การกระทำการใดก็ตามที่เรียกว่า ความรับผิด จะเป็นไปได้แต่ก็ต้องลงกัน แล้วแต่กฎหมายที่ตามสัญญาซึ่งผูกมัดแพทช์คนนั้น ส่วนกรณีความรับผิดทางละเมิดนั้น จะมีขึ้นได้ก็ต่อเมื่อไม่มีสัญญาระหว่างแพทช์ผู้ประกอบวิชาชีพกับคนไข้ เช่น รักษาคนไข้อนาคต เป็นต้น

วิชาชีพ ซึ่งปฏิบัติงานด้วยความรู้ความสามารถทางวิชาชีพย่อมต้องแสดงพฤติกรรมที่เป็นลักษณะ
เยี่ยงผู้ประกอบวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม ระดับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต่อลูกค้า
ในการณีประมาทเลินเล่อโดยฝ่าฝืนหน้าที่ที่จะต้องระมัดระวังจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเงื่อนไข
ตามข้อตกลงเกี่ยวกับการให้บริการด้านการบัญชีและขึ้นอยู่กับความเสียหายที่ลูกค้าได้รับ

(3) ความประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง (Gross Negligence)

หากผู้ประกอบวิชาชีพไม่ได้ทำงานด้วยความระมัดระวังตามมาตรฐานทางบัญชี
ทั่วไป และไม่คำนึงถึงข้อเท็จจริง ในกรณีเช่นนี้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีย่อมต้องรับผิดต่อลูกค้า
ตามที่ลูกคอล่าวหาว่ามีความผิดฐานละเมิด โดยประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรง ตัวอย่างเช่น ในกรณี
ของผู้สอบบัญชีมิได้ปฏิบัติงานตรวจสอบตามขั้นตอนจนถึงที่สุด เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ
บัญชีลูกหนี้ ผู้สอบบัญชีเพียงแต่ตรวจสอบดูว่ายอดคงเหลือในบัญชีแยกประเภทย่อยลูกหนี้ตรงกับบัญชี
คุณยอดในสมุดแยกประเภททั่วไป และตรงกับจำนวนเงินซึ่งปรากฏอยู่ในงบการเงินที่ทำการตรวจสอบ
เป็นต้น

(4) การทุจริต (Fraud)

การที่ผู้ทำบัญชีตอกแต่งบัญชีจากข้อมูลที่ไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง หรือ
ผู้สอบบัญชีทราบข้อเท็จจริงก่อนแล้วว่า งบการเงินที่ตนมีหน้าที่ตรวจสอบรับรองไม่ถูกต้อง
แต่กลับแสดงความเห็นและรับรองว่าเป็นงบการเงินที่ถูกต้อง หรือผู้สอบบัญชีไม่ได้รวบรวม
หลักฐานที่เหมาะสมและเพียงพอ และมิได้ทำการพิสูจน์ด้วยหลักฐานว่า งบการเงินนั้นจัดทำขึ้น
ด้วยข้อมูลที่เป็นเท็จ หรือผู้สอบบัญชีทราบว่างบการเงินที่จัดทำขึ้นโดยมิเจตนาทุจริตนั้น จะส่งไป
ยังผู้ใช้งบการเงินกลุ่มนั้นๆ การกระทำดังกล่าวข้างต้นนี้เปรียบเสมือนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีละเว้น
ไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงที่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งจำเป็นต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับงบการเงินที่ตรวจสอบ
และผู้สอบบัญชีทราบเป็นอย่างดีว่า การทุจริตที่เกิดขึ้นนั้นจะต้องมีบุคคลหนึ่งตั้งใจกระทำการ
ปิดบัง หรือทำให้เกิดการเข้าใจผิดเกี่ยวกับข้อเท็จจริงซึ่งเป็นสาระสำคัญในงบการเงิน โดยมีบุคคล
อีกคนหนึ่งต้องรับผลจากการกระทำและได้รับความเสียหายจากการทุจริตนั้นด้วย ในกรณีเช่นนี้
ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรับผิดชอบตามกฎหมายต่อลูกค้าในกรณีทุจริต¹⁴

จะเห็นได้ว่าความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมิได้จำกัดอยู่เฉพาะ
นิติสัมพันธ์ในทางสัญญาเท่านั้น หากการให้บริการทางวิชาชีพไม่ผิดสัญญาแต่ก่อให้เกิดความเสียหาย
ต่อบุคคลอื่นในลักษณะละเมิดแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีก็ยังจะต้องรับผิดชอบตามหลักกฎหมาย
ละเมิดด้วย

¹⁴ สุขจิต ณ นคร. (2525). “ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี.” วารสารรามคำแหง, ปีที่ 8, ฉบับที่ 11. หน้า 6.

2.5.3 บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

บุคคลที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม

คือ

(1) **คู่สัญญา (Clients)** เป็นไปตามหลักในเรื่อง นิติสัมพันธ์ทางสัญญา (Priority of Contract) คือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่ว่าด้านใด หากมีความสัมพันธ์ทางสัญญาตามกฎหมาย ในเรื่องใดย่อมต้องผูกพันรับผิดชอบบุคคลที่เป็นคู่สัญญากับผู้ประกอบวิชาชีพในเรื่องนั้น เช่น หากผู้ว่าจ้างหรือลูกค้าได้ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำบัญชีเป็นครั้งคราวโดยอาศัยผลสำเร็จของงานเป็นสำคัญ ดังนี้เข้าลักษณะของสัญญาจ้างทำงาน ความผูกพันของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี กับลูกค้าก็ต้องพิจารณาบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยเรื่องจ้างทำงาน หรือหากมีลักษณะเป็นการว่าจ้างประจำและได้รับค่าตอบแทนเป็นเงินเดือน ดังนี้เข้าลักษณะสัญญาจ้างแรงงาน ความผูกพันของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับผู้ว่าจ้างก็ต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยจ้างแรงงาน เป็นดัง

(2) **คู่กรณีที่มีส่วนได้เสีย (Foreseen third parties)** คือ บุคคลที่ผู้ว่าจ้างนำเข้ามูลทางบัญชีที่ผู้รับจ้างซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้จัดทำหรือผ่านการตรวจสอบรับรองที่เป็นเท็จ ไปใช้อ้างเพื่อทำธุรกิจด้วย และต้องเป็นกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรู้ หรือคาดว่าจะรู้ว่าผู้ว่าจ้างของตนจะนำรายงานทางบัญชีที่ตนได้ทำขึ้น หรืองบการเงินที่ผู้ตรวจสอบบัญชีได้ตรวจสอบและรับรองไปใช้กับบุคคลอื่นเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น นำงบการเงินไปให้ธนาคารพิจารณาอนุมัติสินเชื่อเงินกู้ ดังนั้นหากเป็นงบการเงินที่เป็นเท็จและทำให้ธนาคารเชื่อและปล่อยสินเชื่อให้กับผู้ว่าจ้าง ต่อมากธนาคารได้รับความเสียหายไม่ได้รับชำระหนี้เงินกู้ หรือถูกดำเนินหนี้สูญ ถือว่าธนาคารเป็นคู่กรณีที่มีส่วนได้เสียที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องรับผิดชอบด้วย

(3) **บุคคลที่สาม (Foreseeable third parties)** คือ บุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพบัญชี จะแตกต่างจากคู่กรณีที่มีส่วนได้เสีย (Foreseen third parties) กล่าวคือ คู่กรณีที่มีส่วนได้เสียต้องเป็นบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรู้หรือควรจะได้รู้ว่างบการเงินหรือรายงานทางการเงินที่ตนทำขึ้นจะถูกผู้ว่าจ้างนำไปใช้อ้างหรือทำธุรกิจด้วย แต่บุคคลที่สามนี้ผู้ประกอบวิชาชีพไม่จำเป็นต้องรู้ว่าเป็นบุคคลใด เพียงแต่การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ประกอบวิชาชีพก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลนี้ จะต้องรับผิดชอบต่อเขาด้วย

ในด้านประเทคโนโลยีบุคคลที่สามจะได้รับชดใช้ความเสียหายจากการเชื่อถืองบการเงินหรือรายงานทางบัญชีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้จัดทำขึ้น ต้องประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง 4 ประการ ดังนี้

- 1) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้นมีหน้าที่ใช้ความระมัดระวังต่อบุคคลที่สามนั้น
(ประเด็นหน้าที่ใช้ความระมัดระวัง)
- 2) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประมาทเลินเล่อในการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี
(ประเด็นประมาทเลินเล่อ)
- 3) บุคคลที่สามนั้นได้รับความเสียหายจากความประมาทเลินเล่อของผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชี (ประเด็นผลย่อมเกิดจากเหตุ)
- 4) บุคคลที่สามได้รับความเสียหายที่สมควรจะได้รับชดใช้คืน
สรุปแล้วบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรับผิดชอบต่อกล่าวความเสียหาย
จากการให้บริการทางวิชาชีพนั้นนิยมทั่งบุคคลที่มีนิติสัมพันธ์โดยตรงต่อกันในทางสัญญา และบุคคล
ที่ไม่ได้มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน เช่น คู่กรณีที่มีส่วนได้เสียและบุคคลที่สาม หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ให้บริการเกิดความผิดพลาดหรือบกพร่องจนส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลเช่นว่านี้ ผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชีก็ยังจะต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นด้วย

2.5.4 การพิสูจน์ความผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อมีบุคคลได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาดหรือบกพร่อง
ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีแล้ว ถึงที่ผู้เสียหายต้องการให้ตนได้รับการเยียวยาอย่างต้องการให้ตน
ได้รับการเยียวยาความเสียหายในลักษณะที่เป็นตัวเงิน กระบวนการเพื่อให้ได้มาซึ่งตัวเงินดังกล่าวนั้น
ผู้ได้รับความเสียหายต้องพิสูจน์ความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพให้ศาลเห็นว่าความเสียหายของตนนั้น
เกิดจากการให้บริการที่ผิดพลาดหรือบกพร่องของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ผู้ได้รับความเสียหาย
จึงจะได้รับการเยียวยาเช่นว่านี้

ก่อนที่จะได้ทราบถึงการพิสูจน์ความผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ว่าเป็นอย่างไรนั้น ควรจะต้องทำการศึกษาถึงรูปแบบความรับผิด โดยทั่วไปนั้นว่ามีลักษณะอย่างไรบ้าง

(1) มีความรับผิดมีความผิด หรือทฤษฎีความรับผิด (Fault Theory) เป็นแนวคิด
ที่ได้รับอิทธิพลจากการค้าเสรี (Laissez-Faire) และการปฏิรูปอุดสาหกรรมในยุโรป ทฤษฎี
ความผิดนี้เชื่อว่าความเสียหายที่จะมีผู้รับผิดชอบใช้เยียวยาให้ได้นั้น ต้องเกิดจากการกระทำของบุคคล
ซึ่งจะให้กระทำการหรือกระทำการใดๆ ก็ตามที่มีความประมาท เนื่องจากหลักการคุ้มครอง
สิ่งของผู้กระทำการก่อนว่ามุ่งคุ้มครองสิทธิของผู้เสียหาย โดยความรับผิดตามแนวคิดนี้จะพิจารณา
ถึงองค์ประกอบภายในจิตใจของผู้กระทำ เช่น ใจกระทำ หรือการขาดความระมัดระวังเป็นประการใด
หากผู้กระทำได้จงใจกระทำการความประมาท เนื่องจากความเสียหายต่อบุคคลอื่นแล้ว ผู้กระทำ
จึงต้องรับผิดในการชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทน

การพิสูจน์ความผิดในกรณีนี้ ผู้กล่าวอ้างว่าบุคคลได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเดินเลื่อนก่อให้เกิดความเสียหายมีหน้าที่ต้องพิสูจน์ให้เห็นว่า บุคคลที่ถูกกล่าวอ้างยังนั้นได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเดินเลื่อนอย่างไร

(2) ความรับผิดเมื่อเกิดความเสียหายหรือความรับผิดเด็ดขาด (Strict Liability) เป็นแนวคิดที่พิจารณาเรื่องความเสียหายเป็นหลัก กล่าวคือ เมื่อมีความเสียหายต้องมีการชดใช้เยียวยา และถือว่าผู้ก่อให้เกิดความเสียหายต้องรับผิดไม่ว่าการกระทำที่ก่อให้เกิดความเสียหายนั้นจะผิดหรือถูกก็ตาม แนวคิดนี้จะแตกต่างจากแนวความคิดแรกที่แนวคิดนี้มุ่งคุ้มครองบุคคลที่ได้รับความเสียหายเป็นหลัก โดยไม่พิจารณาองค์ประกอบภายนอกในด้านจิตใจของผู้กระทำ

ในส่วนของกฎหมายไทยนั้น ได้มีการนำหลักเรื่องความรับผิดเด็ดขาด มาบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะเดียวกันมาตรา เช่น

1) มาตรา 421 เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยความรับผิดจากการใช้สิทธิ์เกินส่วน จันก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น นั่นคือ หากบุคคลได้ใช้สิทธิ์ผิดจากปกติธรรมชาติ (exercise abnormal) ย่อมทำให้เกิดความรับผิดทางละเมิดได้

2) มาตรา 437 เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยความรับผิดของบุคคลที่ครอบครอง หรือควบคุมยานพาหนะที่เดินกำลังด้วยเครื่องจักรกล และบุคคลที่มีไว้ในครอบครองของตนซึ่งทรัพย์ อันเป็นของเกิดอันตรายโดยสภาพ บุคคลที่ครอบครองหรือควบคุมเข่นจะต้องรับผิดชอบเพื่อความเสียหาย ที่เกิดจากยานพาหนะหรือทรัพย์อันตรายเข่นว่านั้น แม้ผู้ครอบครองหรือควบคุมจะได้พิสูจน์แล้วว่า คนได้ใช้ความระมัดระวังแล้วก็ตาม ก็ยังหาพ้นผิดไม่ จะพ้นผิดได้ก็ต่อเมื่อสามารถพิสูจน์ได้ว่า ความเสียหายเกิดจากเหตุสุ่วสัยหรือความผิดของผู้ด้องเสียหายเท่านั้น

การพิสูจน์ความผิดในกรณีที่เป็นความรับผิดเด็ดขาดนี้ จะแตกต่างจาก การพิสูจน์ความผิดตามทฤษฎีความผิดโดยผู้ที่ได้รับความเสียหายพิสูจน์แต่เพียงว่า ความเสียหาย ที่เกิดขึ้นนั้นเกิดจากการกระทำของผู้ก่อความเสียหายเท่านั้น โดยไม่ต้องพิสูจน์ไปถึงการกระทำว่า เป็นการจงใจหรือประมาทเดินเลื่อนหรือไม่ ส่วนผู้ก่อความเสียหายหากต้องการพ้นจากความรับผิด ก็ต้องพิสูจน์หักล้างว่าความเสียหายดังกล่าวเกิดจากเหตุอื่นที่มิใช่ความผิดของตน

จะเห็นได้ว่า การพิสูจน์ความผิดกรณีที่เป็นความรับผิดเด็ดขาดนี้จะมุ่งเยียวยา ความเสียหายให้กับผู้เสียหาย แตกต่างจากทฤษฎีความรับผิดที่ผู้ได้รับความเสียหายมีภาระการพิสูจน์ ถึงการกระทำจะเป็นว่าได้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเดินเลื่อนหรือไม่

สำหรับการพิสูจน์ความผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพไม่ว่าวิชาชีพใด รวมถึงวิชาชีพบัญชี นักจะใช้สำหรับกรณีบุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้นไม่มีนิติสัมพันธ์ใดๆ กับผู้ประกอบวิชาชีพ หรือแม้เป็นกรณีบุคคลที่มีนิติสัมพันธ์กับผู้ประกอบวิชาชีพ นอกจากร่าง

ค่าเสียหายตามที่ปรากฏในสัญญาที่กระทำต่อ กันแล้ว ยังอาศัยกฎหมายลักษณะละเมิดเรื่ึกร้องค่าเสียหายอีกส่วนหนึ่ง ซึ่งการพิสูจน์ความผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนี้เป็นการพิสูจน์ความผิดตามทฤษฎีความผิด กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะมีความรับผิดชอบต่อเมื่อมีความผิดบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเมื่อกล่าวอ้างว่าความเสียหายเกิดจากการกระทำการโดยจงใจหรือประมาท เสื่อมเสียของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ก็ต้องพิสูจน์ถึงการกระทำการกระทำการที่กล่าวอ้าง

จะเห็นได้ว่า การพิสูจน์ความผิดกรณีของผู้ประกอบวิชาชีพตามทฤษฎีความผิดดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันนี้ อาจก่อให้เกิดภาระกับผู้เสียหายที่เป็นผู้กล่าวอ้างซึ่งนักจะเป็นบุคคลธรรมดายังไงที่ไม่มีความรู้เฉพาะด้าน เช่น ผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้เสียหายหรือผู้รับบริการจะไม่สามารถทราบถึงคุณภาพหรือความสามารถของผู้ประกอบวิชาชีพเลข่าว่าปฏิบัติงานมีคุณภาพหรือเป็นไปตามมาตรฐานการประกอบวิชาชีพหรือไม่ รวมถึงอาจมีอุปสรรคในการแสวงหาพยานหลักฐานซึ่งส่วนใหญ่ต้องอยู่กับตัวผู้ประกอบวิชาชีพหรือผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจปิดบังซ่อนเร้นได้

อย่างไรก็ได้ ในเรื่องความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพร่วมถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีความเห็นทางวิชาการบางความเห็นว่า ต้องเป็นความผิดร้ายแรงหรือความผิดอย่างหนัก (Culpa lata) จึงจะทำให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีความรับผิดทางละเมิดในการขาดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนความเสียหาย หากเป็นความผิดอย่างเบา (Culpa levis) ย่อมหมายความรับผิดทางละเมิดไม่ พูดอีกนัยหนึ่ง คือ หลักเกณฑ์ในเรื่องความรับผิดทั่วไปที่มีหลักอยู่ว่า เมื่อบุคคลจะต้องรับผิดชอบต่อเมื่อได้กระทำในสิ่งซึ่งบุคคลที่มีความระมัดระวังเข้าไม่กระทำนั้น จะนำมาใช้ในเรื่องความรับผิดอันเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพไม่ได้ เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพจะได้กระทำในสิ่งที่บุคคลที่ใช้ความระมัดระวังจะพึงไม่กระทำก็ตาม ขังถือว่าสิ่งที่เขาทำนั้นไม่ผิด จะผิดก็ต่อเมื่อเขาประมาทเดินเลื่อนอย่างร้ายแรงเท่านั้น

บทที่ 3

มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย

แม้ว่าการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพจะเกิดมีขึ้นภายหลังการประกันภัยประเภทอื่นๆ แต่ปัจจุบันการฟ้องร้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพ มีจำนวนเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าวิชาชีพบัญชีจะเป็นวิชาชีพที่ขึ้นพับสถิติการฟ้องร้องไม่นักเมื่อเทียบกับ วิชาชีพอื่น เช่น แพทย์ หรือวิศวกร แต่ในปัจจุบันการเริ่มต้นโดยทางด้านเศรษฐกิจการค้าของประเทศไทย รวมถึงของต่างประเทศมีการเปลี่ยนแปลงและขยายตัวอย่างรวดเร็ว งานด้านวิชาชีพบัญชีจึงเข้ามา มีบทบาทเกี่ยวกับการจัดทำบัญชี รายงานทางบัญชี การดำเนินธุรกิจรวมถึงการตรวจสอบบัญชี ของกลุ่มผู้ประกอบการที่ต้องมีการรายงานต่อภาครัฐเพื่อเปิดเผยต่อสาธารณะนผู้สนใจจะเข้าร่วมลงทุน กับผู้ประกอบการนั้น ดังนั้น รูปแบบการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงมีความเสี่ยงที่จะผิดพลาดสูง และอาจส่งผลกระทบถึงประโยชน์ได้เสียของสาธารณะนด้วย การฟ้องร้องเกี่ยวกับความรับผิดชอบ ทางวิชาชีพ นักจะเรียกร้องกันเป็นจำนวนเงินที่สูงมาก การทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบ วิชาชีพจึงเป็นอีกหนทางหนึ่งที่จะนำมาใช้กระจายความเสี่ยงที่เกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การประกันภัย ความรับผิดชอบสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีประสิทธิภาพทัดเทียมกับนานาอารยประเทศ จึงจำเป็น ต้องศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในต่างประเทศว่ามีรายละเอียดอย่างไร เพื่อให้เกิดแนวความคิดว่า ในอนาคตการประกันภัยประเทศไทย ในประเทศไทยควรเป็นไปในทิศทางใด

3.1 มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศ

ในหัวข้อนี้ผู้จัดทำได้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีใน 2 ประเทศ คือ ประเทศไทยและเชีย และประเทศสิงคโปร์ โดยจะได้กล่าว เป็นลำดับดังต่อไปนี้

3.1.1 มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยมาเลเซีย

ตามที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 2 ทำให้ได้ทราบถึงประวัติความเป็นมาของการประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพทั้งในต่างประเทศและประเทศไทยว่าเกิดการประกันภัยประเภทนี้อย่างไร ในหัวข้อนี้จะได้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศ อันได้แก่ ประเทศไทยมาเลเซีย และประเทศไทยสิงคโปร์ ว่ามีรายละเอียดอย่างไรบ้าง ตามลำดับ

แลก่อนที่จะได้ทราบถึงมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลเซียว่าเป็นอย่างไรนั้น ควรจะได้ทำการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลเซียก่อนว่ามีรายละเอียดอย่างไร

1) ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลเซียนั้น จะทำการศึกษาถึงความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพนี้ ว่ามีองค์กรใดบ้างตามลำดับ

(1) ความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลเซีย ได้แก่ กฎหมายนักบัญชี 1967 (Accountants Act 1967) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังนี้

นักบัญชีรับอนุญาต (Chartered Accountants) หมายถึง พนักงานที่ปฏิบัติงานโดยทั่วไป และต้องเป็นสมาชิกหรือเข้าทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับสมาคมนักบัญชีมาเลเซีย

นักบัญชีจดทะเบียน (Licensed Accountants) หมายถึง นักบัญชีที่มีคุณสมบัติครบถ้วน มีประสบการณ์การทำงานก่อนที่กฏหมายนักบัญชี 1967 จะมีผลใช้บังคับ หรือเคยเป็นสมาชิกของสถาบันนักบัญชีมาเลเซีย (Malaysian Society of Accountants: MSA) และผ่านการทดสอบจนได้รับใบอนุญาตจากสถาบันนี้ โดยต้องสอบได้ใบอนุญาตก่อนเดือนธันวาคม ปี 1992 และมีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องไม่น้อยกว่า 3 ปี

(2) คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ตามกฏหมายนักบัญชี 1967 (Accountants Act 1967) ได้แบ่งประเทศของสมาชิกของสมาคมนักบัญชีมาเลเซีย เป็น 3 ประเภท คือ

- (2.1) นักบัญชีจดทะเบียน
- (2.2) นักบัญชีรับอนุญาต
- (2.3) สมาชิกทั่วไป

สมาชิกเต็ลະประເກທດ້ອງມີຄຸນສົມບັດຕັ້ງຕ່ອໄປນີ້

(2.1) ນັກບัญชືຈົດທະເບີຍນ ຕ້ອງມີຄຸນສົມບັດ ຄືອ

ກ. ຈົກກົດກົມາໃນຮະດັບປະລຸງລູກາຕີສາຫາກບັນຊີທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ
ຕາມກຸດໝາຍນັກບັນຊີ 1967 ຈຶ່ງສັບກົດກົມາທີ່ໄດ້ຮັບການຮັບຮອງ ໄດ້ແກ່

- Bachelor of Accounting (University of Malaysia)
  - Diploma in Accounting, University Kebangsaan Malaysia
  - Bachelor of Accounting (Honors), University Kebangsaan
  - Bachelor of Accounting (Honors), University Technology
  - Advance Diploma in Accountancy, MARA Institute of Technology (up to October 1996)
  - Bachelor of Accounting (Honors), University Utara Malaysia
  - Bachelor of Accounting (Honors), University Putra Malaysia
  - Bachelor of Accounting (Honors), International Islamic
  - Bachelor of Accounting (Honors), University Sains Malaysia
- ຂ. ຕ້ອງເປັນສາມາຊິກຂອງອົງກົດໄດ້ອົງກົດໜຶ່ງດັ່ງຕ່ອໄປນີ້
- Malaysian Institute of Certified Public Accountants
  - Institute of Chartered Accountants of Scotland
  - Institute of Chartered Accountants of England and Wales
  - Institute of Chartered Accountants in Ireland
  - Association of Chartered Certified Accountants (United Kingdom)
  - Institute of Chartered Accountants in Australia
  - CPA Australia
  - Institute of Chartered Accountants of New Zealand
  - Canadian Institute of Chartered Accountants
  - Institute of Chartered Accountants of India
  - Chartered Institute of Management Accountants (United Kingdom)

ค. ต้องผ่านการทดสอบและมีคุณสมบัติตามเงื่อนไขของสมาคมนักบัญชีมาเลเซีย และมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น้อยกว่า 3 ปี กับนักบัญชีจดทะเบียนหรือหน่วยงานของรัฐบาล ธนาคาร บริษัทประกันภัย สถาบันการเงิน หรือหน่วยงานอื่นตามที่สมาคมนักบัญชีมาเลเซียกำหนด

ง. ต้องไม่มีคุณสมบัติต้องห้ามและมีอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 8(2) และ (6) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ค.ศ. 1965

(2.2) นักบัญชีรับอนุญาต นอกจากรายต้องมีคุณสมบัติครบถ้วนเข้าเดียวกับนักบัญชีจดทะเบียนแล้ว ข้างต่อไปนี้เพิ่มเติมดังต่อไปนี้

ก. มีประสบการณ์การทำงานก่อนที่กฎหมายนักบัญชี 1967 (Accountants Act 1967) จะมีผลใช้บังคับ หรือเป็นสมาชิกหรือเคยเป็นสมาชิกของสหภาพนักบัญชีมาเลเซีย (Malaysian Society of Accountants: MSA)

ข. ผ่านการทดสอบจนได้รับใบอนุญาตจากสถาบันนี้ โดยต้องสอบได้ใบอนุญาตก่อนเดือนธันวาคม ปี 1992

ค. มีประสบการณ์การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีไม่น้อยกว่า 3 ปี

(2.3) สมาชิกทั่วไป หมายถึง บุคคลทั่วไป นักวิชาการ อาจารย์ที่สอนในระดับอุดมศึกษาหรือระดับที่เทียบเท่ากับระดับอุดมศึกษา และไม่มีคุณสมบัติที่จะเป็นนักบัญชีจดทะเบียนหรือนักบัญชีรับอนุญาต

โดยเหตุที่ประเทศไทยมาเลเซียเป็นประเทศอาณานิคมของประเทศอังกฤษทั้งสองประเทศจึงมีความผูกพันกับระบบการเมือง การปกครอง และเศรษฐกิจกับประเทศอังกฤษ ดังนั้นข้อบังคับเกี่ยวกับการบัญชีส่วนใหญ่จึงมีแนวปฏิบัติคล้ายคลึงกับประเทศอังกฤษ ดังนั้น นักบัญชีของประเทศไทยจึงได้รับการยอมรับเข้าเดียวกับนักบัญชีภายในประเทศ นักบัญชีที่มีในประเทศไทยเป็นผู้สอบได้ทางการบัญชีของสมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย จึงสามารถใช้ได้กับประเทศไทยมาเลเซีย โดยสามารถจดทะเบียนและขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลเซียได้ แต่ต้องมีเงื่อนไขเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

1. ต้องได้ฝึกปฏิบัติงานด้านการบัญชีอย่างน้อย 3 ปี และมีประสบการณ์ในสำนักงานของนักบัญชีที่ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งเป็นสำนักงานบัญชี

2. ต้องปฏิบัติงานทางการบัญชีเป็นแบบเต็มเวลา (Full Time)

3. เป็นการปฏิบัติงานในกิจการเจ้าของคนเดียวหรือในห้างหุ้นส่วน

2) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยได้แก่

(1) สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เอเชีย (Malaysia Institute of Certified Public Accountants: MICPA)

สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เป็นสถาบันที่ให้ความรู้ทางการบัญชี และเป็นที่ยอมรับของนักบัญชีในประเทศไทย เอเชีย สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เอเชีย มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีที่มีประสิทธิภาพ การฝึกหัดและการศึกษาวิชาบัญชี และฝึกฝนด้านการให้คำแนะนำแก่สมาชิก

เป้าหมายหลักของสมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เอเชีย ได้แก่

1. การให้คำแนะนำด้านกฎหมายและปฏิบัติ ในการประกอบวิชาชีพบัญชี

แก่สมาชิก

2. การสร้างผู้เชี่ยวชาญระดับสูงในด้านการบัญชี

3. ส่งเสริมความมืออาชีวะและความซื่อสัตย์ในการประกอบวิชาชีพ

4. พัฒนาสมาคมให้มีความก้าวหน้าเทียบเท่ากับนานาอารยประเทศ

5. ให้ความรู้และฝึกหัดสมาชิกใหม่ โดยจัดให้มีการทดสอบหรือ

โดยวิธีอื่นเพื่อเพิ่มทักษะความชำนาญให้แก่สมาชิก

6. รักษามาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการบัญชี รวมถึงการให้คำแนะนำทางการบัญชีต่อสาธารณะชน เช่น ในภาคอุตสาหกรรม การพาณิชย์ การศึกษา และการบริการ ประชาชน การมีส่วนร่วมกับองค์กรด้านการบัญชีระหว่างประเทศ และสมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย เอเชียเป็นองค์กรที่ได้รับการยอมรับจากคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (IASB)

(2) สมาคมนักบัญชีประเทศไทย เอเชีย (MIA) Malaysian Institute of Accountants 1967

สมาคมนักบัญชีประเทศไทย เอเชียจัดตั้งขึ้นเมื่อปี 1967 โดยถูกก่อตั้งขึ้นตามหมวดที่ 3 ของกฎหมายนักบัญชี 1967 สมาชิกของสมาคมมีทั้งคนมาเลเซียและชาวต่างชาติ บทบาทที่สำคัญของสมาคม คือ พัฒนาวิชาชีพด้านการบัญชีให้มีประสิทธิภาพสูงเพื่อที่จะได้รับการยอมรับในระดับนานาชาติ สมาคมได้จัดทำข้อบังคับโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายนักบัญชี 1967 ขึ้น ซึ่งข้อบังคับของสมาคมที่เป็นที่ยอมรับสำหรับนักบัญชีทั่วไป คือ

1. วิสัยทัศน์ของสมาคม:

ให้ทั่วโลกยอมรับและให้ความร่วมมือในการทำสัญญาเข้าร่วมธุรกิจ
เพื่อสร้างชาติ

2. ภารกิจของสมาคม:

ให้การพัฒนา การสนับสนุน และดูแลคุณภาพในการปฏิบัติงาน
ด้านการบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่จะปฏิบัติงานด้านการบัญชีและด้านการตรวจสอบบัญชี
ในประเทศไทย ต้องจะเป็นกับสมาคมจึงจะปฏิบัติงานด้านดังกล่าวได้

3. หน้าที่ของสมาคม:

3.1 ให้มีการปฏิบัติงานที่ถูกต้องตามมาตรฐานการบัญชีของประเทศไทย
มาเลเซีย

3.2 ส่งเสริมวิธีคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพด้านการบัญชี
ในมาเลเซีย

3.3 ส่งเสริมด้านการศึกษา และจัดให้มีการฝึกหัดให้แก่บุคคลที่มี
ความตั้งใจที่จะเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชี

3.4 คัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิก
ของสมาคม เป็นสมาคมที่มีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบระเบียบของสมาคมด้านการบัญชี
ในประเทศไทย รวมถึงการควบคุมความประพฤติของสมาชิก พัฒนาและปรับปรุงการทดสอบ
การเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีความเหมาะสม

(3) สมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีมาเลเซีย (Malaysian Association
of Accounting Technicians: MAAT)

สมาคมผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีมาเลเซีย (Malaysian Association of
Accounting Technicians: MAAT) จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 14 มีนาคม ค.ศ. 1990 ปัจจุบันสมาคมได้รับ¹
การยอมรับจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในมาเลเซีย ซึ่งจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิก
ซึ่งเป็นทั้งผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชี หรือเป็นผู้บริหารในองค์กรภาครัฐกิจทางการบัญชี และเป็นสมาคม
ที่มีส่วนสำคัญในการออกข้อบังคับร่วมกับสมาคมนักบัญชีประเทศไทยมาเลเซียซึ่งเป็นข้อบังคับที่เกี่ยวกับ
การทำหน้าที่ในการเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการบัญชีในประเทศไทย โดยต้องเป็นผู้ที่มีประสบการณ์
ในการทำงานด้านการบัญชี รวมถึงต้องเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติตามข้อบังคับของจรรยาบรรณ
ในการประกอบวิชาชีพอย่างเป็นธรรมและมีความซื่อสัตย์ตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
ในประเทศไทย

(4) สมาคมนักบัญชีภาษีอากรแห่งประเทศไทยมาเลเซีย Malaysian Institute of Taxation (MIT)

สมาคมนักบัญชีภาษีอากรมีการก่อตั้งภายใต้กฎหมายนักบัญชี 1965 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม ค.ศ. 1991 จุดมุ่งหมายของสมาคมนักบัญชีภาษีอากร คือ การขัดตั้งองค์กร สำหรับนักบัญชีภาษีอากร นักวิชาการ ตัวแทนภาษีอากร และบุคคลที่มีความสนใจในด้านการบัญชีภาษีอากร

วัตถุประสงค์ของสมาคม คือ

1. จัดเตรียมองค์กรสำหรับบุคคลที่สนใจเกี่ยวกับการบัญชีภาษีอากร ในประเทศไทย
2. สร้างสถานะของบุคคลที่มีอาชีพเกี่ยวกับภาษีอากรให้สูงขึ้น และสามารถเข้ามาร่วมมือกับสถาบันนักบัญชีภาษีอากรในประเทศไทยเพื่อความคุ้มครองด้วยกฎหมาย
3. จัดให้มีการประชุมเพื่อกระจายข้อมูลข่าวสารให้กับผู้ที่สนใจเกี่ยวกับ วิชาชีพบัญชีภาษีอากร ในประเทศไทย
4. กำหนดให้มีการทดสอบสำหรับผู้ที่สนใจจะประกอบวิชาชีพด้านการบัญชีภาษีอากร
5. เชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสมาคมนักบัญชีภาษีอากรของประเทศไทย กับองค์กรด้านการบัญชีภาษีอากรในต่างประเทศ เพื่อให้สมาคมนักบัญชีภาษีอากร ของประเทศไทยมาเลเซียมีความสมบูรณ์ มีการพัฒนา และได้รับการยอมรับจากต่างประเทศมากยิ่งขึ้น

(5) คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีแห่งประเทศไทยมาเลเซีย (The Malaysian Accounting Standards Board: MASB)

คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีแห่งประเทศไทยมาเลเซีย ได้จัดตั้งขึ้นภายใต้ กฎหมายการบัญชี 1997 ซึ่งคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีแห่งประเทศไทยมาเลเซียเกิดขึ้นพร้อมกับ การกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องมีการจัดทำรายงานทางการเงิน ซึ่งการจัดทำรายงานทางการเงินนี้ เป็นโครงสร้างใหม่สำหรับการรายงานทางการเงินในประเทศไทยมาเลเซีย

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีแห่งประเทศไทยมาเลเซีย ดังที่กำหนดในกฎหมายการบัญชี 1997 คือ

1. ออกมาตรฐานด้านการบัญชี แก้ไขและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี ที่มีอยู่ให้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป
2. กำหนดสาระสำคัญของรายงานทางการเงิน

3. ส่งเสริมและรับรองการพัฒนาของมาตรฐานการบัญชี
4. ให้คำปรึกษาแก่ประชาชนทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชี
5. พัฒนาโครงสร้างของมาตรฐานการบัญชี
6. เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของมาตรฐานการบัญชี
7. พิจารณาข้อบัญญัติและการประยุกต์ใช้มาตรฐานการบัญชี
8. พิจารณาการบัญชีและรายงานทางการบัญชีให้ถูกต้องเพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้ผู้ตรวจสอบ และประชาชนทั่วไปในประเทศไทย

9. พัฒนามาตรฐานการบัญชีให้เทียบเท่ามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ นโยบายของคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีแห่งประเทศไทย

มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. พัฒนากฎหมายหรือข้อบังคับเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีสำหรับการทำรายงานทางการเงินให้ชัดเจนและมีความแน่นอน
2. ทำการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีให้เท่าเทียมมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ

(6) สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยมาเลเซีย (The Institute of International Auditors Malaysia: IIA)

สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยมาเลเซียนี้ ประกอบไปด้วย คณะกรรมการที่เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในด้านการตรวจสอบภายในอยู่เป็นจำนวนมาก สมาคมมีหน้าที่ ส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพการตรวจสอบภายในของประเทศไทยมาเลเซีย ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. 1977 และภายหลังได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะของสมาคมเป็นสมาคมแห่งชาติในปี ค.ศ. 1988 สมาคมได้มีการพัฒนาและเติบโตเป็นสมาคมที่มีขนาดใหญ่ ปัจจุบันมีสมาชิกมากกว่า 1,000 คน มีการรวมเข้ากันเป็นบริษัทในลักษณะของบริษัทจำกัดและได้รับการรับรองในปี ค.ศ. 1994 สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยมาเลเซียมีเครือข่ายในประเทศไทยและอเมริกา ซึ่งมีสมาชิกมากกว่า 100,000 คน ซึ่งเป็นตัวแทนจากต่างประเทศมากกว่า 100 ประเทศ ซึ่งคาดว่าในอนาคตจะมีสมาชิกเพิ่มขึ้น เนื่องจากสมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยมาเลเซียมีการก่อตั้งและพัฒนาอย่างมั่นคง สมาคมจะเป็นผู้นำในการฝึกอบรมและพัฒนาผู้สอบบัญชีในประเทศไทยมาเลเซีย โดยให้คำปรึกษา การจัดสัมมนา และฝึกงานในหัวข้อต่างๆ รวมทั้งให้คำแนะนำและเทคนิคในการตรวจสอบภายใน สมาคมผู้ตรวจสอบภายในแห่งประเทศไทยมาเลเซีย ถือเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันผู้ตรวจสอบภายในทั่วโลก เช่นเดียวกับประเทศไทยและอเมริกา นอกจากนี้สมาคมยังได้รับการรับรองจากการทดสอบขององค์กรผู้ตรวจสอบบัญชีรับอนุญาตระหว่างประเทศ (CIA/Certified International Audit) ซึ่งถือเป็นขั้นตอนหนึ่งในการได้รับ

คุณวุฒิด้านการตรวจสอบภายในของสถาบันตรวจสอบภายในประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งถือได้ว่า เป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับทั่วโลกด้านการตรวจสอบภายใน การรับรองเช่นว่านี้ถือเป็นการผ่าน การทดสอบครั้งแรกในประเทศไทย และส่งผลให้ผู้ตรวจสอบภายในของประเทศไทยและเชีย มีการเรียนรู้เติบโต

(7) หน่วยงานตรวจสอบบัญชีแห่งชาติของประเทศไทยและเชีย (The nation Audit Department/NAD of Malaysia)

เป็นหน่วยงานที่มีภาระหน้าที่ในด้านความคุ้มการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบบัญชีที่ผู้ประกอบวิชาชีพตรวจสอบบัญชีได้ทำการตรวจสอบและรับรองขึ้น รวมถึงต้องมีการรายงาน การตรวจสอบบัญชี เช่นวันนี้ต่อรัฐ การตรวจสอบการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบบัญชีของหน่วยงานนี้ จะกระทำโดยคณะกรรมการของหน่วยงานที่มีการแต่งตั้งขึ้น

(8) องค์กรระหว่างประเทศด้านการบัญชีที่ประเทศไทยและเชียเป็นสมาชิก
องค์กรระหว่างประเทศด้านการบัญชีที่ประเทศไทยและเชียเป็นสมาชิกนั้น ได้แก่ องค์กรต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. สถาบันนักบัญชีภาคพื้โนเอเชียและแปซิฟิก (Confederation of Asian and Pacific Accountants: CAPA)
2. สถาบันนักบัญชีอาเซียน (Asean Federation of Accountants: AFA)
3. คณะทำงานของหน่วยงานรัฐบาล โดยกลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ ในมาตรฐาน การบัญชีระหว่างประเทศและการรายงาน (Intergovernmental Working Group of Expert on International Standard of Accounting and Reporting: ISAR)¹

3) สาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
กฎหมายประกันภัยที่ใช้บังคับในประเทศไทยคือ กฎหมายประกันภัย 1996 (Insurance Act 1996) เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลธุรกิจประกันภัยทั้งผู้ประกอบการ ที่ทำการเป็นผู้รับประกันภัย ตัวแทนประกันภัย นายหน้าประกันภัยให้ดำเนินงานเป็นไปด้วย ความเรียบร้อยไม่เกิดการเอาไว้เบร์กับประชาชนผู้บริโภค รวมถึงยังมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง กับกรมธรรม์ประกันภัยที่กำหนดหลักเกณฑ์การทำสัญญาประกันภัยเพื่อให้สอดคล้องกับหลักทั่วไป ของสัญญาประกันภัย

¹ อุเทน เลานำท่า. (2547). การศึกษาเบร์กที่ยืนข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพนักบัญชีระหว่างประเทศไทยและเชียและประเทศไทย. หน้า 34-44.

**บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับกรมธรรม์ประกันภัยประกันภัยในส่วนที่ 6
ของกฎหมายประกันภัย 1996**

ตามกฎหมายฉบับดังกล่าวได้แบ่งธุรกิจประกันภัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ธุรกิจประกันชีวิต (Life Business) ได้แก่ ธุรกิจประกันภัยทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับการประกันชีวิตจากเหตุที่เกิดโดยไม่คาดคิดกับชีวิตของบุคคล
2. ธุรกิจประกันทั่วไป (General Insurance Business) ได้แก่ ธุรกิจประกันภัยทุกประเภทที่ไม่เกี่ยวกับการประกันชีวิต²

ดังนี้ การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามกฎหมายมาเลเซีย จึงจดอยู่ในประเภทธุรกิจประกันภัยทั่วไป

ส่วนมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลเซียนั้น มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของสัญญาประกันภัยความรับผิด

มาตรา 140(5) ของกฎหมายประกันภัย 1996 ให้ความหมายของความรับผิด (Liability) หมายถึง ความรับผิดชอบบุคคลที่มีภาระดำเนินการที่ได้กระทำการต่อบุคคลที่สาม

ดังนี้ ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามกฎหมายมาเลเซีย จึงหมายถึง สัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยเฉพาะที่มีภาระดำเนินการที่คุ้มครองความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลที่สาม

(2) ผู้เอาประกันภัย

ผู้เอาประกันภัย (Insured) ของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามกฎหมายประกันภัย 1996 ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งตามกฎหมายนักบัญชี (Accountants Act 1967) หมายถึง นักบัญชีรับอนุญาต (Chartered Accountants) และนักบัญชีจดทะเบียน (Licensed Accountants)

(3) วัตถุที่เอาประกันภัย (Subject Matter of Insurance)

วัตถุที่เอาประกันภัยตามกฎหมายประกันภัย 1996 ของมาเลเซีย คือ ความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีต่อบุคคลที่สามซึ่งได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพ

² Insurance Act 1996, section 4.

(4) ส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัย (Insurable Interest)

บทบัญญัติเรื่องส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัยตามกฎหมายประกันภัย 1996 จะกล่าวถึงเฉพาะในส่วนของการประกันชีวิต ที่ผู้เอาประกันภัยทั้งเอาประกันชีวิตตนเองและเอาประกันชีวิตบุคคลอื่นด้วยมีส่วนได้เสียในขณะที่สัญญาประกันชีวิตมีผลบังคับ มิฉะนั้นสัญญาประกันภัยจะตกเป็นโมฆะ³ แต่ในส่วนของการประกันภัยทั่วไป ซึ่งรวมถึงสัญญาประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ไม่มีบทบัญญัติของกฎหมายกล่าวไว้โดยเฉพาะ เช่นการประกันชีวิตดังนั้นแม้ผู้เอาประกันภัยจะไม่มีส่วนได้เสียในขณะทำสัญญา สัญญาประกันภัยก็จะไม่ตกเป็นโมฆะดังเช่นสัญญาประกันชีวิต

แต่ในขณะที่เกิดความเสียหาย ผู้เอาประกันภัยยังคงต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย เนื่องจากหากผู้เอาประกันภัยไม่มีส่วนได้เสียขณะที่เกิดความเสียหายแล้ว ผู้เอาประกันภัยก็ไม่สามารถพิสูจน์ความเสียหายของตนและจะไม่มีสิทธิได้รับการชดใช้ตามกรมธรรม์ประกันภัยได้

4) การนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ

ในประเทศไทยได้แบ่งระบบการประกันภัยออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบประกันภัยภาคสมัครใจ และระบบประกันภัยภาคบังคับ ในส่วนของระบบประกันภัยภาคบังคับนี้ ประเทศไทยได้กำหนดให้มีการทำประกันภัยในระบบนี้ 4 กรณี คือ

1. ประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลที่สามจากรถ (Motor third party liabilities)
2. ประกันภัยความรับผิดของลูกจ้างจากการทำงาน (Workmen's compensation)
3. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for insurance brokers)
4. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ (Professional Indemnity for lawyers)⁴

จะเห็นได้ว่า ในประเทศไทยได้นำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ 2 วิชาชีพด้วยกัน คือ วิชาชีพนายหน้าประกันภัย และวิชาชีพทนายความ ซึ่งในหัวข้อนี้ผู้จัดทำจะได้ทำการศึกษาเฉพาะการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ

³ Insurance Act 1996, section 152.

⁴ อรรถผล พิบูลชนพัฒนา. เล่มเดียว. หน้า 39.

**การประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทยจะต้องอยู่ภายใต้บังคับ
ของกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย 1976 (Legal Profession Act 1976)⁵**

ตามกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act 1976) มาตรา 78 A ได้กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความทั้งที่เป็นทนายความที่ว่าความในศาล (Advocate) และทนายความที่เป็นที่ปรึกษาทางกฎหมาย (Solicitor)⁶ ต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ ดังนี้เนื่องด้วยส่วนที่ดูแลเชย (The Malaysian Bar) จึงได้ออกข้อบังคับโดยมาตรา 78 A คือ ข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ 1992 (Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992)⁷ เป็นข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทยเดเชย

ข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพฉบับนี้ มีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2535⁸ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(1) บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับฉบับนี้

บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับฉบับนี้ ได้แก่ กลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย (Practice Unit) ซึ่งตามข้อบังคับฉบับนี้ หมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมาย ไม่ว่าจะประกอบวิชาชีพในลักษณะบุคคลคนเดียวหรือรวมกลุ่มกันในลักษณะของห้างหุ้นส่วน

(2) บุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัย

บุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ ที่ปรากฏในข้อบังคับฉบับนี้ ได้แก่

⁵ <http://www.malaysianbar.org.my>

⁶ Advocate คือ ทนายความที่สามารถว่าความได้ทุกศาลไม่ว่าจะเป็นศาลสูงหรือศาลล่าง สำนักงาน Solicitor คือ ทนายความที่ประกอบวิชาชีพในลักษณะเป็นที่ปรึกษาด้านกฎหมาย และสามารถว่าความในศาลล่างเท่านั้น จะไม่มีสิทธิ์ว่าความในศาลสูง เช่น ทนายความที่เป็น Advocate

⁷ <http://www.malaysianbar.org.my/content/category/6/78/95/>

⁸ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 1.

(2.1) ผู้รับประกันภัย (Insurer) หมายถึง บุคคลที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายให้ประกอบธุรกิจรับประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพหรือธุรกิจประกันภัยที่คุ้มครองความเสียหายเป็นคัวเงิน⁹

ในปัจจุบันบริษัทผู้รับประกันภัยที่คณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา (The Council) ได้อนุญาตให้มาดำเนินการรับทำประกันภัยให้กับบรรดาสมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพ ทนายความ คือ บริษัท แจร์ดีน โลyd ทอมสัน จำกัด (Jerdine Lloyd Thomson Sdn Bhd: JLD)¹⁰

(2.2) นายหน้าประกันภัย (broker) หมายถึง นายหน้าประกันภัยที่ได้รับการแต่งตั้งจากคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา เพื่อกระทำการใดๆ ในนามของทนายความ ตามความพูดพัน ดังที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพและรับผิดชอบเกี่ยวกับการดำเนินการใดๆ ตามข้อบังคับฉบับนี้¹¹

(3) ข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัย

ข้อบังคับว่าด้วยการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ ทนายความนั้น มีข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพดังนี้

(3.1) ข้อบังคับข้อ 5 ได้กำหนดให้การทำประกันภัยความรับผิดชอบเป็นหน้าที่ (obliged) ของทนายความทุกคน โดยต้องมีการทำประกันภัยตามเงื่อนไขของกรมธรรม์ที่ผ่านการพิจารณา และรับรองโดยคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา

(3.2) ทนายความทุกคนต้องยินยอม และกระทำการตามข้อกำหนดในกรมธรรม์หลักและหนังสือรับรองการทำประกันภัยทุกฉบับที่ได้ออกตามกรมธรรม์หลัก¹²

⁹ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 2. “Insurer means any person permitted by law to carry on professional liability insurance business or pecuniary loss insurance business.”

¹⁰ <http://www.jltinteractive.com/eccover/>

¹¹ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 2. “Broker means the broker appointed from time to time by the Council to act on its behalf and on behalf of any advocate and solicitor in relation to the profession liability insurance policy undertaken pursuant to these Rules.”

¹² Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 5. “On and after the effective date, every advocate and solicitor to whom these Rules apply shall be obliged as follows:

- (a) to be insured under the Master Policy;
- (b) to comply with the terms of the Master Policy and any certificate of insurance issued in connection therewith; and”

(3.3) หากพบว่าทนายความคนใดมีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ แต่ระยะเวลาเอาประกันภัยจะสิ้นสุดลงไม่เกินวันที่ 30 มิถุนายน 1993 ทนายความผู้นั้น ไม่จำต้องมีหน้าที่เอาประกันภัยตามกรมธรรม์หลักจนกว่าระยะเวลาเอาประกันภัยตามกรมธรรม์ ประกันภัยของทนายความผู้นั้นจะสิ้นสุดลง หรือจนกว่าจะถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 1993 แล้วแต่ว่าวันใดจะเป็นวันที่เร็วกว่า¹³

(3.4) หากคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภาต้องการข้อมูลที่เห็นว่าจำเป็นในการดำเนินการตามข้อบังคับฉบับนี้จากทนายความ นายหน้าประกันภัย หรือบริษัทผู้รับประกันภัย บุคคลเหล่านั้นต้องให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลเช่นว่านั้นด้วย¹⁴

(4) ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยหลัก

ข้อกำหนดในกรมธรรม์ประกันภัยหลักอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

(4.1) ต้องเป็นกรมธรรม์ประกันภัยที่ผ่านการรับรองและออกใบอนามของเนติบัณฑิตยสภา เพื่อคุ้มครองความเสียหายจากความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพในทุกระดับ

(4.2) รูปแบบและเงื่อนไขของกรมธรรม์ประกันภัยหลักต้องผ่านการพิจารณา และรับรองโดยคณะกรรมการเนติบัณฑิตยสภา และในกรณีที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงก็ต้องได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการเช่นกัน

(4.3) กรมธรรม์ประกันภัยหลักจะให้ความคุ้มครองสำหรับความรับผิดทั้งหลายของทนายความทั้งที่เป็นทนายความให้บริการด้านการว่าความ (advocate) และทนายความที่เป็นที่ปรึกษากฎหมาย (solicitor) ตามข้อกำหนดที่ปรากฏในกรมธรรม์ประกันภัยหลัก

¹³ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 6. “Transitional provisions.

(a) Any advocate and solicitor who, on the effective date, has an existing professional indemnity insurance in force which expires not later than the Thirtieth day of June Nineteen Hundred and Ninety Three shall not be obliged to be insured under the Master Policy until the expiry of his own policy or the first day of July Nineteen Hundred and Ninety Three, whichever is the earlier.”

¹⁴ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 8. “Council may request information. The Council may require any advocate and solicitor, any broker or insurer, as the case may be, to submit such information as may be necessary to ensure that these Rules have been complied with.”

(4.4) หากผู้รับประกันภัยจะออกเงื่อนไขที่มีลักษณะจำกัดความรับผิดต้องได้รับคำรับรองจากคณะกรรมการเนติบัลฑิตยสภา ก่อน¹⁵

(5) บทกำหนดโทษ

ข้อบังคับข้อ 9 มีรายละเอียดเกี่ยวกับบทกำหนดโทษสำหรับทนายความที่ฝ่าฝืนข้อบังคับฉบับนี้ไว้ดังนี้

หากทนายความผู้ใดฝ่าฝืนข้อบังคับ ข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 8 ซึ่งว่าด้วยหน้าที่ในการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพกฎหมายที่ข้อบังคับฉบับนี้มีผลบังคับ และการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการการเนติบัลฑิตยสภาที่เห็นว่ามีความจำเป็น ถือว่าทนายความผู้นั้นกระทำผิดหน้าที่ ต้องได้รับโทษทางวินัย ซึ่งการพิจารณาความผิดเกี่ยวกับวินัยให้เป็นไปตามกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย 1976 (Legal Profession Act 1976)¹⁶

จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยเดิมเมืองมีได้บังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพดังเช่นวิชาชีพทนายความ แต่ก็ทำให้เห็นได้ว่า ในประเทศไทยเดิมมีการนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพบางวิชาชีพแล้ว โดยเหตุที่รัฐมองว่าการให้บริการทางวิชาชีพบางวิชาชีพมีความเสี่ยงอาจก่อความเสียหายต่อสังคมและความเสียหาย เช่น วันนี้มีจำนวนเงินที่สูงมาก จึงควรที่จะมีเครื่องมือมาเยียวยาความเสียหาย

¹⁵ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 4. "Insurance policy."

(a) The Council shall take out, in the name of the Malaysian Bar, and maintain with such insurers as it may approve from time to time a Master Policy to provide indemnity against such classes of professional liability as may be determined by the Council.

(b) The terms and conditions of the Master Policy shall be approved by the Council and may be amended by the Council from time to time.

(c) The Master Policy shall provide indemnity for all advocates and solicitors to whom these Rules apply as well as for such former advocates and solicitors and other parties as may be mentioned in the policy.

(d) The limits of the indemnity or any self insured amounts under the Master Policy shall be determined by the Council from time to time."

¹⁶ Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992, Rule 9. "Liability to disciplinary proceedings.

The breach by an advocate and solicitor of the provisions of rules 5, 6 and 8 shall constitute professional misconduct and shall render such advocate and solicitor liable to disciplinary proceedings under the Act."

ที่เกิดขึ้นรวมถึงยังช่วยกระจายความเสี่ยงที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องประสบอยู่ และยังช่วยสร้างความมั่นใจในการทำงานของผู้ประกอบวิชาชีพด้วย

3.1.2 มาตรการทางกฎหมายของประเทศไทย

เมื่อได้ทราบถึงลักษณะทั่วไปและมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมาเลี้ยงมาแล้ว ในหัวข้อนี้จะได้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายของประเทศไทยต่อไป

ก่อนที่จะได้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของประเทศไทย ควรจะได้ทำการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีว่ามีรายละเอียดเช่นไร

1) ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยปัจจุบันนี้ จะทำการศึกษาถึงความหมายและองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนี้ว่ามีความหมายอย่างไร และมีองค์กรที่เกี่ยวข้อง คือองค์กรใดบ้างตามลำดับ

(1) ความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยปัจจุบันนี้ ซึ่งได้แก่ กฎหมายนักบัญชี (Accountants Act) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับวิชาชีพนักบัญชี ดังนี้

นักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountants) หมายถึง บุคคลที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินับนี้เป็นนักบัญชีรับอนุญาต¹⁷

(2) กฎหมายต้องผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายนักบัญชี (Accountants Act) สามารถแบ่งประเภทของนักบัญชีรับอนุญาตออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

- (2.1) นักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountant)
- (2.2) บริษัทนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Corporation)
- (2.3) ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กรับทำบัญชีรับอนุญาต (Accounting Firm)

¹⁷ Accountant Act. Section 2. "Public Accountant means a person who is registered or deemed to be registered in accordance with this Act as a Public Accountant.

(2.4) ห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Limited Liability Partnership)

และการที่จะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพแต่ละประเภทนั้น จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(2.1) นักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountant)

บุคคลที่จะจดทะเบียนเป็นนักบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายสิงคโปร์นั้น

จะต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. มีอายุครบ 21 ปีบริบูรณ์
2. มีคุณวุฒิการศึกษาด้านการบัญชี
3. มีประสบการณ์การทำงานด้านการบัญชี และ
4. เป็นสมาชิกของสมาคมหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจดทะเบียน

เป็นนักบัญชีรับอนุญาต

หากพบว่าตนเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว
ให้เขียนคำขอต่อนายทะเบียนของคณะกรรมการกำกับคุณและผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (The Oversight Committee) เพื่อพิจารณา_rับจดทะเบียนเป็นนักบัญชีรับอนุญาตต่อไป

(2.2) บริษัทนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Corporation)

การขออนุญาตเป็นบริษัทนักบัญชีรับอนุญาตนั้นสามารถกระทำโดยนักบัญชีรับอนุญาตของบริษัทขึ้นคำขอต่อนายทะเบียน เช่นเดียวกับกรณีของนักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountant) เพื่อขอจดทะเบียนเป็นบริษัทนักบัญชีรับอนุญาต ซึ่งในคำขอนั้นจะต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บริษัทที่จะจดทะเบียนเป็นนักบัญชีรับอนุญาต
2. ชื่อของบริษัท
3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของบริษัท และอัตราค่าธรรมเนียม
4. เมื่อคณะกรรมการได้รับคำขอแล้วจะรับจดทะเบียนก็ต่อเมื่อ
  - 4.1 วัตถุประสงค์หลักของบริษัทดังต้องเป็นไปเพื่อการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี
  - 4.2 ทุนจดทะเบียนของบริษัทดังต้องมีมูลค่าหุ้นที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์สิงคโปร์

4.3 สัดส่วนของผู้บริหารบริษัทรวมถึงประธานต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 คน

ถ้าบริษัทมีผู้บริหารเพียงคนเดียว หรือ 2 คน ผู้บริหารนั้นต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตทั้งหมด

4.4 นักบัญชีรับอนุญาตต้องเป็นผู้ถือหุ้นที่มีสิทธิออกเสียงในสัดส่วนจำนวนไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 สำหรับหุ้นทั่วไป บุคคลอื่นที่ไม่ใช่นักบัญชีรับอนุญาตสามารถเป็นเจ้าของได้

4.5 บริษัทดังจัดให้มีหลักประกัน โดยการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพภายใต้เงื่อนไขที่กฎหมายนักบัญชีได้กำหนดไว้

4.6 การดำเนินธุรกิจต้องเกียวกับการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย รวมถึงผู้ควบคุมและบริหารงานต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย โปรด

5. บริษัทดังกล่าวจะปฏิบัติงานได้ก็ต่อเมื่อได้ปฏิบัติข้อกำหนดในเรื่องการขออนุญาตและการจดทะเบียนครบถ้วนดังที่กฎหมายกำหนด¹⁸

(2.3) ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กรับทำบัญชีรับอนุญาต (Accounting Firm)

การขออนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กรับทำบัญชีรับอนุญาตนี้ กฎหมายกำหนดให้นักบัญชีรับอนุญาตของห้างมีหน้าที่ยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนของคณะกรรมการกำกับดูแล ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (the Oversight Committee) ของทะเบียน เป็นห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กรับทำบัญชีรับอนุญาตเข่นเดียวกับในกรณีของบริษัท และในคำขอนี้ จะต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ห้างที่จะจดทะเบียนเป็นนักบัญชีรับอนุญาต
2. ชื่อของห้าง
3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของห้าง และอัตราค่าธรรมเนียม

ในการให้บริการ

¹⁸ Accountant Act. Section 17.

4. เมื่อคณะกรรมการได้รับคำขอแล้วจะรับจดทะเบียนก็ต่อเมื่อ
  - 4.1 วัตถุประสงค์หลักของห้างต้องเป็นไปเพื่อการให้บริการ

ทางวิชาชีพบัญชี

- 4.2 สัดส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้างต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 คน

ห้างมีหุ้นส่วนผู้จัดการเพียงคนเดียว หรือ 2 คน

หุ้นส่วนผู้จัดการนี้ต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตทุกคน

- 4.3 การดำเนินธุรกิจต้องเกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย รวมถึงผู้ควบคุมและบริหารงานต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย ¹⁹

(2.4) ห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Limited Liability Partnership)

การขออนุญาตเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาตนี้นั้น ให้นักบัญชีรับอนุญาตของห้างมีหน้าที่ยื่นคำร้องขอต่อนายทะเบียนของคณะกรรมการกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี (the Oversight Committee) ของทะเบียนเป็นบริษัทนักบัญชีรับอนุญาต เช่นเดียวกับห้างของบริษัทและห้างหุ้นส่วน และในคำขอนั้นจะต้องมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ห้างที่จะจดทะเบียนเป็นนักบัญชีรับอนุญาต
2. ชื่อของห้าง
3. ข้อกำหนดเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของห้าง และอัตราค่าธรรมเนียม

จากการให้บริการ

4. เมื่อคณะกรรมการได้รับคำขอแล้วจะรับจดทะเบียนก็ต่อเมื่อ
  - 4.1 วัตถุประสงค์หลักของห้างต้องเป็นไปเพื่อการให้บริการ

ทางวิชาชีพบัญชี

- 4.2 ทุนของห้างต้องมีเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้วไม่น้อยกว่า 50,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ เช่นเดียวกับของบริษัท

¹⁹ Accountant Act. Section 18.

4.3 สัดส่วนของผู้เป็นหุ้นส่วนผู้จัดการห้าง ต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 คน

ห้างมีหุ้นส่วนผู้จัดการเพียงคนเดียวหรือ 2 คน

หุ้นส่วนผู้จัดการนั้นต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตทุกคน

4.4 ห้างที่ตั้งขึ้นนี้ ต้องจัดให้มีหลักประกันโดยการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพภายนอกให้เงื่อนไขดังที่พระราชบัญญัตินักบัญชีได้กำหนดไว้

4.5 การดำเนินธุรกิจต้องเกี่ยวข้องกับการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย รวมถึงผู้ควบคุมและบริหารงานต้องเป็นนักบัญชีรับอนุญาตที่มีภูมิลำเนาอยู่ในประเทศไทย²⁰

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงรายละเอียดและคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นนักบัญชีรับอนุญาตในประเทศไทยในปัจจุบันนี้ พบว่ามีนักบัญชีรับอนุญาตบางประเภท ซึ่งได้แก่ บริษัทนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Corporation) และห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Limited Liability Partnership) ที่กฎหมายได้กำหนดให้ต้องจัดให้มีหลักประกัน โดยการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี แต่ถ้าประสาทที่ต้องการมีข้อบังคับ เช่นว่า ห้ามนำเงินทุนมาลงทุนในระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย หรือมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและรวดเร็ว รวมถึงมีการติดต่อค้าขายกับต่างประเทศ การให้บริการค้านวิชาชีพบัญชีได้เข้ามามีบทบาทในระบบเศรษฐกิจ และการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีซึ่งมีความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสังคมในวงกว้าง รวมถึงเพื่อให้การประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยมีมาตรฐานเป็นสากลและได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ จึงเห็นควรให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องจัดให้มีหลักประกันความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี ซึ่งการบังคับ เช่นว่านั้นจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้มาใช้บริการและผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเอง รวมถึงมีส่วนช่วยสังคมในการเยียวยาความเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายอย่างรวดเร็วและทันท่วงที

²⁰ Accountant Act. Section 18A.

2) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

องค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยสิงคโปร์ ได้แก่

สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งสิงคโปร์ (Institute of Certified Public

Accountants of Singapore: ICPAS)

สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งสิงคโปร์ เป็นองค์กรทางวิชาชีพบัญชี ของประเทศไทยสิงคโปร์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2506 โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติ สมาคมนักบัญชีแห่งชาติสิงคโปร์ ซึ่งในขณะนั้นใช้ชื่อว่า สมาคมนักบัญชีแห่งชาติสิงคโปร์ (The Singapore Society of Accountants: SSA) ต่อมาเมื่อมีการตรากฎหมายนักบัญชี (Accountant Act) ซึ่งกฎหมายได้บังคับให้มีการก่อตั้งองค์กรทางวิชาชีพบัญชี และได้เปลี่ยนจากชื่อจากเดิมมาเป็น สมาคมนักบัญชีรับอนุญาตแห่งสิงคโปร์ เมื่อวันที่ 11 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2530 และมีฐานะเป็นสมาคมตามกฎหมายสมาคม (Society Act) ของประเทศไทยสิงคโปร์

ภาระกิจของสมาคมต่อสังคมเป็นไปเพื่อ

1. พัฒนา สร้างเสริมและยกระดับการทำงานด้วยความซื่อสัตย์ เพื่อก่อให้เกิด ความมั่นคงในทางเศรษฐกิจแก่สมาชิกผู้ประกอบวิชาชีพ
2. ค้นหาแนวทางเพื่อการบรรลุผลสำเร็จตามภาระกิจของสมาคม โดยยึดมั่น มาตรฐานความสามารถในการปฏิบัติงานของสมาชิก
3. ยกระดับภาพลักษณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพ ทั้งต่อภายในผู้ประกอบวิชาชีพ ด้วยกันและกับบุคคลทั่วไป
4. ให้ความสำคัญกับการให้บริการทางสังคมและยึดมั่นการทำงานในฐานะ องค์กรทางวิชาชีพให้อยู่ในระดับที่มีมาตรฐานสูง
5. ดำเนินงานด้านการให้บริการตามความต้องการของเหล่าสมาชิก

ส่วนภาระกิจของสมาคมต่อสมาชิก คือ สมาคม ได้จัดให้มีการฝึกอบรมทั่วไป เกี่ยวกับการพัฒนาความรู้ ความชำนาญของสมาชิกกับสถาบันฝึกอบรมนักบัญชีแห่งสิงคโปร์ หลักสูตรที่สถาบันจัดขึ้นนั้นประกอบไปด้วยหลักสูตรการบัญชีที่ได้รับการยอมรับจากนานาชาติ ภายใต้ข้อตกลงด้านความร่วมมือในการทดสอบกับสถาบันนักบัญชีรับอนุญาต (The Association of Chartered Certified Accountants: ACCA) ซึ่งเป็นผู้ควบคุมคุณสมบัติของผู้เข้าแข่งขันด้านการประกอบ วิชาชีพบัญชีและนักบัญชีรับอนุญาตผู้ชำนาญการ

เครือข่ายของสมาคมได้ขยายออกไปในระดับนานาชาติซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากขอบเขตของสมาชิก และการมีส่วนร่วมกับองค์กรผู้ประกอบวิชาชีพระหว่างประเทศ เช่น สหพันธ์นักบัญชีอาเซียน (Asian Federation of Accountants: AFA) สมาคมที่ปรึกษาด้านภาษีในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia-Oceanic Tax Consultant Association: AOTCA) และสหพันธ์นักบัญชีสากล (International Federation of Accountants: IFAC)

การบริหารของสมาคมเป็นไปในรูปของคณะกรรมการมาจากการแต่งตั้งโดยตรงเพื่อการพัฒนาสมาคมและมีภาระกิจที่เกี่ยวข้องกับด้านประเทศ มีเดาานุการสมาคมเป็นผู้รับผิดชอบงานของสมาคมในด้านต่างๆ

เดาานุการสมาคมประกอบไปด้วยผู้บริหารจาก 5 หน่วยงาน คือ หน่วยงานด้านการเงิน (Finance) การบริหาร (Administration) การบริการสมาชิก (Membership Services) หน่วยงานด้านเทคนิค (Technical) และสถาบันศึกษาการบัญชีแห่งสิงคโปร์ (Singapore Accountancy Academy) สมาคมมีรูปแบบสมาชิกหลายประเภทดังต่อไปนี้

1. สมาชิกผู้ทรงเกียรติ (Honorary member)
2. สมาชิกทั่วไป (Fellow)
3. สมาชิกชั่วคราว (Provisional member)
4. สมาชิกที่ไม่ได้ประกอบวิชาชีพด้านการบัญชี (Non-practicing member)
5. สมาชิกที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้านการบัญชี (Practicing member)

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกเฉพาะสมาชิกข้อ 3. ถึง 5. ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

1. เป็นผู้สอบผ่านเป็นนักบัญชีรับอนุญาต (Professional Examination)
2. มีประสบการณ์การทำงานด้านการบัญชี
3. ได้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเมื่อต้นมีระยะเวลารวมกันแล้ว 5 วัน เนื้อหาการฝึกอบรมเกี่ยวกับมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ จริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ และเรื่องอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. มีความรู้ความชำนาญกฎหมายสิงคโปร์ อาทิเช่น กฎหมายบริษัท และกฎหมายภาษี (Company and Taxation)²¹

²¹ <http://www.accountants.org.sg>

3) สาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยที่ในประเทศไทยสิงคโปร์ คือ กฎหมายประกันภัย (Insurance Act) มีผลใช้บังคับครั้งแรกเมื่อปี 1966 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งสุดท้ายเมื่อปี 2001 เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการทำกับดูแลธุรกิจประกันภัย มีทั้งการทำกับดูแลเบริชท์ผู้รับประกันภัยที่เป็นชาวสิงคโปร์และชาวต่างชาติ รวมถึงการทำกับดูแลการดำเนินธุรกิจด้านแทนประกันภัย นายหน้าประกันภัย รวมถึงหลักกฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับการประกันภัยบางประเภท

บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับหลักทั่วไปของกฎหมายประกันภัยปรากฏอยู่ในมาตรา 57 ถึง 63 ของกฎหมายประกันภัย

ตามกฎหมายประกันภัย ได้แบ่งธุรกิจประกันภัยออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ธุรกิจประกันชีวิต (Life Business) ได้แก่ ธุรกิจประกันภัยทุกประเภทที่เกี่ยวข้องกับกรมธรรม์ประกันชีวิต กรมธรรม์ประกันอุบัติเหตุ กรมธรรม์ประกันสุขภาพ หรือ กรมธรรม์ที่ประกันทั้งอุบัติเหตุและประกันสุขภาพที่มีการคุ้มครองระยะยาว

2. ธุรกิจประกันภัยทั่วไป (General Insurance Business) ได้แก่ ธุรกิจประกันภัยทุกประเภทที่ไม่เกี่ยวกับการทำประกันชีวิต แต่ไม่รวมถึงการประกันของบุคคลที่มีใบอนุญาตตามที่ปรากฏในกฎหมายเงินตราแห่งสิงคโปร์ (Monetary Authority of Singapore Act) กฎหมายการธนาคาร (Banking Act) กฎหมายเงินทุนหลักทรัพย์ (Finance Companies Act) และกฎหมายหลักทรัพย์ในอนาคต (Securities and Futures Act)²²

ดังนั้นการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามกฎหมายสิงคโปร์จึงจัดอยู่ในประเภทธุรกิจประกันภัยทั่วไป

ส่วนมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยสิงคโปร์มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

(1) ความหมายของสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบ

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายประกันภัยของประเทศไทยสิงคโปร์พบว่า ไม่ได้ให้ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบไว้โดยเฉพาะเรื่องเดียวกับกฎหมายของประเทศไทยแล้ว แต่เมื่อพิจารณาลักษณะการทำประกันภัยความรับผิด (Public Liability Insurance) ของประเทศไทยสิงคโปร์แล้ว การประกันภัยความรับผิดเป็นการประกันภัยที่คุ้มครองถึงความรับผิดตามกฎหมายของผู้เอาประกันที่มีต่อนบุคคลที่สามสำหรับความเสียหายต่อร่างกาย หรือ ความสูญเสียหรือเสียหายในทางทรัพย์สิน

²² Insurance Act. section 2.

ดังนั้น ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในประเทศไทยสิงคโปร์ จึงหมายถึง การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยที่มีต่อบุคคลที่สาม เนื่องจากความเสียหายในทางทรัพย์สิน ส่วนความเสียหายต่อร่างกายคงไม่อาจเกิดขึ้นได้เนื่องจากเมื่อพิจารณาลักษณะของการให้บริการทางวิชาชีพแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อร่างกายได้

(2) ผู้เอาประกันภัย

ผู้เอาประกันภัย (Insured) ของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามกฎหมายสิงคโปร์ ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ไม่ว่าจะเป็นนักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountant) บริษัทนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Corporation) ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ขนาดเดิกรับทำบัญชีรับอนุญาต (Accounting Firm) ห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Limited Liability Partnership) ที่ได้ทำสัญญาเอาประกันภัยไว้กับบริษัทผู้รับประกันภัย

(3) วัตถุที่เอาประกันภัย (Subject Matter of Insurance)

วัตถุที่เอาประกันภัยตามกฎหมายประกันภัยของประเทศไทยสิงคโปร์ มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกฎหมายประกันภัยของประเทศไทยมาเลเซีย คือ ความรับผิดชอบตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีบุคคลที่สามสำหรับความเสียหายทางการเงินที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาชีพ

(4) ส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัย (Insurable Interest)

บทบัญญัติเรื่องส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัยทั่วไป มีปรากฏในมาตรา 62 ของกฎหมายประกันภัย ซึ่งกำหนดว่า “ไม่มีสัญญาประกันภัยใดที่สามารถกระทำโดยบุคคลที่ไม่ได้ใช้ไม่มีผลประโยชน์หรือไม่มีส่วนได้เสียทางการเงินกับสิ่งที่ได้อาประกันภัยไว้ หรืออาจกล่าวได้ว่า เป็นสัญญาการพนันขันต่อ และสัญญาประกันภัยใดที่ได้กระทำการโดยฝืนบทบัญญัติในมาตรานี้ เป็นอันตกเป็นโมฆะ”²³

ดังนั้นสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจึงต้องอยู่ภายใต้บทบัญญัติในมาตรานี้ โดยผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีส่วนได้เสียกับสิ่งที่ได้อาประกันภัยไว้ ซึ่งสิ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้อาประกันภัยไว้ ก็คือ ความรับผิดชอบตามกฎหมายของเขามีต่อบุคคลที่สามที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพ

²³ Insurance Act. section 62. “No insurance shall be made by any person on any event wherein the person for whose use or benefit or on whose account the policy is made has no interest, or by way of gaming or wagering; and every assurance made contrary to this subsection shall be void.”

เวลาที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องมีส่วนได้เสีย คือ จะต้องมีส่วนได้เสีย ตั้งแต่เวลาที่สัญญาประกันภัยได้ทำขึ้น โดยต้องมีความเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่นแล้ว ในขณะนั้น

นอกจากนี้ในอนุมาตรา (2) ของมาตรา 62 นี้ข้างได้มีบทบัญญัติเดียวกับ การระบุชื่อบุคคลที่มีส่วนได้เสียด้วย โดยกฎหมายกำหนดว่า “บ่อนเป็นการไม่ชอบด้วยกฎหมาย หากกรมธรรม์ประกันภัยได้กระทำโดยมิได้ระบุชื่อบุคคลที่มีส่วนได้เสีย หรือบุคคลที่ได้ใช้หรือ ได้ประโยชน์จากการกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้กระทำขึ้นนี้”²⁴

ดังนั้น สัญญาประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามกฎหมาย สิงคโปร์จะต้องมีการระบุชื่อบุคคลที่มีส่วนได้เสียหรือได้ประโยชน์จากการกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้กระทำขึ้น หากยังระบุชื่อโดยเฉพาะไม่ได้ ก็จัดต้องระบุถึงบุคคลที่อาจมีส่วนได้เสีย หรือบุคคลที่จะได้ประโยชน์จากการกรมธรรม์ประกันภัยที่ได้กระทำขึ้น

4) การนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ

ในประเทศไทยสิงคโปร์ได้แบ่งระบบการประกันภัยออกเป็น 2 ระบบ เช่นเดียวกับ ในประเทศไทยมาเลเซีย คือ ระบบประกันภัยภาคสมัครใจและระบบประกันภัยภาคบังคับ ในระบบ ประกันภัยภาคบังคับของประเทศไทยสิงคโปร์นั้น ได้กำหนดให้มีการทำประกันภัยในระบบนี้ 4 กรณี คือ

1. ประกันภัยความรับผิดต่อบุคคลที่สามจากรถ (Motor third party liabilities)
2. ประกันภัยความรับผิดของลูกจ้างจากการทำงาน (Workmen's compensation)
3. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพนายหน้าประกันภัย (Professional Indemnity for insurance brokers)
4. ประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ (Professional Indemnity for lawyers)²⁵

จะเห็นได้ว่าการนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ ในประเทศไทยสิงคโปร์นั้น มีกรณีที่คล้ายคลึงกับประเทศไทยมาเลเซีย โดยมีการบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพ 2 วิชาชีพต้องทำประกันภัย คือ วิชาชีพนายหน้าประกันภัยและวิชาชีพทนายความ และในหัวข้อนี้

²⁴ Insurance Act. section 62 (2). “It shall not be lawful to make any policy on any event without inserting in such policy the names of the persons interested therein, or for whose use or benefit or on whose account such policy was made.”

²⁵ อรรถผล พิบูลชนพัฒนา. เล่มเดิม. หน้า 39.

ผู้จัดทำจะได้ทำการศึกษาเฉพาะการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ เช่นเดียวกับประเภทมาเลเซีย

กฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย คือ กฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act)²⁶ เป็นบทบัญญัติที่ว่าด้วยการควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความ ข้อกำหนดในการประกอบวิชาชีพ การรับจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบวิชาชีพ การพิจารณาเกี่ยวกับโทษทางวินัย การจดตั้งองค์กรธุรกิจที่ให้บริการทางวิชาชีพทางกฎหมาย ทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือชาวต่างชาติ ในรูปของบริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนสามัญ

ส่วนบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ มีกล่าวไว้ในกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย (Legal Profession Act) มาตรา 75A ซึ่งได้กำหนดให้สมาคมนักกฎหมาย (The Law Society) ออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าเสียหายจากความรับผิดทางแพ่งที่อาจเกิดขึ้นกับ威名商人²⁷ โดยให้สมาคมมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. ดำเนินการจดตั้งกองทุนเพื่อเยียวยาความเสียหายให้กับ威名商人โดยอาจมีมากกว่า 1 กองทุนก็ได้
2. ให้สมาคมออกข้อกำหนดให้ทนายความมีการทำประกันภัยความรับผิดกับบริษัทผู้รับประกันภัย
3. การทำประกันภัยนี้ให้ทำในขณะเดียวกับที่ได้สมัครเพื่อรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ
4. สมาคมต้องควบคุมข้อกำหนดและเงื่อนไขในกรณีที่ผู้รับประกันภัยออกมาเพื่อให้บริการแก่威名商人ซึ่งต้องมีความชัดเจน รวมถึงสมาคมต้องบริหารจัดการกองทุนที่จัดตั้งขึ้นด้วย

ต่อมาสมาคมได้ออกข้อบังคับเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความ โดยอาศัยอำนาจของกฎหมายวิชาชีพกฎหมาย มาตรา 75 A ซึ่งมีผลใช้บังคับ เมื่อวันที่ 1 มกราคม 2550 มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

²⁶ http://statutes.agc.gov.sg/non_version/html/homepage.html

²⁷ Legal Profession Act. Section 75 A "(1) The Council may make rules concerning indemnity against loss arising from claims in respect of civil liability incurred."

1. บุคคลที่ต้องอยู่ภายใต้ข้อบังคับฉบับนี้

ตามข้อบังคับฉบับนี้ได้กำหนดให้หมายความว่าทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์ หรือต่างชาติ ทั้งที่มีการรวมกลุ่มทางธุรกิจในรูปของบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ต้องทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพตลอดระยะเวลาที่มีการประกอบวิชาชีพในด้านกฎหมายเพื่อเป็นประกันการเรียกร้องค่าเสื่อมทรัพย์ทางแพ่งจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาด

2. บุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัย

ตามข้อบังคับฉบับนี้ได้กำหนดบุคคลที่เกี่ยวข้องในการรับทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพหมายความไว้เพียงบุคคลเดียว คือ ผู้รับประกันภัยรับอนุญาต (Authorized Insurer) หมายถึง ผู้รับประกันภัยที่ได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการสมาคมวิชาชีพกฎหมาย (The Council)²⁸

3. ข้อบังคับเกี่ยวกับการทำประกันภัย

ข้อบังคับฉบับนี้ได้กล่าวถึงการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพหมายความไว้ดังนี้

3.1 บุคคลที่เป็นหมายความว่าทั้งที่มีการรวมกลุ่มทางธุรกิจในรูปของบริษัท ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือที่เป็นหมายความอิสระทั้งที่มีสัญชาติสิงคโปร์หรือเป็นชาวต่างชาติ จะต้องมีการทำประกันภัยเพื่อคุ้มครองการเรียกร้องค่าเสียหายทางแพ่งและต้องมีการทำประกันภัยตลอดช่วงระยะเวลาที่ประกอบวิชาชีพ

3.2 วงเงินที่เอาประกันภัยเป็นเงินจำนวนทั้งสิ้น 2,000,000 ดอลลาร์ สิงคโปร์ สำหรับการเรียกร้องค่าเสียหายจากหมายความแต่ละครั้งเป็นกรณีๆ ไป หรือวงเงินที่คณะกรรมการสมาคมให้ความเห็นชอบ²⁹

²⁸ Legal Profession Act (Chapter 161) Legal Profession Act (Professional Indemnity Insurance) (Amendment) Rules 2006, Rule 1 A “authorized insurer” means an insurance underwriter approved by the Council.”

²⁹ Legal Profession Act (Chapter 161) Legal Profession Act (Professional Indemnity Insurance) (Amendment) Rules 2006, Rule 4 ba. “\$2 million, or such other amount as may be determined by the Council, for each and every claim in respect of civil liability incurred by an advocate and solicitor practicing in any limited liability law partnership.”

จะเห็นได้ว่า ในประเทศไทยสิงคโปร์รู้ได้ให้ความสำคัญกับการเขียนยาความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพมากขึ้นไปกว่าในประเทศไทยแล้ว คือ นอกจากจะบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพทนายความต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพแล้ว ยังบังคับให้ทนายความต้องมีการสมทบเงินเข้ากองทุนเขียว芽ความเสียหายที่สมาคมผู้ประกอบวิชาชีพ กฎหมายได้จัดตั้งขึ้นด้วย ซึ่งเหตุผลที่กฎหมายบังคับให้มีการนำระบบประกันภัยภาคบังคับและ การสะสมเงินเข้ากองทุนเพื่อเขียว芽ความเสียหาย เนื่องจากเป็นการสร้างหลักประกันในการทำงาน ให้กับผู้ประกอบวิชาชีพทนายความของประเทศไทยสิงคโปร์ในกรณีที่อาจถูกเรียกร้องค่าเสียหายในทางเพ่ง จากการให้บริการทางวิชาชีพของทนายความ รวมถึงเป็นการสร้างหลักประกันให้กับประชาชน ผู้มาใช้บริการหากเกิดความเสียหายขึ้นแล้ว บุคคลเช่นว่านี้จะได้รับการชดเชยความเสียหายอย่างรวดเร็ว เป็นธรรมและใกล้เคียงกับความเสียหายที่แท้จริงมากที่สุด

3.2 มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย

เมื่อได้ทราบจากหัวข้อที่แล้วว่า มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศมีรายละเอียดอย่างไรแล้ว จึงมีความจำเป็นที่จะต้องศึกษาถึงมาตรการตามที่ปรากฏในกฎหมายไทย เพื่อจะได้ทราบถึงข้อเหมือนและข้อแตกต่าง ซึ่งเป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางของรูปแบบของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน

ก่อนที่จะได้ทำการศึกษาถึงมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยว่ามีรายละเอียดเป็นอย่างไรนั้น เพื่อให้เกิดความเข้าใจถึงวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย จึงควรทำการศึกษาถึงลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยก่อน ว่ามีรายละเอียดอย่างไร

3.2.1 ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นวิชาชีพที่มีความสำคัญทั้งต่อองค์กรสาธารณะ และต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง โดยเป็นผู้จัดทำรายงานการดำเนินงานในด้านต่างๆ ที่สะท้อนผลการประกอบการและฐานะการเงินที่แท้จริงของกิจการ ซึ่งนอกจากจะแสดงข้อมูลรายละเอียดแล้ว ยังจะเกิดประโยชน์กับผู้นำรายงานดังกล่าวไว้ใช้ในการวิเคราะห์ทางการเงิน (Financial Analysis) การประเมินมูลค่า (Valuation) และการส่งสัญญาณเตือนภัย (Early Warning) เพื่อประกอบการวางแผน

ควบคุณ การตัดสินใจ และการกำหนดนโยบายต่างๆ ของทั้งภาครัฐ และเอกชน จึงเห็นได้ว่าผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชีมีความสำคัญและเกี่ยวข้องกับหลายองค์กร

1) ความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อพิจารณากฎหมายและข้อบังคับที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชี คือ พระราชบัญญัติ
การบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี
ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีดังนี้

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ
วิชาชีพบัญชี คือ

มาตรฐานการบัญชี หมายความว่า หลักการบัญชีและวิธีปฏิบัติทางการบัญชี
ที่รับรอง ทั่วไป หรือมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น

ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี หมายความว่า ผู้มีหน้าที่จัดให้มีการทำบัญชีตาม
พระราชบัญญัตินี้

ผู้ทำบัญชี หมายความว่า ผู้รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี
ไม่ว่าจะได้กระทำในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ
วิชาชีพบัญชี คือ

วิชาชีพบัญชี หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี
ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยี
การบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

ผู้ทำบัญชี หมายความว่า ผู้ทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี
ข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 12 เรื่องการพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ
ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี คือ

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมายความว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ด้านการทำบัญชี
ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษา
และเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง
กำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชี

ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี คือ บุคคลที่ประกอบวิชาชีพบัญชี
ด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชี
ภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชี

อาชีพนักบัญชีจัดเป็นวิชาชีพแขนงหนึ่งที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่ว่าด้านใด ก็ 6 ด้าน ต้องเป็นผู้ที่ทำการศึกษาด้านการบัญชี ผ่านการอบรมตามมาตรฐานว่าเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านบัญชีและต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จึงจะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีองค์กรทางวิชาชีพกำกับดูแล คือ สถาบันวิชาชีพบัญชี

2) ลักษณะของงานด้านบัญชี

เมื่อกล่าวถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ส่วนใหญ่จะเข้าใจว่าหมายถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีใน 2 ด้านนี้ คือ ผู้ทำบัญชีและผู้สอบบัญชี แต่ความจริงแล้วการประกอบวิชาชีพบัญชี ได้ขยายครอบคลุมออกไปอีกหลายด้าน เช่น การเป็นผู้บริหารหรือวางแผนด้านบัญชี ซึ่งแต่ละด้าน เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมในทางธุรกิจต่างๆ อย่างกว้างขวาง เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 4 ได้แบ่งลักษณะของงานด้านวิชาชีพบัญชีออกเป็น 7 ลักษณะ คือ

1. งานด้านการทำบัญชี หรือเป็นที่รู้จักกันในตำแหน่งสมุหบัญชีของบริษัทจำกัดต่างๆ

2. งานด้านการสอบบัญชี
  3. งานด้านการบัญชีบริหาร
  4. งานด้านการวางแผนบัญชี
  5. งานด้านการบัญชีภาษีอากร
  6. งานด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี
  7. งานด้านการบริหารเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- งานด้านบัญชีทั้ง 7 ลักษณะที่กล่าวมาข้างต้นมีบางลักษณะที่ถูกควบคุม คือ วิชาชีพด้านการสอบบัญชีและวิชาชีพด้านการทำบัญชี ซึ่งผู้ที่จะประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีนั้น จะต้องได้รับอนุญาตจากสถาบันวิชาชีพก่อน จากเดิมที่ต้องขออนุญาตจาก ก.บช. เป็นต้องขออนุญาตจากสถาบันวิชาชีพบัญชี

สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายเดิม ก็ให้ถือว่า เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายใหม่ จนกว่าใบอนุญาตเดิมจะหมดอายุหรือถูกเพิกถอน คือ ขังปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีต่อไปได้

วิชาชีพด้านการทำบัญชี เดิมผู้ทำบัญชีไม่ถูกควบคุม เพียงแต่ต้องมีคุณสมบัติ คุณวุฒิด้านการศึกษาตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 แต่ตามกฎหมายใหม่ ผู้ทำบัญชีเป็นวิชาชีพบัญชีด้านหนึ่งที่ถูกควบคุมตามกฎหมาย

เมื่อมีการควบคุมเช่นว่านั้นแล้ว ส่งผลให้ผู้ทำบัญชีต้องไปสมัครเป็นสมาชิก สาขาวิชาชีพบัญชี หรือมีการเขียนทะเบียนไว้กับสาขาวิชาชีพบัญชี

นอกจากจะมีการควบคุมวิชาชีพบัญชีใน 2 ด้านเช่นว่านั้นแล้ว อาจมีกรณีที่รู้สึกเห็นว่าการประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านใดมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ที่จะให้มีการคุ้มครองประชาชนและพัฒนาหรือจัดระเบียบการประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านใด รัฐก็จะตราพระราชบัญญัติออกกฎหมายกำหนดให้การประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านนั้นต้องถูกควบคุมโดยต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องเขียนทะเบียนไว้กับสาขาวิชาชีพบัญชีก็ได้

3) คุณสมบัติของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้แบ่งประเภทของสมาชิกของสาขาวิชาชีพบัญชีไว้ 4 ประเภท คือ

- (1) สมาชิกสามัญ
- (2) สมาชิกวิสามัญ
- (3) สมาชิกสมทบ
- (4) สมาชิกกิตติมศักดิ์³⁰

สมาชิกแต่ละประเภทต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) สมาชิกสามัญ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

1. มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์
2. มีสัญชาติไทย

3. สำเร็จการศึกษาการบัญชีไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือได้รับประกาศนียบัตร หรืออุปราชอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชีที่สาขาวิชาชีพบัญชีรับรอง หรือสำเร็จการศึกษาสาขาอื่นตามที่สาขาวิชาชีพบัญชีกำหนด

4. ไม่เป็นผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีตามที่กำหนดในข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี

5. ไม่เคยต้องโทษจำคุกโดยมีคำพิพากษารถึงที่สุดให้จำคุกในคดีที่เป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนดในข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี

³⁰ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547, มาตรา 12.

6. “ไม่เป็นคนໄร์ความสามารถหรือสมீองໄร์ความสามารถ หรือเป็นโรคตามที่กำหนด ในข้อบังคับสภารวิชาชีพบัญชี³¹”

(2) สมาชิกวิสามัญและสมาชิกสมทบ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับสภารวิชาชีพบัญชี

ในการนี้ที่สมาชิกเป็นผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย แต่มีสัญชาติของประเทศซึ่งยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบอาชีพสอบบัญชีในประเทศไทยได้ และประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญ ผู้นั้นจะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (1) (2) (3) (4) (5) และ (6)³² แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

(3) สมาชิกติดต่อกันได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิกตามติดของคณะกรรมการสภารวิชาชีพบัญชี³³

ส่วนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ถูกควบคุม ซึ่งได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี ด้านการทำบัญชี หรือผู้ประกอบวิชาชีพด้านอื่นที่มีพระราชบัญญัติกำหนดให้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านนั้นๆ ต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องขึ้นทะเบียนไว้กับสภารวิชาชีพบัญชี โดยต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(1) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี ต้องได้รับใบอนุญาตจากสภารวิชาชีพบัญชี จึงจะมีสิทธิลงลายมือชื่อรับรองในการสอบบัญชีหรือแสดงความเห็นในฐานะเป็นผู้สอบบัญชีในกิจการที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องมีการสอบบัญชี และบุคคลที่จะขอรับใบอนุญาตหรือเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต จะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. เป็นสมาชิกสามัญหรือสมาชิกวิสามัญตามมาตรา 14 วรรคสองแห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญซึ่งเป็นคนต่างด้าว ต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำงานของคนต่างด้าวด้วย จึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

³¹ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547, มาตรา 13.

³² แหล่งเดิม. มาตรา 14.

³³ แหล่งเดิม. มาตรา 15.

2. ผ่านการทดสอบหรือฝึกอบรมหรือฝึกงานหรือเคยปฏิบัติงาน
เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้วตามที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี

3. ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำผิด
ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์เงินแต่ความผิดฐาน
ทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานนุกรุก ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี
หรือกฎหมายว่าด้วยการกำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด
สมาคม และมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้อง หรือ³⁴
ทำงานเกิน หรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547
เงินแต่ต้องคำพิพากษารือพันโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

4. ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

5. มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับ
สถาบันวิชาชีพบัญชี³⁴

(2) ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี

ตามที่ได้ทราบมาจากการหัวข้อความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
แล้วว่าผู้ทำบัญชี คือ ผู้ที่รับผิดชอบในการทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ไม่ว่าจะได้กระทำ
ในฐานะเป็นลูกจ้างของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีหรือไม่ก็ตาม ซึ่งผู้ที่จะประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชีได้
ต้องเป็นสมาชิกสถาบันวิชาชีพบัญชีหรือเป็นผู้ที่เข้าทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชีและบุคคลที่มีสิทธิ
ขอเข้าทะเบียนเป็นผู้ทำบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับ
ว่าด้วยสมาชิกและการรับสมัครสมาชิก

ในกรณีที่ผู้ทำบัญชีเป็นสมาชิกวิสามัญและไม่ได้มีสัญชาติไทยนอกจาก
จะต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่กำหนดในข้อบังคับว่าด้วยสมาชิกและการรับสมัคร
สมาชิกแล้ว ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรของไทยเพื่อปฏิบัติ
การตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชีและกฎหมายภาษีอากรที่เกี่ยวข้องได้

4) หลักเกณฑ์การประกอบวิชาชีพบัญชี

จากที่ได้ทราบแล้วว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี
พ.ศ. 2547 ได้ครอบคลุมถึงงานด้านบัญชีหลายด้าน อาทิเช่น ด้านการทำบัญชี ด้านการสอนบัญชี
ด้านการบัญชีบริหาร หรือ ด้านการวางแผนบัญชี ซึ่งตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547
มาตรา 4 ให้ถือว่างานด้านบัญชี เช่น วันนี้ เป็นวิชาชีพบัญชี และมาตรา 46 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า

³⁴ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547, มาตรา 39.

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอนบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดพระราชนักยูดินี้ ผู้ที่จะประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ที่ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งจัดทำขึ้นโดยสภาวิชาชีพบัญชี

ส่วนวิชาชีพบัญชีที่ถูกควบคุมตามพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้แก่ งานด้านการห้ามบัญชี งานด้านสอนบัญชี และงานด้านการบัญชีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน โดยจะกล่าวถึงหลักเกณฑ์ของการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านที่มีการควบคุมเป็นลำดับดังต่อไปนี้

(1) งานด้านสอนบัญชี พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 37 กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบและรับรองบัญชีไว้ว่า ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการสอนบัญชี หรือให้ออกสารใด ต้องมีผู้สอนบัญชีคงลายมือชื่อรับรองหรือแสดงความเห็น ห้ามนิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอนบัญชี รับรองเอกสาร หรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอนบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอนบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ และมาตรา 38 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ของผู้ที่จะเป็นผู้สอนบัญชีรับอนุญาตได้นั้น จะต้องได้รับใบอนุญาตจากสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนเป็นผู้สอนบัญชีรับอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี ดังนี้

1. ต้องสำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตริทางการบัญชีโดยต้องเคยศึกษาและสอนผ่าน 7 รายวิชา ในระดับปริญญาตริจากสถาบันการศึกษาที่คณะกรรมการวิชาชีพบัญชี (ก.บช.) ให้การรับรอง คือ

1.1 การบัญชีขั้นต้น/ขั้นตื้น และการบัญชีขั้นกลาง/ขั้นกลาง	3 รายวิชา
1.2 การบัญชีขั้นสูง/ขั้นสูง	1 รายวิชา
1.3 การบัญชีด้านทุน	1 รายวิชา
1.4 การสอนบัญชี	1 รายวิชา
1.5 การภาษีอากร	1 รายวิชา
รวม	7 รายวิชา

2. ฝึกหัดงานเกี่ยวกับการสอนบัญชีเป็นเวลาต่อเนื่องกันไม่น้อยกว่า 3 ปีบริบูรณ์ และมีเวลาฝึกหัดงานไม่น้อยกว่า 3,000 ชั่วโมง

3. มีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
4. มีสัญชาติไทยหรือมีสัญชาติของประเทศที่ยินยอมให้บุคคลสัญชาติไทยเป็นผู้สอนบัญชีในประเทศไทยได้
5. ไม่เป็นผู้มีความประพฤติเสื่อมเสียหรือบกพร่องในศีลธรรมอันดี

6. ไม่เคยต้องโทษจำคุกในคดีที่คณะกรรมการวิชาชีพบัญชี (ก.บช.) เห็นว่าอาจนำมารซံความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ
7. ไม่เป็นบุคคลวิกฤตหรือจิตฟันเฟือง ไม่สมประกอน
8. ไม่ประกอบอาชีพอายุ่อื่นที่ไม่เหมาะสมหรือทำให้ขาดความเป็นอิสระ ในหน้าที่ผู้สอบบัญชี

(2) งานด้านการทำบัญชี เดิมผู้ทำบัญชีเป็นวิชาชีพที่ไม่ถูกควบคุมเพียงแต่ต้องมี คุณสมบัติ มีคุณวุฒิด้านการศึกษาตามที่กำหนดไว้ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 แต่ตาม พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้งานด้านการทำบัญชีเป็นวิชาชีพที่ถูกควบคุม ซึ่งตามมาตรา 44 กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ว่า ห้ามนิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี เว้นแต่ เป็นสมาชิกสถาบันวิชาชีพบัญชีหรือขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชี และตามมาตรา 45 กำหนดว่า ผู้ทำบัญชีที่จะเข้าทะเบียนกับสถาบันวิชาชีพบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

1. มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
2. มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้
3. ไม่เคยต้องคำพิพากษามีสิ่งที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำความผิด ตามฐานความผิดหรือกฎหมายที่กำหนดในมาตรา 39 (3) เว้นแต่ต้องคำพิพากษาหรือพันโทษมาแล้ว ไม่น้อยกว่าสามปี

4. มีคุณวุฒิการศึกษาตามที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี
5. ไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี คุณวุฒิการศึกษาของผู้ที่จะปฏิบัติงานเป็นผู้ทำบัญชี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

  1. ผู้ทำบัญชีของห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้น ตามกฎหมายไทย ซึ่ง ณ วันปีบัญชีในรอบบัญชีที่ผ่านมา มี

- 1.1 ทุนจดทะเบียน ไม่เกิน 5 ล้านบาท
- 1.2 สินทรัพย์รวม ไม่เกิน 30 ล้านบาท
- 1.3 รายได้รวม ไม่เกิน 30 ล้านบาท

ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยหรือคณะกรรมการ ข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือกระทรวงศึกษาธิการเทียบว่าไม่ต่ำกว่าอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร วิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ทางการบัญชี

2. ผู้ทำบัญชีของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีดังต่อไปนี้ ต้องมีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาตรีทางการบัญชีหรือเทียบเท่าจากสถาบันการศึกษาซึ่งทบวงมหาวิทยาลัยหรือคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) หรือกระทรวงศึกษาธิการเทียบว่าไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการบัญชี

2.1 ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนและบริษัทจำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย ซึ่ง ณ วันปิดบัญชีในรอบปีบัญชีที่ผ่านมา มีทุนจดทะเบียนหรือสินทรัพย์รวมหรือรายได้รวมรายการได้รายการหนึ่งเกินกว่าที่กำหนดไว้ใน 1.

ในประเทศไทย

ประกันชีวิต ประกันวินาศภัย

2.2 บริษัทมหาชน์จำกัดที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย
2.3 นิติบุคคลที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายต่างประเทศที่ประกอบธุรกิจ

กิจกรรมร่วมค้าตามประมวลรัษฎากร

2.5 ผู้ประกอบธุรกิจธนาคาร เงินทุนหลักทรัพย์ เศรษฐกิจฟองซิเอร์

2.6 ผู้ประกอบธุรกิจซึ่งได้รับการส่งเสริมการลงทุนตามกฎหมาย
ว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

ในกรณีที่เป็นการเริ่มทำบัญชีรอบปีบัญชีแรกของผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี คุณวุฒิของผู้ทำบัญชี ให้พิจารณาโดยใช้เกณฑ์ทุนจดทะเบียนตามที่กำหนดไว้ใน 1. และ 2. แล้วแต่กรณี³⁵

(3) งานด้านบัญชีที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน ตาม มาตรา 9 ในกรณีที่การประกอบวิชาชีพบัญชีด้านใดมีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ที่จะให้มีการคุ้มครองประชาชนและพัฒนาหรือขับเคลื่อนการประกอบวิชาชีพบัญชี ในด้านนั้นๆ จะมีการตราพระราชบัญญัติกำหนดให้การประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านดังกล่าว ต้องถูกควบคุมโดยต้องได้รับใบอนุญาตหรือต้องเขียนทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชี ในปัจจุบัน ยังไม่มีการตราพระราชบัญญัติกำหนดให้มีการควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านใด เพิ่มเติมขึ้นอีก

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ถูกควบคุมไม่ว่าจะเป็นด้าน การสอบบัญชี ด้านการทำบัญชี หรือที่มีพระราชบัญญัติกำหนดให้เป็นวิชาชีพบัญชีที่ถูกควบคุม จะต้องเข้ามาเป็นสมาชิกของสถาบันวิชาชีพบัญชีหรือต้องเขียนทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชี ไม่เช่นนั้น จะประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านดังกล่าวไม่ได้ กฎหมายจะไม่รับรอง นอกจากนี้ตามมาตรา 65

³⁵ ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2543.

นักกำหนดนโยบายสำหรับผู้ที่ประกอบวิชาชีพโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ต้องระหว่างโทยจำกัดไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือห้าจำนำทั้งปรับ

ปัจจุบันผู้ทำบัญชีที่มีอยู่ประมาณ 300,000 – 400,000 ราย และผู้สอบบัญชีที่มีอยู่ประมาณ 6,000 ราย³⁶ เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มีผลใช้บังคับผู้ประกอบวิชาชีพดังกล่าวได้เข้ามาเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพเกือบทั้งหมดแล้ว และตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ได้กำหนดให้ผู้ทำบัญชีหรือสมุหบัญชีจะต้องขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีประมาณ 60,000 ราย เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้กำหนดให้วิชาชีพผู้ทำบัญชีเป็นวิชาชีพที่ต้องถูกควบคุม โดยต้องเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชี หรือต้องขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี ผู้ทำบัญชีที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับกระทรวงพาณิชย์จะโอนเข้ามาเป็นสมาชิกของสภาวิชาชีพบัญชีทันที

3.2.2 องค์กรที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ในหัวข้อนี้จะได้ทำการศึกษาถึงองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในประเทศไทยนี้ประวัติความเป็นมาอย่างไร รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ในประเทศไทยได้แก่กฎหมายฉบับใดบ้าง

1) องค์กรที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

แต่เดิมองค์กรที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย คือ สมาคมนักบัญชีแห่งประเทศไทย จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2491 มีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “The Institute of Certified Accountants of Thailand” ต่อมาในวันที่ 24 พฤษภาคม 2518 สมาคมได้เปลี่ยนชื่อเป็น “สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย” (ส.บช.) และได้เปลี่ยนชื่อภาษาอังกฤษเป็น “The Institute of Certified Accountants and Auditor of Thailand” หรือที่เรียกวันนี้ว่า “ICAAT” สมาคมแม้จะมีฐานะเป็นนิติบุคคลแต่ไม่มีกฎหมายรองรับการทำงานร่วมกับสมาคม เป็นเพียงสมาคมที่เกิดจากการรวมตัวกันของนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งสมาคมตั้งมาเกือบ 50-60 ปี มีสมาชิกเพียง 7,000 คน ต่อมาเมื่อมีการตราพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มีผลใช้บังคับแล้ว มาตรา 6 ได้กำหนดให้มีสภาวิชาชีพบัญชีและมีฐานะเป็นนิติบุคคล

³⁶ “พิธีลงนามจดจ่อตั้งสถาบันนักบัญชีไทย” (2548, 18 มกราคม). ผู้จัดการรายวัน. หน้า 21.

มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาวิชาชีพบัญชี ที่ประชุมใหญ่วิสามัญของสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยจึงได้มีมติให้เลิกสมาคม โดยโอนทรัพย์สินสุทธิและกิจการทั้งหมดให้กับสถาบันวิชาชีพบัญชี ดังนั้นในปัจจุบันองค์กรที่ทำหน้าที่กำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้แก่ สถาบันวิชาชีพบัญชีหรือมีชื่อเรียกเป็นภาษาอังกฤษว่า “Federation of Accounting Professions” นั่นเอง การดำเนินงานของสถาบันวิชาชีพบัญชีในปัจจุบัน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของสถาบันวิชาชีพบัญชี คือ

- 1.1 ส่งเสริมความสามัคคีและพัฒนาศักยภาพของสมาชิก
- 1.2 ส่งเสริมเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้ทางการบัญชีและวิชาการอื่นๆ
- 1.3 ส่งเสริมวิชาชีพทางการบัญชีให้มีมาตรฐาน
- 1.4 ให้ความช่วยเหลือและอนุเคราะห์แก่บรรดาสมาชิกของสมาคม
- 1.5 ให้ความร่วมมือและส่งเสริมกิจกรรม สาธารณประโยชน์ทั่วไป

(ทั้งนี้ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง)

2. เป้าหมายของสถาบันวิชาชีพบัญชี

สถาบันวิชาชีพบัญชีเป็นองค์กรอิสระที่กำกับดูแลวิชาชีพบัญชีให้มีศักยภาพในการสร้างความเป็นปีกแพร่ ขยายบริการ พัฒนาเทคโนโลยี สนับสนุนด้านวิชาการ เผยแพร่ความรู้ สร้างความเชื่อมั่นในคุณภาพ คุณธรรม มาตรฐานและจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ

3. แผนงานหลักในการดำเนินกิจกรรมของสถาบันวิชาชีพบัญชี คือ

3.1 จัดโครงสร้างทางการบริหาร และการดำเนินกิจกรรมของสถาบันวิชาชีพบัญชี โดยเจ้าหน้าที่ประจำเป็นหลัก

3.2 เพิ่มบทบาทของสถาบันวิชาชีพบัญชีในองค์กรวิชาชีพระหว่างประเทศ
3.3 ขยายฐานสมาชิกและสาขาของสถาบันวิชาชีพบัญชี
3.4 พัฒนาระบบทекโนโลยีเพื่อใช้ในการบริหารงาน การติดต่อสื่อสาร และเผยแพร่ข่าวสารต่างๆ

3.5 ดำเนินการเพื่อรับช่วงการกำกับวิชาชีพจากหน่วยงานควบคุมต่างๆ
3.6 ส่งเสริมและสนับสนุน การผลิตนักบัญชีให้มีคุณภาพและคุณธรรม โดยพัฒนาผู้สอน หลักสูตรการศึกษาและเทคโนโลยีการเรียนการสอน

3.7 พัฒนาและให้ความรู้แก่สมาชิกและนักบัญชี ทั้งในด้านวิชาการ ตามสายวิชาชีพ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ การใช้เทคโนโลยีและภาษาธุรกิจ

3.8 ให้ความร่วมมือและสนับสนุนภาครัฐและภาคเอกชน ในกิจกรรมที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

4. อำนาจและหน้าที่ของสภावิชาชีพบัญชี

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มาตรา 7 ได้กำหนดให้สภावิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

4.1 ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

4.2 ส่งเสริมความสามัคคี และพัฒนาการศึกษา จัดสวัสดิการ และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสมาชิก

4.3 กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

4.4 กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.5 รับข้อเสนอแนะและการประชุมวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.6 รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบัน การศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก

4.7 รับรองความรู้ความชำนาญของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.8 รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการ และการศึกษาต่อเนื่อง ในด้านต่างๆของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.9 ควบคุมความประพฤติ และการดำเนินงานของสมาชิกและผู้เข้าลงทะเบียน อันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี

4.10 ช่วยเหลือ แนะนำ เผยแพร่ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชน เกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี

4.11 ออกข้อบังคับสภावิชาชีพบัญชี

4.12 เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.13 ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาลเกี่ยวกับนโยบายและปัญหา ของสภावิชาชีพบัญชี

4.14 ดำเนินการอื่นเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ ของสภावิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้³⁷

2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย ได้แก่

(1) พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 เป็นกฎหมายหลักที่ใช้ควบคุมกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชีหรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “สมุดบัญชี” รวมถึงหนังบัญญัติเกี่ยวกับการทำบัญชีของผู้ประกอบการที่ต้องเป็นไปตามแบบที่กฎหมายกำหนดซึ่งสาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

1. กำหนดให้ผู้ประกอบการที่เป็นนิตบุคคล ไม่ว่าจะ ได้จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือกฎหมายต่างประเทศ หากประกอบธุรกิจในประเทศไทยแล้วต้องจัดให้มีการทำบัญชีและงบการเงินซึ่งงบการเงินนี้ ต้องได้รับการตรวจสอบและแสดงความเห็น โดยผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ยื่นต่ออธิบดีกรมการค้า กระทรวงพาณิชย์ ส่วนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการทำบัญชีต้องมีการเก็บรักษาไว้ไม่น้อยกว่า 5 ปี เพื่อให้ทางราชการสามารถตรวจสอบได้

2. กำหนดคุณสมบัติของผู้ทำบัญชี วุฒิการศึกษาที่สามารถเป็นผู้จัดทำบัญชีได้ การจัดทำบัญชีต้องถูกต้องตรงกับความเป็นจริง เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

3. การตรวจสอบบัญชีและเอกสารที่ผู้ประกอบการจัดทำและเก็บรักษาไว้โดยทางราชการ คือ กรมทะเบียนการค้า

4. กำหนดบทลงโทษในการฝ่าฝืนฯ ในส่วนผู้ที่เกี่ยวข้องจากผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีนั้น ผู้ทำบัญชีต้องจัดทำบัญชีและงบการทางบัญชีให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง โดยปราศจากการลงทะเบียนที่เป็นเท็จรวมถึงต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี เพื่อความสะดวกในการตรวจสอบของทางราชการ หากผู้ทำบัญชีฝ่าฝืนอาจมีโทษสูงสุดถึงจำคุกปรับ หรือทั้งปรับและจำคุก

(2) พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายอิกฉบับหนึ่งที่ใช้ควบคุมการกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี แต่เดิมกฎหมายที่ควบคุมและกำกับดูแลผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาชีพสอบบัญชีจะมีพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ใช้บังคับ แต่เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ใช้บังคับ มีการยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 และให้ใช้พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 บังคับแทน สาระสำคัญของกฎหมายฉบับนี้ ได้แก่

1. กำหนดให้สาขาวิชาชีพบัญชี มีฐานะเป็นนิติบุคคล มีการควบคุม คูແลกันเองคล้ายคลึงกับสาขาวิชาชีพอื่นๆ ที่เกิดขึ้นก่อนหน้านี้ เช่น แพทยศาสตร์ สถาปัตยกรรม เป็นต้น โดยสาขาวิชาชีพบัญชี มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- 1.1 กำหนดมาตรฐานจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- 1.2 ควบคุมการประกอบวิชาชีพโดยรับข้อทะเบียนในอนุญาตผู้ประกอบ

วิชาชีพบัญชีบางด้าน

- 1.3 ออกข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี
- 1.4 กำหนดคุณสมบัติ คุณวุฒิการศึกษาของผู้ประกอบวิชาชีพ
- 1.5 กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี ภายใต้สาขาวิชาชีพ เพื่อพิจารณากำหนดมาตรฐานและจัดทำมาตรฐานการบัญชี
- 1.6 ควบคุมความประพฤติ จรรยาบรรณของสมาชิกและผู้ประกอบวิชาชีพ

2. กำหนดให้มีคณะกรรมการสาขาวิชาชีพบัญชี โดยในฐานะเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสมาคมนักบัญชีและผู้สอนบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ทำหน้าที่คณะกรรมการ สาขาวิชาชีพบัญชี จนกว่าคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติสาขาวิชาชีพบัญชีจะเข้ารับหน้าที่ โดยให้ นายนักสมาคมเป็นนายกสาขาวิชาชีพบัญชีไปก่อน

3. ถึงแม้ว่าจะจัดตั้งเป็นสาขาวิชาชีพบัญชี ก็มิได้มนษย์ความว่าจะอิสรภาพ ปราศจากการกำกับดูแลของทางราชการ โดยสิ้นเชิง เพราะสาขาวิชาชีพบัญชียังอยู่ภายใต้การกำกับดูแล ของคณะกรรมการกำกับดูแลและการประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งมีประหลักระห่วงพาณิชย์เป็นผู้แทน โดยตำแหน่ง และมีกรรมการประกอบด้วยกรรมการ โดยตำแหน่งจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องและ สถาบันภาคเอกชน 3 สถาบัน และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิอีก 3 คน

4. การควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชี

4.1 ความหมายของการประกอบวิชาชีพบัญชี กฏหมายใหม่ให้ ความหมายไว้ คือ การประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี การสอนบัญชี การบัญชีบริหาร การวางแผนบัญชี การบัญชีภาษีอากร การศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี การบริหารเกี่ยวกับการบัญชี ด้านอื่นตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย

4.2 วิชาชีพการบัญชีที่ถูกควบคุม มีดังนี้

4.2.1 วิชาชีพด้านการสอบบัญชี ต้องได้รับอนุญาตจากสถาบันวิชาชีพบัญชีก่อน จากเดิมที่ต้องขออนุญาตจาก กบ.ช. ในปัจจุบันเป็นต้องขออนุญาตจากสถาบันวิชาชีพบัญชี สำหรับผู้ได้รับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมายใหม่ จนกว่าใบอนุญาตเดิม จะหมดอายุหรือถูกเพิกถอน คือ ขั้งปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้สอบบัญชีต่อไปได้

4.2.2 วิชาชีพด้านการทำบัญชี

เดิมผู้ทำบัญชีไม่ถูกควบคุม เพียงแต่ต้องมีคุณสมบัติ คุณวุฒิด้านการศึกษาตามที่กำหนด ไว้ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 แต่ตามกฎหมายใหม่ ผู้ทำบัญชีเป็นวิชาชีพที่ถูกควบคุมตามกฎหมาย

จากการควบคุมมีผลต่อผู้ทำบัญชี คือ

- ก. ต้องสมควรเป็นสมาชิกสถาบันวิชาชีพบัญชี หรือ
- ข. ต้องเขียนทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชี

4.2.3 การประกอบวิชาชีพด้านบัญชี นอกจากผู้สอบบัญชีและผู้ทำบัญชีแล้ว ต้องมีพระราชบัญญัติออกมากำหนดว่าวิชาชีพด้านบัญชีด้านใดอีกที่จะต้องถูกควบคุม สถาบันวิชาชีพบัญชี

ตามกฎหมายเดิม คือ พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 จะกำหนดให้เฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีที่เป็นบุคคลธรรมดาเท่านั้นที่ต้องจดทะเบียน ต่อสมาคมวิชาชีพ ต่อมาเมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มีผลใช้บังคับ นอกจากจะกำหนดให้ผู้สอบบัญชีหรือผู้ทำบัญชีที่เป็นบุคคลธรรมดายังต้องจดทะเบียนต่อสถาบันวิชาชีพบัญชีแล้ว ยังกำหนดให้สำนักงานบัญชีที่เป็นนิติบุคคลซึ่งรับทำบัญชีหรือสอบบัญชี ต้องจดทะเบียนต่อสถาบันวิชาชีพบัญชีด้วย โดยต้องจดทะเบียนภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ 23 ตุลาคม 2547

5. มีข้อบังคับให้นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชี หรือด้านการทำบัญชีซึ่งเป็นวิชาชีพบัญชีที่ถูกควบคุมนั้น นอกจากนิติบุคคลจะต้องจดทะเบียน ต่อสถาบันวิชาชีพบัญชีแล้ว เงื่อนไขที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ นิติบุคคลจะต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบที่สาม

6. ข้อกำหนดเกี่ยวกับจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นวิชาชีพที่ถูกควบคุม หรือไม่ก็ตาม ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณและต้องปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานอื่นตามที่กำหนดในกฎหมาย

การไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับ มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ กล่าวคือ การตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียน ข้อหักจากการเป็นสมาชิก หรือ ถูกระงับการประกอบวิชาชีพ

(3) ประมวลรัษฎากร

ประมวลรัษฎากรจะมีข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชี ภายนอก ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 3 สัดต แห่งประมวลรัษฎากร ได้บัญญัติให้อธิบดีกรมสรรพากร นิยามากราชที่กำหนดคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีภายนอกและวางแผนเบียบให้ผู้สอบบัญชีปฏิบัติ โดยผู้สอบบัญชี ที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดีกรมสรรพากรแล้ว หากฝ่าฝืนระเบียบที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด อธิบดีกรมสรรพากรอาจพิจารณาสั่งถอนใบอนุญาตได้ ประกอบกับข้อกำหนดพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 มาตรา 11 กำหนดยกเว้นธุรกิจดังต่อไปนี้ ไม่ต้องจดให้มีการตรวจสอบงบการเงินและ แสดงความเห็นโดยผู้สอบบัญชี คือ

1. ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนตามกฎหมายไทย ที่มีทุนจดทะเบียนไม่เกิน ห้าล้านบาท

2. สินทรัพย์รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท
3. รายได้รวมไม่เกินสามสิบล้านบาท

แต่หากห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลเหล่านี้เข้างบการเงินต่อกรมสรรพากร ก็ยังต้องมีการตรวจสอบและรับรองบัญชี ดังนั้น อธิบดีกรมสรรพากรจึงออกประกาศกรมสรรพากร เกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองบัญชี (ฉบับที่ 2) เรื่อง กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการตรวจสอบและ รับรองบัญชี โดยกำหนดให้ผู้ตรวจสอบและรับรองบัญชีปฏิบัติงานตามกฎหมายการสอบบัญชี และประกาศหรือคำสั่งของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับผู้สอบบัญชี และต้องปฏิบัติงานตามจรรยาบรรณ ที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนดโดยเน้นประเด็นทางภายนอก นอกจากนี้อธิบดีกรมสรรพากรยังมีคำสั่ง กรมสรรพากรที่ ท.ป.122/2545 เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานและการรายงานการตรวจสอบ และรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภายนอก และคำสั่งกรมสรรพากรที่ ท.ป.123/2545 เรื่อง กำหนด จรรยาบรรณและรับรองบัญชีของผู้สอบบัญชีภายนอก ซึ่งเป็นคำสั่งที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณ ของผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีภายนอก โดยอาศัยแนวทางเดียวกับจรรยาบรรณของผู้สอบบัญชี รับอนุญาต เพียงแต่เน้นความสำคัญทางด้านภายนอก

**(4) พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจ
เครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522**

ตามมาตรา 23 ของกฎหมายฉบับนี้ได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีว่าด้วยรักษาระบัตรและปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชีให้เป็นไปตามมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี รวมทั้งมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยเฉพาะกรณีที่บริษัทเงินทุนทำเอกสารประกอบการลงบัญชีหรือลงบัญชีไม่ตรงกับความจริงให้ผู้สอบบัญชีเปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ และแจ้งพฤติกรรมไว้ในรายงานการสอบบัญชีที่ตนต้องลงลายมือชื่อ พร้อมแจ้งไปยังธนาคารแห่งประเทศไทยด้วย หากผู้สอบบัญชีไม่ปฏิบัติตามธนาคารแห่งประเทศไทยอาจเพิกถอนการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีนั้นได้ นอกจากนี้หากผู้สอบบัญชีได้รับรองงบดุลหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้อง หรือทำรายงานเท็จ หรือกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 23 ด้วยประการใดประการหนึ่ง ให้ดำเนินคดีทางแพนธ์และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

**(5) พระราชบัญญัติห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด
สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499**

พระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดความรับผิดชอบผู้สอบบัญชีตามมาตรา 31 ว่า ผู้สอบบัญชีที่รับรองงบดุลหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้อง หรือ ทำรายงานเท็จของบริษัทห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ด้วยประการใดประการหนึ่ง ให้ดำเนินคดีทางแพนธ์และปรับตั้งแต่สามหมื่นบาทถึงสามแสนบาท

**(6) พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติ
หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542**

พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชีของบริษัทมหาชน์จำกัดที่จะเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ทั้งประเภทหุ้น หุ้นกู้ ตัวเงิน ในสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ และหลักทรัพย์อื่นใดที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด รายงานข้อสังเกตหรือเปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและแจ้งไว้ในรายงานตามมาตรา 62 ข้อกำหนดเหล่านี้ยังบังคับใช้ในมาตรา 140 ในเรื่องการจัดการกองทุนส่วนบุคคลด้วย รวมทั้งบังคับไปถึงคู่สมรสเพื่อเปิดเผยการถือหลักทรัพย์ในบริษัทมหาชน์จำกัดที่ออกหุ้น หรือจัดการกองทุนดังกล่าวด้วย นอกจากนี้มาตรา 107 ยังกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องรักษาระบัตรและปฏิบัติงานสอบบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีและข้อกำหนดเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการกำหนดให้หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) กำหนดว่า หากผู้สอบบัญชีฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าวทั้งหมดนั้น สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีอำนาจเพิกถอนการให้ความเห็นของผู้สอบบัญชีผู้นั้นได้

การปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยนั้น ยังต้องปฏิบัติงานตามหลักเกณฑ์การให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีของบริษัทจดทะเบียน และบริษัทรับอนุญาตตามประกาศตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยด้วย โดยประกาศฉบับนี้กำหนดคุณสมบัติของผู้สอบบัญชี และอำนาจของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในการเพิกถอนการให้ความเห็นชอบผู้สอบบัญชีนั้นได้ หากผู้สอบบัญชีนั้นขาดคุณสมบัติหรือไม่ปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐาน การสอบบัญชีที่รับรองทั่วไป

(7) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ในบทบัญญัติที่ว่าด้วยหุ้นส่วนและบริษัท ได้มีการกำหนดสิทธิและหน้าที่ในการปฏิบัติงานด้านการสอบบัญชีว่าผู้สอบบัญชีเป็นผู้ถือหุ้นของบริษัทได้ แต่ต้องไม่ทำงานอื่น อันมีส่วนได้เสีย หรือจะเป็นกรรมการ ตัวแทน หรือลูกจ้างของบริษัทที่ตนถือหุ้นไม่ได้ และ หากเป็นผู้สอบบัญชีของบริษัทแล้ว ก็ต้องทำรายงานและเผยแพร่รายงานในที่ประชุมสามัญ โดยผู้สอบบัญชีสามารถตรวจสอบและได้ถามข้อมูลของบริษัทได้

เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายที่บังคับใช้ กับเอกชนทั่วไป ดังนั้น หากผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไปละเมิดผู้อื่น และทำให้ผู้อื่นเสียหาย ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรับผิดตามหลักว่าด้วยละเมิดในกฎหมายบัญชีด้วย โดยการชดใช้ค่าเสียหาย

(8) ประมวลกฎหมายอาญา

กฎหมายอาญา เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับเอกชนทั่วไป เช่นเดียวกับ กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เพียงแต่กฎหมายอาญาระบุความรับผิดของผู้สอบบัญชีไว้ชัด ในเรื่องความผิด เกี่ยวกับเอกสารในการทำคำรับรองเป็นเท็จ หรือความผิดฐานเปิดเผยความลับว่าหากผู้สอบบัญชี กระทำการดังกล่าว ผู้สอบบัญชีจะมีความผิดในตามกฎหมายอาญา³⁸

3.2.3 สาระสำคัญของการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามกฎหมายไทยไม่ได้มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยเฉพาะ เมื่อการประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีถือเป็นการประกันภัย ความรับผิดประเภทหนึ่ง ซึ่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เรียกการประกันภัยความรับผิดว่า “ประกันภัยค้ำจุน” (Guarantee Insurance) จึงจัดได้ว่า การประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็น “ประกันภัยค้ำจุน” ตามกฎหมายไทย

³⁸ ดวงพร โศกสรรณ์. เดิมเดิม.

1) ความหมายของสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อจัดได้ว่าการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ถือเป็น “ประกันภัยค้ำจุน” ตามกฎหมายประกันภัยหมายเพ่งและพาณิชย์ ดังนั้นการที่จะทราบถึงความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพว่าเป็นอย่างไรนั้น จึงต้องพิจารณาบทบัญชีในส่วนของการประกันภัยค้ำจุน

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 887 ได้ให้ความหมายของการประกันภัยค้ำจุน คือ สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินใหม่ทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัย เพื่อความวินาศภัยอันเกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่ง และซึ่งผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบ

ดังนี้ สัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงหมายถึง สัญญาประกันภัยซึ่งผู้รับประกันภัยตกลงว่าจะใช้ค่าสินใหม่ทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อความวินาศภัยอันผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ก่อให้เกิดขึ้นแก่บุคคลอีกคนหนึ่งซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะต้องรับผิดชอบ

โดยเหตุที่การประกันภัยค้ำจุนเป็นบทบัญชีในส่วนที่สามของหมวดที่ 2 ว่าด้วยการประกันวินาศภัย (Insurance Against Loss) จึงต้องนำบทบัญชีดังที่ว่าไปของ การประกันวินาศภัยมาใช้กับการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับสาระสำคัญของสัญญา และการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ยังมีหลักหรือสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

2) ผู้เอาประกันภัย

ผู้เอาประกันภัย (Insured) ของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนี้ได้แก่บุคคลใดบ้าง ต้องพิจารณาตามกฎหมายที่ได้ให้ความหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเอาไว้ คือ พระราชบัญชีการบัญชี พ.ศ. 2543 และพระราชบัญชีวิชาชีพ พ.ศ. 2547 ได้กำหนดเอาไว้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หมายถึง บุคคลที่ประกอบวิชาชีพบัญชีในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้ วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอนบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยี การบัญชีและบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง เมื่อบุคคลที่ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านต่างๆ เหล่านี้ ได้ทำสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบกฎหมายของตนแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเหล่านี้จึงมีฐานะเป็นผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัย

3) วัตถุที่เอาประกันภัย (Subject Matter of Insurance)

วัตถุที่เอาประกันภัย คือ สิ่งที่สัญญาประกันภัยมุ่งให้ความคุ้มครอง ดังนั้น วัตถุที่เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชี หรือสิ่งที่สัญญาประกันภัยมุ่งให้ความคุ้มครองนั้น ได้แก่ ความรับผิดชอบผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ที่มีต่อคู่สัญญาที่ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีรวมถึงบุคคลที่สาม (Third Party) ที่ได้รับความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพบัญชี และลักษณะของความรับผิดชอบที่จะเอาประกันภัยได้จะต้องเป็นความรับผิดชอบกฎหมาย (Legal Liability) กรณีที่เป็นความรับผิดชอบหน้าที่ศึกธรรม สัญญาประกันภัยประเภทนี้ จะไม่ได้ให้ความคุ้มครองด้วย

ความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความรับผิดตามกฎหมาย สัญญาที่มีต่อผู้ว่าจ้าง หรือความรับผิดตามกฎหมายลักษณะละเมิด หากการประกอบวิชาชีพทำโดยประมาทเลินเล่อ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ซึ่งอาจเกิดความเสียหายต่อผู้ว่าจ้าง หรือบุคคลภายนอกทั่วไป นอกงานนี้ยังรวมถึงความรับผิดตามกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพซึ่งได้แก่ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 และพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 โดยผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องให้บริการทางวิชาชีพให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือภายในการอบรมจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ ในอันที่จะไม่ก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อผู้ว่าจ้างหรือบุคคลภายนอก

4) ส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย (Insurable Interest)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863 บัญญัติว่า “อันสัญญาประกันภัยนั้น ถ้าผู้เอาประกันภัยไม่ได้มีส่วนได้เสียในเหตุที่ประกันภัยไว้นั้น ใช้ร ท่านว่าย่อมไม่ผูกพันคู่สัญญาแต่อย่างหนึ่งอย่างใด” ดังนั้นผู้เอาประกันภัยในสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชีซึ่งต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย มิฉะนั้นสัญญาประกันภัยย่อมไม่ผูกพันคู่สัญญา คือ ผู้เอาประกันภัยจะไปเรียกร้องให้ผู้รับประกันภัยจ่ายเงินค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยไม่ได้ และส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ ความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนให้กับบุคคลอื่นในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพได้ประกอบวิชาชีพผิดพลาด บกพร่อง หรือละเลยจนเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่น ซึ่งความรับผิดตามกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้น ได้แก่ ความรับผิดตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่น พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ประมวลกฎหมายอาญา หรือกฎหมายฉบับอื่นๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วในหัวข้อ (2) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย เป็นต้น ส่วนความรับผิดตามหน้าที่ศึกธรรมนั้น ไม่ถือว่า มีส่วนได้เสียที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะเอาประกันภัยได้

บุคคลที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัยที่สามารถเอาประกันภัยได้คือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเท่านั้น เพราะเป็นบุคคลที่ต้องรับผิดชอบกฎหมายในความเสียหายที่เกิดจาก การประกอบวิชาชีพหรือให้บริการวิชาชีพบัญชี ส่วนผู้ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่อาจทำสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ เนื่องจากผู้ว่าจ้างไม่ต้องรับผิดชอบกฎหมาย ในความเสียหายที่เกิดจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเท่านั้นจึงสามารถ ทำสัญญาเอาประกันภัยได้

เวลาที่จะต้องมีส่วนได้เสียเมื่อพิจารณาประกันภัยเพ่งและพาณิชย์ มาตรา 863 ประกอบกับมาตรา 877 สรุปได้ว่า ผู้เอาประกันภัยที่เป็นผู้ประกอบวิชาชีพด้องมีส่วนได้เสีย ในสัญญาประกันภัยความรับผิดในการประกอบวิชาชีพบัญชีขณะทำสัญญาประกันภัย กล่าวคือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้องมีความเสี่ยงที่จะต้องรับผิดชอบกฎหมายต่อนุคคลภายนอกแล้ว หรือมี การว่าจ้างให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้ทำงานแล้ว

ราคากองส่วนได้เสียตามสัญญาประกันภัย ต้องคำนวณเป็นราคางross ได้ เมื่อเกิดความเสียหายขึ้น ผู้รับประกันภัยจะใช้ค่าเสียหายตามความเป็นจริง ดังที่บัญญัติไว้ใน ประกันภัยเพ่งและพาณิชย์ มาตรา 877

5) จำนวนเงินที่เอาประกันภัย (Sum Insured)

เมื่อวัดถูกที่เอาประกันภัยของสัญญาประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพบัญชี คือ ความรับผิดชอบกฎหมายของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความรับผิดชอบกฎหมายนั้นต้องคำนวณ ราคากองส่วนได้เสีย (Insurable Value) ในเวลาที่เอาประกันภัยได้ แต่ในขณะทำสัญญาประกันภัย ผู้รับประกันภัยจะไม่สามารถกำหนดได้ว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะมีความรับผิดชอบกฎหมายต่อผู้อื่น เป็นเงินจำนวนเท่าใด ดังนั้น ผู้รับประกันภัยกับผู้เอาประกันภัยมักจะกำหนดวงเงินที่จะต้องชดใช้ ค่าเสียหาย ไว้ในกรมธรรม์ประกันภัยเป็นจำนวนเงินจำกัดความรับผิด (Limit of Liability) เช่น ผู้รับประกันภัยจำกัดความรับผิดไม่เกิน 1 ล้านบาท เป็นต้น เนื่องจากความรับผิดชอบกฎหมาย ที่จะต้องชดใช้ค่าสินไหมทดแทนแต่ละครั้งนั้น เป็นเหตุการณ์ในอนาคตที่ไม่สามารถกำหนดได้แน่นอน ในขณะทำสัญญาประกันภัย การกำหนดคงคล่องตัวจึงเป็นจำนวนเงินที่เอาประกันภัยความรับผิด (Sum Insured) และเป็นผลให้ผู้รับประกันภัยจะต้องจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลภายนอกผู้ได้รับ ความเสียหายไม่เกินจำนวนเงินจำกัดความรับผิด (Limit of Liability) ไว้เท่านั้น ในกรณีที่ความเสียหาย ที่เกิดขึ้นเกินกว่าจำนวนเงินที่จำกัดความรับผิด ผู้เอาประกันภัยจะต้องรับผิดชอบให้แก่ผู้เสียหาย ในส่วนที่ขาด

6) ค่าสินไหมทดแทน (Compensation)

ค่าสินไหมทดแทน หมายถึง จำนวนเงินที่ผู้รับประกันภัยจะต้องจ่ายให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหาย (Injured Person) ซึ่งจำนวนเงินที่จะได้รับการชดใช้ดังที่ระบุไว้ในสัญญาประกันภัย ความรับผิดชอบของผู้ประกันวิชาชีพนั้น จะชดใช้ตามความเสียหายที่แท้จริง แต่ไม่เกินจำนวนเงินจำกัดความรับผิดตามที่ได้ตกลงกันไว้ในสัญญาประกันภัย โดยเหตุที่การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพบัญชี เป็นการประกันภัยเพื่อคุ้มครองความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลภายนอกซึ่งอาจเป็นตัวผู้ว่าจ้างหรือบุคคลอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องกับสัญญาว่าจ้าง ดังนั้น ผู้ที่จะได้รับค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยความรับผิด คือ บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจากการกระทำของผู้ประกันวิชาชีพบัญชีหรือผู้เอาประกันภัย กฎหมายได้กำหนดให้ผู้รับประกันภัยจ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลผู้ได้รับความเสียหายโดยตรงในนามของผู้เอาประกันภัย และในทางกลับกันผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยโดยตรงเมื่อจะไม่มีนิติสัมพันธ์ต่อกันโดยไม่จำต้องเรียกร้องมาจากผู้เอาประกันภัยก่อน และการที่ผู้รับประกันภัยได้จ่ายค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้ได้รับความเสียหายนั้น กฎหมายถือว่าเป็นการจ่ายค่าสินไหมทดแทนในนามของผู้เอาประกันภัยนั้นเอง

แต่เมื่อที่น่าสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ ตามมาตรา 887 กำหนดว่า “ผู้รับประกันภัยนั้น เมื่อจะได้ส่งค่าสินไหมทดแทนให้แก่ผู้เอาประกันภัยแล้ว ก็ยังหาหลักพันจากความรับผิดต่อบุคคลผู้ต้องเสียหายนั้นไม่ เว้นแต่ตนจะพิสูจน์ได้ว่าสินไหมทดแทนนั้นผู้เอาประกันภัยได้ใช้ให้แก่ผู้ต้องเสียหายแล้ว”

จากบทบัญญัติตามตราดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่า เมื่อผู้รับประกันภัยชำระเงินตามสัญญาประกันภัยให้แก่ผู้เอาประกันภัยไปแล้ว หากผู้เอาประกันภัยยังไม่ได้นำไปชำระให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหาย ผู้รับประกันภัยจะยังไม่พ้นความรับผิดตามสัญญาประกันภัย

7) ผู้รับประโยชน์ (Beneficiary)

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 862 บัญญัติว่า “ผู้รับประโยชน์หมายความว่า บุคคลผู้ที่ได้รับค่าสินไหมทดแทนหรือจำนวนเงินให้ใช้” ตามสัญญาประกันภัยประเภทอื่น ผู้เอาประกันภัยและผู้รับประโยชน์จะเป็นบุคคลเดียวกันก็ได้ ในกรณีผู้รับประโยชน์มิใช่ผู้เอาประกันภัย กฎหมายนิยามว่าจะต้องเป็นผู้มีส่วนได้เสียในสัญญา แต่ในสัญญาประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพบัญชี ผู้ที่จะได้รับประโยชน์จากสัญญานี้ คือ บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพของผู้ประกันวิชาชีพบัญชี ซึ่งกฎหมายกำหนดให้เรียกร้องค่าสินไหมทดแทนจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรงตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว ผู้ประกันวิชาชีพบัญชีที่เป็นผู้เอาประกันภัยจะไม่สามารถยกประโยชน์ในค่าสินไหมทดแทนให้แก่บุคคลอื่นเข่นเดียวกับการประกันภัยประเภทอื่นได้

ดังนั้น ค่าสินใหม่ทดแทนตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จะต้องจ่ายให้แก่บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายหรือทายาಥของบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเท่านั้น

8) การรับซ่อมสิทธิ์ (Subrogation)

สัญญาประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นสัญญาที่ผู้เอาประกันซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือทายาಥของบุคคลนั้น เมื่อผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดชอบที่จะต้องชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทน ผู้รับประกันภัยจะเป็นผู้ชดใช้ค่าสินใหม่ให้แทน และเมื่อผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนดังกล่าวแล้ว ผู้รับประกันภัยจะไปรับซ่อมสิทธิ์ออกจากผู้ก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เอาประกันภัยไว้ไม่ได้ ดังนั้นสัญญาประกันภัยประเภทนี้จึงไม่ก่อให้เกิดการรับซ่อมสิทธิ์ในการไล่เบี้ยบกับบุคคลใดได้อีก

บทที่ 4

วิเคราะห์มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิด ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

การประกอบวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่ว่าในประเทศไทย นอกราชอาณาจักรต้องอยู่ภายใต้บังคับกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพแล้ว ยังต้องอยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยจริยธรรมในการประกอบวิชาชีพ ซึ่งมักมีหลักการที่คล้ายคลึงกัน คือ ผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพ ด้วยความโปร่งใส มีความสุจริต เที่ยงธรรม และต้องรักษาความลับของลูกค้า รวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ แต่ผู้ประกอบวิชาชีพก็เป็นเพียงบุคคลทั่วไปที่อาจมีการทำงานผิดพลาดบางครั้ง เช่น กัน จนอาจนำมาซึ่งความเสียหายต่อผู้มาใช้บริการ เมื่อเกิดความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพแล้ว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังที่ได้ทำการศึกษามาในบทที่ 3 นั้น สามารถบังคับใช้อย่างได้ผลเพียงใด การเยียวยาความเสียหายให้กับผู้เสียหายมีความรวดเร็วทันท่วงที และใกล้เคียงกับความเสียหายที่แท้จริงหรือไม่ รวมถึงวิธีดำเนินการเกี่ยวกับความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี มีความเหมาะสมและเป็นธรรมเพียงใด ในบทนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ถึงผลของการบังคับใช้กฎหมาย วิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี รวมถึงการวิเคราะห์เปรียบเทียบ มาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในต่างประเทศ เปรียบเทียบกับประเทศไทยมีความเหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร รวมถึงการนำมาตรการในการประกันภัยมาเป็นมาตรการเสริมเพื่อยืดหยุ่นแก่ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีความเหมาะสมเพียงใด โดยจะได้กล่าวเป็นลำดับดังต่อไปนี้

4.1 วิเคราะห์ความรับผิดชอบตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่เกิดขึ้น

เมื่อได้ทราบถึงรายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย แล้ว ในหัวข้อนี้จะได้ทำการวิเคราะห์ถึงการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว รวมถึงวิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เกิดขึ้น ดังต่อไปนี้

4.1.1 วิเคราะห์ความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามทบทวนคุณภาพที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

4.1.1.1 พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ได้กำหนดความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังนี้

1) ความรับผิดชอบเกี่ยวกับจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ

ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 กำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ โดยผู้ประกอบวิชาชีพต้องประกอบวิชาชีพด้วยความโปร่งใส เป็นอิสระ มีความเที่ยงธรรม สุจริต และรักษาความลับรวมทั้งต้องรับผิดชอบต่อผู้รับบริการ ผู้ถือหุ้น หรือผู้เป็นหุ้นส่วนที่ตนปฏิบัติหน้าที่ให้ หากพบว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ประพฤติผิดจรรยาบรรณ ความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องได้รับจะมีลักษณะจำกัดสิทธิหรือประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ คือ การตักเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต

2) โทยทางอาญา

นอกจากพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จะมีบทลงโทษที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพแล้วยังมีบทลงโทษในทางอาญาด้วยกล่าวคือ โทยจำคุก ปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับโทยทางอาญาคือต่อเมื่อได้กระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ดังนี้ ประกอบวิชาชีพบัญชีโดยไม่ได้รับอนุญาตหรือไม่ได้ขึ้นทะเบียนไว้กับสถาบันบัญชี ให้ความเห็นและลงลายมือชื่อในการตรวจสอบและรับรองบัญชีโดยไม่ได้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือประกอบวิชาชีพในขณะถูกพักใช้ใบอนุญาต หรือถูกเพิกถอนใบอนุญาต

4.1.1.2 พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543

ตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย เช่น จัดทำบัญชีไม่ถูกต้องตามความเป็นจริง ทำให้บัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีเสียหาย ถูกทำลาย หรือสูญหาย รวมถึงการลงรายการเท็จ แก้ไข ละเว้นการลงรายการในบัญชีหรืองบการเงิน บทลงโทษที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้รับจะมีลักษณะเช่นเดียวกับโทยที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 คือ จำคุก ปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำการฝ่าฝืนกฎหมายบางประการ

4.1.1.3 ประมวลรัษฎากร

ตามประมวลรัษฎากร หากผู้สอบบัญชีภายในการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติงานและการรายงานการตรวจสอบและรับรองบัญชี รวมถึงจรรยาบรรณที่อธิบดีกรมสรรพากรกำหนด อธิบดีกรมสรรพากรมีอำนาจพิจารณาสั่งถอนใบอนุญาตของผู้สอบบัญชีภายในการได้

4.1.1.4 พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเศรษฐกิจชีวภาพ พ.ศ. 2522

พระราชบัญญัตินี้กำหนดการปฏิบัติงานของผู้สอบบัญชีว่า ต้องรักษาธรรมะและปฏิบัติงานตรวจสอบและรับรองบัญชี ให้เป็นไปตามมาตรฐานตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี รวมทั้งมาตรฐานที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด รวมถึงหากผู้สอบบัญชีรับรองบัญชีอื่นโดยอันไม่ถูกต้อง หรือทำรายงานเท็จ มาตรการความรับผิดที่ผู้ประกอบวิชาชีพต้องได้รับ คือ มาตรการความรับผิดในทางอาญาเช่นกัน คือ จำคุก ปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ

4.1.1.5 พระราชบัญญัติห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499

พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดความรับผิดของผู้สอบบัญชีไว้ว่า ผู้สอบบัญชีที่รับรองบัญชีอื่นโดยอันไม่ถูกต้อง หรือ ทำรายงานเท็จของบริษัท ห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน ห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือนิติบุคคล ต้องระวังโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินสองพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นมาตราความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องได้รับ คือ มาตรการความรับผิดในทางอาญาเช่นกัน คือ จำคุก ปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ

4.1.1.6 พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับกำหนดให้ผู้สอบบัญชีของบริษัทมหาชน์จำกัด ที่จะเสนอขายหุ้นที่ออกใหม่ทั้งประเภทหุ้น หุ้นกู้ ตัวเงิน ใบสำคัญแสดงสิทธิที่จะซื้อหุ้นหรือหุ้นกู้ การจัดการกองทุนและหลักทรัพย์อื่นใดที่คณะกรรมการ ก.ล.ต. กำหนด ต้องรายงานข้อสังเกตหรือ เปิดเผยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญและแจ้งไว้ในรายงาน รวมทั้งบังคับไปถึงคู่สมรสให้เปิดเผย การถือหุ้นในบริษัทมหาชน์จำกัดที่ออกหุ้น หรือจัดการกองทุนดังกล่าวด้วย และตามพระราชบัญญัตินี้ขึ้นกำหนดให้ผู้สอบบัญชีต้องรักษาธรรมะ และปฏิบัติงานสอบบัญชี

ตามกฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชีและข้อกำหนดเพิ่มเติมตามที่คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) หากผู้สอบบัญชีฝ่าฝืนข้อกำหนดดังกล่าวทั้งหมดนี้ มาตรการการคว่ำรับผิดที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับ คือ สำนักงานกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ มีอำนาจเพิกถอนการให้ความเห็นของผู้สอบบัญชีผู้นั้นได้

4.1.1.7 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

เนื่องจากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นกฎหมายที่บังคับใช้กับเอกชนทั่วไป ดังนั้น หากผลงานของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีก่อให้เกิดความเสียต่อบุคคลอื่น ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีมาตรการที่นำมาเยียวยนาบุคคลที่ได้รับความเสียหาย คือ พ้องให้รับผิดชอบใช้ค่าเสียหาย โดยแยกพิจารณาเป็น 2 ลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) กรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีนิติสัมพันธ์กับผู้เสียหายในฐานะคู่สัญญา เมื่อบุคคลภายนอกได้ตกลงว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำงานให้นิติสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับผู้ว่าจ้างอาจเป็นไปในลักษณะสัญญาจ้างแรงงาน สัญญาจ้างทำงาน หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติงานแต่เกิดความผิดพลาดจนก่อให้เกิดความเสียหาย ต่อคู่สัญญาที่เป็นผู้ว่าจ้าง ความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในการณี เช่นนี้ย่อมเป็นไปตามข้อกำหนด ในสัญญา ซึ่งอาจจะกำหนดให้ผู้ประกอบวิชาชีพแก้ไขงานใหม่ให้ถูกต้องหรืออาจให้ชดเชยค่าเสียหาย เป็นค่าวาง

- 2) กรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่มีนิติสัมพันธ์กับผู้เสียหาย
จากที่ได้ศึกษามาแล้วในบทที่ 2 ทำให้ทราบว่าบุคคลที่เกี่ยวข้อง
กับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนิ่งได้จำกัดแต่เฉพาะบุคคลที่เป็นคู่สัญญา (Clients) เท่านั้น
แต่ยังมีบุคคลอื่นที่เกี่ยวข้องกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอีก คือ คู่กรณีที่มีส่วนได้เสีย
(Foreseen third Parties) ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกที่ผู้ประกอบวิชาชีพรู้หรือควรจะรู้ว่ารายงานหรือ
ข้อมูลทางบัญชีที่ตนได้ทำหรือตรวจสอบรับรองไปใช้เพื่ออ้างอิง หรือบุคคลที่สาม (Foreseeable
third Parties) เป็นบุคคลภายนอกที่ผู้ประกอบวิชาชีพไม่รู้ว่ารายงานหรือข้อมูลทางบัญชีที่ตนได้ทำ
หรือตรวจสอบรับรองได้นำไปใช้เพื่ออ้างอิง จะเห็นได้ว่าบุคคลภายนอกดังกล่าวกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
จะไม่มีนิติสัมพันธ์โดยตรง ต่อกันเลย หากผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติงานผิดพลาดหรือบกพร่องจนส่งผลเสียหาย
ต่อบุคคลเหล่านี้ บุคคลภายนอกจะมาดำเนินคดีในสัญญามาพ้องเรียกร้องค่าเสียหายหากกับผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชีไม่ได้ บุคคลภายนอกดังกล่าวที่บัญญัติในลักษณะละเมิด มาตรา 420 เรียกร้องให้
ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีชดใช้ค่าเสิน ใหม่ทดแทน ให้กับคน

4.1.1.8 ประเมินภูมายາ

ภูมายາได้ระบุความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการสอบบัญชี ในเรื่องความผิดเกี่ยวกับเอกสาร การทำคำรับรองเป็นเท็จ หรือความผิดฐานเปิดเผยความลับว่า หากผู้สอบบัญชีกระทำการตั้งกล่าว ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดทางอาญา คือ จำคุก ปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ

สรุปแล้วเมื่อพิจารณาภูมายาที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่กล่าวมา ทั้งหมดแล้วพบว่า เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย ไทยที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จะได้รับนั้น เป็นไทยที่มีลักษณะเป็นการจำกัดสิทธิหรือประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพ เช่น การตัดเตือน ภาคทัณฑ์ พักใช้ใบอนุญาต เพิกถอนใบอนุญาตการประกอบวิชาชีพ การเพิกถอน การให้ความเห็น หรือการชดใช้ค่าเสียหายในลักษณะตามที่ได้ตกลงไว้ในส่วนของการประกอบวิชาชีพ หรือไทยในทางอาญา คือ จำคุก ปรับ หรือทั้งจำคุกและปรับ ซึ่งล้วนเป็นไทยที่บังคับเอากัน ตัวผู้ประกอบวิชาชีพแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีมาตรการที่ช่วยเยียวยาความเสียหายจากการประกอบวิชาชีพให้กับผู้เสียหายอย่างรวดเร็ว ทันท่วงที และใกล้เคียงกับความเสียหายที่แท้จริงเลย

4.1.2 วิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

วิชาชีพบัญชีก็เป็นอีกวิชาชีพหนึ่งที่พนกราชการทำงานที่ผิดพลาดไม่แตกต่าง จากวิชาชีพอื่นๆ เช่น แพทย์ วิศวกร หรือทนายความ เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ทำงานผิดพลาดแล้ว วิธีดำเนินการเพื่อเอาผิดกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีหลายประการดังต่อไปนี้

4.1.2.1 การพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ

ในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีประพฤติผิดจรรยาบรรณ วิธีดำเนินการ เกี่ยวกับความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในกรณีนี้ เป็นไปตามข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี เรื่อง การพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ

4.1.2.2 การชดใช้ค่าสินไหมทดแทน

การชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นความรับผิดชอบที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จะได้รับตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งวิธีดำเนินการเกี่ยวกับการเรียกร้องค่าสินไหมทดแทนนั้น บุคคลผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องได้ 3 วิธี คือ

ดังนั้น ค่าสินใหม่ทดแทนตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี จะต้องจ่ายให้แก่บุคคลภายนอกผู้ได้รับความเสียหายหรือทายาಥของบุคคลผู้ได้รับความเสียหายเท่านั้น

8) การรับช่วงสิทธิ์ (Subrogation)

สัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นสัญญาที่ผู้เอาประกันซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายให้แก่บุคคลที่ได้รับความเสียหายหรือทายาಥของบุคคลนั้น เมื่อผู้เอาประกันภัยมีความรับผิดชอบที่จะต้องชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทน ผู้รับประกันภัยจะเป็นผู้ชดใช้ค่าสินใหม่ให้แทน และเมื่อผู้รับประกันภัยได้ชดใช้ค่าสินใหม่ทดแทนดังกล่าวแล้ว ผู้รับประกันภัยจะไปรับช่วงสิทธิ์เอากับผู้ก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เอาประกันภัยไว้ไม่ได้ ดังนั้นสัญญาประกันภัยประเภทนี้จึงไม่ก่อให้เกิดการรับช่วงสิทธิ์ในการได้เบี้ยกับบุคคลใดได้อีก

1) เรียกร้องโดยอาศัยข้อกำหนดในสัญญา

วิธีการเรียกร้องค่าเสียหายโดยวิธีนี้กระทำโดยคู่สัญญาที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามข้อกำหนดที่ปรากฏในสัญญา หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชียินยอมปฏิบัติตามความรับผิดชอบที่ปรากฏในสัญญา ก็เป็นอันระงับ

สำหรับผู้เสียหายที่เป็นบุคคลภายนอกไม่สามารถอาศัยข้อกำหนดในสัญญามาเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้นสำหรับตนได้ เนื่องจากบุคคลภายนอกไม่มีนิติสัมพันธ์ทางสัญญาใดๆ กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเลย

2) การเรียกร้องโดยใช้สิทธิทางศาล

การใช้สิทธิทางศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายนี้ วิธีพิจารณาคดีจะเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง การใช้สิทธิทางศาลจะเกิดขึ้นในการพิจารณาข้อความแพ่ง กรณีผู้เสียหายได้แจ้งความกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่อาจคลองกันในเรื่องค่าเสียหายได้ นั่นคือ ผ่านวิธีการเรียกร้องค่าเสียหายตามวิธีในข้อ 1) มาแล้ว ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพิกเฉยไม่ชำระ คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งจึงต้องใช้สิทธิทางศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหายตามที่ปรากฏในสัญญา

การพิสูจน์ความผิดสำหรับกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นคู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่ง ไม่ยอมชำระค่าเสียหายตามที่ปรากฏในสัญญานั้น ต้องเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง ในมาตรา 84 เป็นบทบัญญัติที่เกี่ยวกับหน้าที่นำสืบหรือการพิสูจน์ในคดีแพ่ง ซึ่งกำหนดว่า “ถ้าคู่ความฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งกล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างใดๆ เพื่อสนับสนุนคำฟ้องหรือคำให้การของตน ให้หน้าที่นำสืบข้อเท็จจริงนั้นตอกย้ำเพื่อคู่ความฝ่ายที่กล่าวอ้าง...” นั่นคือ เมื่อผู้เสียหายขึ้นฟ้องคดีต่อศาลกล่าวอ้างว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติผิดสัญญาจนก่อให้เกิดความเสียหาย ผู้เสียหายก็ยื่นมีหน้าที่นำสืบพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีผิดสัญญาอย่างไร มีข้อกำหนดในสัญญาให้เรียกร้องค่าเสียหายอย่างไร

สำหรับบุคคลภายนอกที่ได้รับความเสียหาย จะเรียกร้องค่าเสียหายเอากับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ต้องอาศัยกฎหมายลักษณะละเอียดมาตรา 420 ซึ่งสามารถดำเนินการโดยวิธีใช้สิทธิทางศาล

การพิสูจน์ความผิดสำหรับกรณีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกระทำละเมิดตามมาตรา 420 นี้ ก็จะมีลักษณะคล้ายคลึงกับกรณีแรก กล่าวคือ ถ้าคู่ความฝ่ายใดกล่าวอ้างข้อเท็จจริงอย่างใด คู่ความฝ่ายนั้นต้องมีการพิสูจน์ข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้าง โดยต้องพิสูจน์ความผิดใน 3 กรณีดังต่อไปนี้

ก. ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ให้บริการทางวิชาชีพโดยงใจ หรือประมาทเดินเล่อ

ข. การให้บริการนั้นก่อให้เกิดความเสียหาย

ค. มีความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำและผล

ทำให้เห็นได้ว่าการพิสูจน์ความผิดในลักษณะเช่นนี้จะเป็นภาระหนักแก่โจทก์ผู้ได้รับความเสียหายซึ่งเป็นบุคคลทั่วไปที่ไม่มีความรู้เฉพาะในด้านบัญชี หากโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ถึงการให้บริการที่ผิดพลาดหรือบกพร่องของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้โจทก์อาจต้องแพ้คดีและไม่ได้รับการชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

ส่วนการกำหนดค่าเสียหายนั้น ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 438 กำหนดว่า “ค่าสินไหนทดแทนจะเพียงใช้โดยสถานได้เพียงใดนั้นให้ศาลวินิจฉัยตามควรแก่พุทธิกรณ์และความร้ายแรงแห่งละเมิด...” การกำหนดค่าเสียหายนั้นกฎหมายกำหนดให้เป็นคุดพินิจของศาลที่จะกำหนดให้ตามสมควรแก่พุทธิกรณ์และความร้ายแรงของการกระทำการทำละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งศาลจะกำหนดให้หรือไม่ เป็นจำนวนเท่าใด ก็ย่อมด้องขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงที่โจทก์ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รับความเสียหายนำสืบให้ศาลเห็นว่าตนเสียหายไปเป็นจำนวนเท่าใด หากโจทก์ไม่สามารถพิสูจน์ได้ การเรียกร้องค่าเสียหายทางศาลนี้ก็ไม่เกิดผลตามที่ต้องการ

หากนำมาพิจารณา กับคดีของกลุ่มผู้ถือหุ้นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ชนไทย จำกัด ที่ฟ้องบริษัทผู้ตรวจสอบบัญชีว่าตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินอันมีข้อมูลเป็นเท็จ โจทก์ซึ่งเป็นกลุ่มผู้ถือหุ้นเมื่อกล่าวว่าอ้างเช่นว่านั้น ก็ต้องนำสืบให้ได้ว่าจำเลยตรวจสอบบัญชีและรับรองงบการเงินอันมีข้อมูลเป็นเท็จอย่างไร พยานหลักฐานที่จะนำสืบให้ศาลเห็นย่อมจะต้องอยู่ที่ฝ่ายจำเลย เป็นส่วนใหญ่ ทั้งเป็นการนำสืบถึงข้อเท็จจริงที่มีลักษณะเฉพาะด้านบัญชี หากโจทก์ไม่มีความรู้ ก็ต้องดำเนินการว่าจ้างบุคคลที่มีความรู้เฉพาะด้านมาตรวจสอบถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้น การพิสูจน์ความผิดในลักษณะเช่นนี้ค่อนข้างสร้างภาระให้กับโจทก์ที่ทั้งได้รับความเสียหายแล้วยังต้องมีภาระในการแสวงหาและนำสืบพยานหลักฐานอีก

สรุปแล้วการเรียกร้องค่าเสียหายโดยอาศัยกฎหมายลักษณะละเมิด ส่วนก่อให้เกิดภาระแก่โจทก์ซึ่งเป็นผู้กล่าวอ้างหลาบประการ เช่น ต้องดำเนินการฟ้องคดีต่อศาล การพิสูจน์ความผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งซึ่งตกลงผูกกับผู้กล่าวอ้าง การแสวงหาพยานหลักฐานเพื่อนำมาอ้างอิงข้อเท็จจริงตามที่กล่าวอ้างซึ่งเป็นการยากเนื่องจากพยานหลักฐานส่วนใหญ่จะอยู่ที่จำเลย ดังนั้นการนำสืบหรือการพิสูจน์ความผิดในลักษณะเช่นนี้ไม่ก่อให้เกิดความเป็นธรรมต่อโจทก์ที่นอกจากจะได้รับความเสียหายแล้ว ยังต้องเพิ่มภาระในการเรียกร้องค่าเสียหายดังที่กล่าวมาแล้ว

3) วิธีอนุญาโตตุลาการ

เป็นวิธีการเรียกร้องค่าเสียหายโดยผู้เสียหายที่อยู่ในฐานะคู่สัญญา และผู้เสียหายที่อยู่ ในฐานะบุคคลภายนอก กำหนดวิธีระงับข้อพิพาทที่อาจเกิดขึ้นจากการให้บริการ ทางวิชาชีพบัญชีไว้ในข้อสัญญาว่าการณ์ที่เกิดความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีให้ใช้ วิธีการทางอนุญาโตตุลาการ เพื่อเลือกบุคคลที่จะทำหน้าที่เป็นอนุญาโตตุลาการมาตัดสินข้อเรียกร้อง ของบุคคลผู้ได้รับความเสียหาย หากข้อเรียกร้องนั้นไม่สามารถยุติลงได้ในชั้นนี้ จะต้องกลับไปใช้วิธี ในข้อ 2 คือ ไปดำเนินการทางศาลเพื่อให้คำชี้ขาดนั้นมีผลใช้บังคับ การเรียกร้องวิธีนี้จึงอาจต้อง ดำเนินการถึง 2 กระบวนการ ในเรื่องเดียวกัน จึงอาจเป็นการเพิ่มค่าใช้จ่ายและเสียเวลาในการดำเนินคดี เป็นอย่างมาก

4.1.2.3 ความรับผิดในทางอาญา

การดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดในทางอาญา กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนี้ จะใช้วิธีดำเนินการทางศาล เช่นเดียวกับความรับผิดในทางแพ่ง ส่วนวิธีพิจารณาความผิดย่อมเป็นไป ตามกฎหมายวิธีพิจารณาหรือระเบียบ ข้อบังคับตามกฎหมายฉบับนั้นๆ เช่น หากผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี กระทำความผิดตามกฎหมายอาญา วิธีพิจารณาความผิดย่อมเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา เป็นต้น

จากที่กล่าวมาทั้งหมดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ประกอบ วิชาชีพบัญชี ล้วนต้องผ่านกระบวนการพิสูจน์ความผิด ไม่ว่าโดยทางศาลหรือโดยทางคณะกรรมการ จรรยาบรรณ ซึ่งวิธีดำเนินการ เช่นว่า นั้นอาจสร้างภาระทางประการต่อโจทก์หรือผู้กล่าวอ้าง เช่น ค่าใช้จ่าย ในการดำเนินคดี การแสวงหาพยานหลักฐาน การการพิสูจน์ความผิด ระยะเวลาในการดำเนินการ ที่ต้องใช้เวลานาน ค่าเสียหายที่ผู้เสียหายจะได้รับอาจไม่คุ้มกับความเสียหายที่แท้จริงที่ตนได้รับ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าวิธีดำเนินการเกี่ยวกับความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเพื่อให้ได้มา ซึ่งค่าเสียหายตามที่ปรากฏในกฎหมายปัจจุบัน ยังไม่เหมาะสมและเป็นธรรมกับบุคคลผู้ได้รับ ความเสียหายเลย

4.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ บัญชีของต่างประเทศกับประเทศไทย

เมื่อได้ทราบจากบทที่ 3 แล้วว่ารายละเอียดของมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพของต่างประเทศกับประเทศไทยเป็นอย่างไรแล้ว ในบทนี้จึงได้วิเคราะห์เปรียบเทียบมาตรการทางกฎหมายในการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพของต่างประเทศเปรียบเทียบกับประเทศไทย ดังนี้

4.2.1 ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายประกันภัยทั้งของต่างประเทศและประเทศไทย ได้ให้ความหมายของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมีลักษณะคล้ายคลึงกัน คือหมายถึง สัญญาประกันภัยที่มุ่งให้ความคุ้มครองถึงความรับผิดตามกฎหมายที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีซึ่งเป็นผู้เอาประกันภัยได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น โดยความเสียหายนั้นมีลักษณะเป็นความเสียหายทางการเงิน

4.2.2 ประเภทของการประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

ในต่างประเทศทั้ง ประเทศไทยเดชี ประเทศไทยสิงคโปร์ และในประเทศไทย ต่างถือว่า การประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เป็นการประกันภัยความรับผิด (Liability Insurance) ประเภทหนึ่ง แต่ในประเทศไทยจะเรียกว่าการประกันภัยค้ำจุน (Guarantee Insurance) แต่ก็มีความหมายเป็นอย่างเดียวกันดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

4.2.3 ผู้เอาประกันภัย

ผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีของทุกประเทศที่ได้ทำการศึกษามาจะหมายถึงบุคคลคนเดียวทั้ง คือ ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีไม่ว่าในค้านใด หรือผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่มีการรวมกลุ่มทางธุรกิจ เช่น บริษัท ห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็ก เพื่อให้บริการด้านการบัญชี หากการประกอบวิชาชีพของตนมีความเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อบุคคลอื่น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเข่นว่าตนสามารถทำสัญญาเอาประกันภัยความรับผิดชอบของตนได้

4.2.4 วัตถุที่เอาประกันภัย

วัตถุที่เอาประกันภัยมีรายละเอียดเช่นเดียวกันในทุกประเทศ คือ ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และลักษณะของความรับผิดชอบที่จะเอาประกันภัยได้นั้นจะต้องเป็นความรับผิดชอบกฎหมาย (Legal Liability) คือ เป็นความรับผิดชอบที่สามารถบังคับได้ตามกฎหมาย กรณีที่เป็นความรับผิดชอบหน้าที่ ศีลธรรม สัญญาประกันภัยประเภทนี้จะไม่ได้ให้ความคุ้มครอง

4.2.5 ส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย (Insurable Interest)

รายละเอียดของส่วนได้เสียตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังที่ปรากฏในต่างประเทศและประเทศไทยมีรายละเอียดที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผู้เอาประกันภัยตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้น ต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัยดังเด่นะที่สัญญาประกันภัยได้กำหนด และในขณะที่เกิดความเสียหาย ผู้เอาประกันภัยก็ยังคงต้องมีส่วนได้เสียในเหตุที่เอาประกันภัย เหตุที่สัญญาต้องมีการกำหนดไว้ เช่นนี้เพื่อประโยชน์ในการพิสูจน์ความเสียหายที่จะได้รับชดใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัย

4.2.6 การเรียกร้องค่าเสียหาย (Claims)

รูปแบบการเรียกร้องค่าเสียหายตามสัญญาประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังที่ปรากฏในต่างประเทศและประเทศไทยมีรายละเอียดที่คล้ายคลึงกัน คือ เมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ใช้บริการทางวิชาชีพหรือบุคคลที่สามแล้ว ผู้ได้รับความเสียหายสามารถเรียกร้องเอาจากผู้รับประกันภัยได้โดยตรง โดยไม่จำต้องไปเรียกร้องจากผู้เอาประกันภัยซึ่งเป็นผู้ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ตนก่อน

4.3 การนำมาตรการทางกฎหมายประกันภัยเข้ามาคุ้มครองผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีและผู้ได้รับความเสียหาย

นอกจากจะมีวิธีการเรียกร้องค่าเสียหายที่สามารถนำมาใช้เรียกร้องเอา กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่กล่าวมาแล้ว เพื่อให้บุคคลที่ได้รับความเสียหายไม่ว่าในฐานะคู่สัญญาหรือบุคคลภายนอก ให้ได้รับความคุ้มครองเพิ่มมากขึ้น คือ การนำระบบประกันภัยความรับผิดชอบของประกอบวิชาชีพบัญชี มาใช้เป็นเครื่องมือในการเยียวยาความเสียหายทางการเงินให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายได้รับการชดใช้อย่างรวดเร็วและใกล้เคียงความเสียหายที่แท้จริง

ในประเทศไทยมีความเจริญทางอุตสาหกรรมมากจะมีระบบประกันภัยที่มั่นคงและได้รับความนิยมกว้างขวางมาก ระบบประกันภัยนี้จะกระจายการต้นทุนของผู้ผลิตได้เป็นอย่างดี ช่วยให้สมาชิกในสังคมกระจายความเสี่ยงในการเกิดความเสียหายมากขึ้น โดยนัยนี้ถือว่าเป็นกระบวนการทางสังคมที่ยุติธรรม เพราะสมาชิกในสังคมต่างได้ประโยชน์จากการดำเนินชีพอยู่ด้วยความสะดวกสบาย จากผลิตภัณฑ์หรือกิจการที่เสี่ยงภัย ดังนั้นการแบ่งภาระด้านราคาสินค้าที่บวกค่าเสี่ยงภัยไว้ในตัว จะช่วยให้มีอิทธิพลต่อความเสียหายขึ้นแล้วจะมีการชดเชยจากผู้รับประกันภัย

จากที่ได้ศึกษามาแล้วในหัวข้อระบบการประกันภัยความรับผิดชอบวิชาชีพบัญชีนั้น มี 2 ระบบ ด้วยกัน คือ ระบบสมัครใจ (Voluntary) และระบบบังคับ (Compulsory) การที่จะนำระบบประกันภัยรูปแบบใดมาใช้เพื่อคุ้มครองบุคคลผู้ได้รับความเสียหายนั้น จะต้องพิจารณาว่า ระบบการประกันภัยรูปแบบใดเหมาะสมกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมและให้ประโยชน์ต่อบุคคลผู้ได้รับความเสียหายมากที่สุด ในขณะเดียวกันก็ไม่เป็นการสร้างภาระให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีมากเกินไปด้วย

4.3.1 การประกันภัยระบบสมัครใจ (Voluntary)

ตามที่ได้ทราบมาจากการที่ 2 แล้วว่า เป็นระบบที่ผู้เอาประกันภัยตกลงใจ โอนความเสี่ยงภัยของตนไปให้กับผู้รับประกันภัย ซึ่งในปัจจุบันการประกันที่เกิดจากความสมัครใจ ของผู้เอาประกันภัยมีน้อยมาก และเนื่องจากการประกันภัย คือ แผนการเฉลี่ยความเสียหายของบุคคล ที่ต้องเสี่ยงภัยลักษณะเดียวกันรวมกลุ่มกันเพื่อสะสมเงิน โดยความผุ่งหมายว่า หากมีภัยเกิดขึ้นแล้ว ผู้ได้รับความเสียหายจะได้รับการเยียวยาจากเงินที่ตนได้ร่วมสะสม

สำหรับกรณีผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยซึ่งมีอยู่เพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้น เมื่อผู้เอาประกันภัยมีจำนวนน้อย การวางแผนเฉลี่ยความเสียหายโดยร่วมกันสะสมเงินนั้น แต่ละคนอาจต้องสะสมเงินเป็นจำนวนที่สูง หรืออีกนัยหนึ่งเป็นการประกันภัยในกรณีเช่นนี้อาจมีอัตราที่สูง เมื่อเทียบกับการประกันภัยประเภทอื่น ดังนั้น การประกันภัยประเภทนี้อาจดำเนินไปได้ยาก เพราะมีผู้ทำประกันน้อย

4.3.2 การประกันภัยระบบบังคับ (Compulsory)

การประกันภัยระบบบังคับในปัจจุบันเป็นกรณีที่รัฐเข้ามาควบคุมพฤติกรรมของบุคคล เพื่อความปลอดภัยของสังคม โดยการออกกฎหมายมาใช้บังคับในลักษณะการประกันภัยเพื่อบุคคลที่สาม อันเป็นหลักประกันให้กับสาธารณะ เพื่อให้ได้รับการคุ้มครองเมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับตน ดังเช่นการที่รัฐตราพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535 หรือกฎหมายที่ออก

โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 (3) แห่งพระราชบัญญัติความคุ้มครอง พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2543 ซึ่งมีลักษณะของระบบการประกันภัยความรับผิดภาคบังคับ

ในการนี้ของต่างประเทศทั้งประเทศไทยและสิงคโปร์ต่างก็ได้กำหนดให้มีการนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพ 2 วิชาชีพ คือ วิชาชีพนาขหน้าประกันภัย และวิชาชีพนายความ (Professional Indemnity for Lawyer and Insurance Broker) แสดงให้เห็นว่า ทั้ง 2 ประเทศได้ให้ความสำคัญกับการประกอบวิชาชีพทั้ง 2 วิชาชีพที่มีความเสี่ยงอาจก่อให้เกิดความเสียหายกับบุคคลในสังคม ทั้งซึ่งเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับผู้ประกอบวิชาชีพที่หากตนถูกฟ้องร้องแล้ว ยังมีมาตรการที่มาช่วยบรรเทาภาระเรื่องค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

ดังนั้น การนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี อาจกระทำโดยเมื่อผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้ขอรับใบอนุญาตในการประกอบวิชาชีพแล้วและได้ประกอบกิจการหรือให้บริการด้านบัญชี ควรจะมีการบังคับให้มีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เช่นเดียวกับที่ปรากฏในกฎหมายของประเทศไทยเดียวและได้ประกอบกิจการให้บริการด้านกฎหมายต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพทุกคน

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหมายถึงบุคคลใดบ้าง ก็ต้องพิจารณาตามกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพว่าได้ให้คำนิยามว่าหมายถึงบุคคลใดบ้างตามพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชี ในปัจจุบันได้ให้ความหมายของวิชาชีพบัญชีหมายถึง งานด้านวิชาชีพบัญชี 6 ด้าน คือ วิชาชีพด้านการทำบัญชี ด้านการสอบบัญชี ด้านการบัญชีบริหาร ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชีภาษีอากร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชีและบริการเกี่ยวกับการบัญชี ด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพบัญชีฉบับเดิม คือ พระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ได้กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหมายถึง เฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านการทำบัญชีและด้านการสอบบัญชี ทำให้เห็นว่า ตามกฎหมายฉบับใหม่มีการขยายกลุ่มผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีให้มีความหมายกว้างมากขึ้น สถาดคล้องกับลักษณะการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ที่มิได้จำกัดอยู่เพียงบริการด้านการทำบัญชี และด้านการสอบบัญชีเท่านั้น

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายต่างประเทศทั้งในประเทศมาเลเซียและสิงคโปร์ ได้กล่าวถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ดังนี้

ตามกฎหมายนักบัญชี ปี 1967 (Accountants Act 1967) ของประเทศไทย ได้ให้尼ยามของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ นักบัญชีรับอนุญาต (Chartered Accountants) หมายถึง นักบัญชีที่ปฏิบัติงานด้านบัญชีทั่วไปและได้เข้าลงทะเบียนไว้กับสมาคมนักบัญชีมาเลเซีย และนักบัญชีจดทะเบียน (Licensed Accountant) คือ นักบัญชีที่นอกจากจะปฏิบัติงานด้านการทำบัญชี มีการเข้าลงทะเบียนไว้กับสมาคมนักบัญชีมาเลเซียแล้ว ขึ้นต้องผ่านการทดสอบจนได้รับใบอนุญาตเป็นนักบัญชีรับอนุญาตด้วย

ส่วนในประเทศสิงคโปร์ ตามกฎหมายนักบัญชี (Accountants Act) ได้กล่าวถึงผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ได้แก่ นักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountants) คือ นักบัญชีที่จดทะเบียนเป็นนักบัญชีรับอนุญาตตามกฎหมาย ซึ่งนักบัญชีรับอนุญาตในประเทศสิงคโปร์นั้น สามารถแบ่งออกได้เป็น 4 ลักษณะ คือ นักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountants) บริษัทนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Corporation) ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็กรับทำบัญชีรับอนุญาต (Accounting Firm)

ห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Limited Liability Partnership) ซึ่งไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีลักษณะใดที่เมี้ยด้วยการยอมรับว่าเป็นผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ความชำนาญ เนพาะด้านตามที่ตนได้ศึกษามา ก็พบว่ามีบางกรณี เช่นกันที่การให้บริการทางวิชาชีพอาจเกิดความผิดพลาด บกพร่อง หรือละเลยจนก่อให้เกิดความเสียหายทั้งต่อบุคคลผู้ว่าจ้างและบุคคลภายนอก ดังจะเห็นได้จากที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีความทั้งที่พนในประเทศไทยและต่างประเทศ เช่น คดีการฟ้องร้องระหว่างกลุ่มผู้ถือหุ้นบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ชน ไทยกับผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ส่วนในต่างประเทศ เช่น คดีระหว่าง 1136 Tenants v. Max Rothenberg and Company ดังที่ได้กล่าวมา ในบทที่ 1 นั้น ซึ่งจากการณิต่างๆ ดังกล่าววนั้น สามารถแบ่งบุคคลที่อาจได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาดหรือบกพร่อง ดังนี้

1. คู่สัญญา หรือบุคคลที่ว่าจ้างผู้ประกอบวิชาชีพ (Clients) คือ บุคคลที่มีนิติสัมพันธ์ โดยตรงต่อกันตามสัญญาที่ได้กระทำต่อกัน
2. คู่กรณีที่มีส่วนได้เสีย (Foreseen third parties) คือ บุคคลภายนอกที่ผู้ประกอบวิชาชีพ รู้ว่าการปฏิบัติงานหรือรายงานใดๆ ที่ตนได้ทำขึ้นจะนำไปใช้อ้างอิงกับคู่กรณี เช่นว่านี้
3. บุคคลที่สาม (Foreseeable third parties) คือ บุคคลภายนอกที่ผู้ประกอบวิชาชีพ ไม่รู้ว่าการปฏิบัติงานหรือรายงานที่ตนได้ทำขึ้นจะนำไปใช้อ้างอิงกับตน เมื่อเกิดความเสียหายขึ้นกับบุคคลทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาแล้ว มาตรการทางกฎหมาย ที่ประเทศต่างๆ รวมถึงประเทศไทยได้นำมาใช้รองรับในการเรียกร้องค่าเสียหายนั้น สามารถแยก พิจารณาได้ดังต่อไปนี้

1. ประเทศไทยมาเลเซีย เมื่อพิจารณากฎหมายที่ควบคุมผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย มาเลเซีย คือ กฎหมายนักบัญชี 1967 (Accountants Act 1967) ของประเทศไทยมาเลเซีย มิได้กำหนด มาตรการทางกฎหมายในการเรียกร้องค่าเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาดหรือบกพร่อง ไว้โดยเฉพาะ ดังนั้น บุคคลที่ได้รับความเสียหายก็ต้องอาศัยการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อเรียกร้องค่าเสียหาย ที่เกิดขึ้น ทั้งบุคคลที่มีนิติสัมพันธ์ต่อกันในฐานะคู่สัญญา หรือบุคคลที่มิได้มีนิติสัมพันธ์ต่อกัน ที่เรียกร้องโดยอาศัยกฎหมายลักษณะละเอียด

2. ประเทศไทยสิงคโปร์ จะมีลักษณะแตกต่างจากประเทศไทยมาเลเซียบางประการ คือ ตามกฎหมายนักบัญชีของประเทศไทยสิงคโปร์ (Accountants Act) มีมาตรการทางกฎหมายเพื่อช่วยเยียวยา ความเสียหายให้แก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพ โดยกฎหมายได้กำหนด ให้นักบัญชีรับอนุญาต 2 ประเภท คือ บริษัทนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Corporation) และ ห้างหุ้นส่วนจำกัดนักบัญชีรับอนุญาต (Accounting Limited Liability Partnership) ต้องจดให้มี หลักประกันโดยการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance)

เมื่อมีบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพแล้ว ผู้เสียหายสามารถเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้รับประกันภัยได้โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการทางศาล ส่วนผู้ประกันภิวิชาชีพบัญชี อีก 2 ประเภท คือ นักบัญชีรับอนุญาต (Public Accountants) และห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลขนาดเล็ก (Accounting Firm) กฎหมายนักบัญชีของประเทศไทยโปร์ไม่ได้บังคับให้ต้องจดให้มีหลักประกัน โดยการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันภิวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) ดังนั้น หากผู้ประกันภิวิชาชีพบัญชี 2 ประเภทนี้ได้ให้บริการทางวิชาชีพจนถูกฟ้องให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นแล้ว ผู้เสียหายยังคงต้องอาศัยอำนาจทางศาลฟ้องเป็นคดีเพ่งในการเรียกร้องค่าเสียหายที่เกิดขึ้น

นอกจากนี้เมื่อได้ศึกษาถึงรายละเอียดของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกันภิวิชาชีพ ทนายความของทั้ง 2 ประเทศ พบว่า ได้มีการนำมาตรการในเรื่องการทำประกันภัยมาใช้เป็นหลักประกันในการเยียวยาความเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพ โดยบังคับให้ผู้ประกันภิวิชาชีพทนายความที่เมื่อเขียนเป็นผู้ประกันภิวิชาชีพและให้บริการทางวิชาชีพ ด้านกฎหมายแล้วต้องมีการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันภิวิชาชีพ (Professional Indemnity Insurance) ทุกคน โดยรัฐได้ตราข้อกำหนด เช่น ว่า "ไว้ในกฎหมายที่ควบคุมการประกอบวิชาชีพทนายความ ของทั้ง 2 ประเทศ คือ กฎหมายวิชาชีพกฎหมาย 1976 ของประเทศไทย (Legal Profession Act 1976) และกฎหมายวิชาชีพกฎหมายของประเทศไทยโปร์ (Legal Profession Act) รวมถึงมีการตรากฎหมายลำดับรองกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกันภิวิชาชีพ ทนายความด้วย"

จะเห็นได้ว่า ในต่างประเทศได้กำหนดให้มีมาตรการทางกฎหมายที่มุ่งเยียวยาความเสียหาย ให้กับผู้เสียหายโดยนำระบบประกันภัยภาคบังคับมาใช้กับการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีในบางกรณี รวมถึงวิชาชีพอื่นด้วย การนำระบบประกันภัยมาใช้เป็นหลักประกันความเสียหายนั้นอาจช่วยลดภาระการเรียกร้องค่าเสียหายของผู้เสียหายที่ต้องดำเนินการทางศาลแล้ว ยังช่วยให้ผู้เสียหายได้รับการเยียวยาความเสียหายรวดเร็ว ทันท่วงที และໄกฤลีเดียกับความเสียหายที่เท็จจริง รวมถึงยังช่วยสร้างความมั่นใจ และกระจายความเสี่ยงในการทำงานหากมีความผิดพลาดเกิดขึ้นแล้ว ยังมีมาตรการที่นำมารองรับในการยกเรียกร้องค่าเสียหายซึ่งอาจมีจำนวนมากให้กับผู้ประกันภิวิชาชีพด้วย

3. ประเทศไทย มาตรการทางกฎหมายที่นำมารองรับในการเรียกร้องค่าเสียหายมีลักษณะ เช่นเดียวกับประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ในบางกรณี คือ ตามกฎหมายที่ควบคุมผู้ประกันภิวิชาชีพบัญชีในประเทศไทย คือ พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ที่มีได้กำหนดมาตรการทางกฎหมายในการเรียกร้องค่าเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพที่ผิดพลาดหรือบกพร่องไว้ โดยเฉพาะ จะมีกีแต่กรณีที่กำหนดให้นิติบุคคลซึ่งประกันกิจการให้บริการทางวิชาชีพบัญชี ต้องจดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดชอบที่สาม ทั้งนี้ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์

และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ซึ่งในปัจจุบันยังมิได้มีกฎกระทรวงว่าด้วยการจัดให้มีหลักประกันของนิติบุคคลดังกล่าวเลย ดังนั้น ในปัจจุบันจึงยังไม่เป็นที่แน่นอนว่าการเยียวยาความเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายจากการให้บริการทางวิชาชีพบัญชีจะเป็นเช่นไร หรือในกรณีที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทำงานผิดพลาดหรือบกพร่องเข้าข่ายเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณตามข้อบังคับของสภาวิชาชีพบัญชี เรื่องการพิจารณาเกี่ยวกับจรรยาบรรณ ไทยที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีจะได้รับนั้น จะเป็นไทยที่มีลักษณะจำกัดสิทธิหรือประโยชน์ในการประกอบวิชาชีพเท่านั้น จะไม่มีมาตรการที่มุ่งชดใช้ค่าเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายเลย

ส่วนกฎหมายที่สามารถเยียวยาเรื่องค่าเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหายนั้น เห็นจะมีกี่แห่งตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ซึ่งกระบวนการดำเนินคดีและวิธีพิจารณาคดีขึ้นมีเป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หากพิจารณาตามสภาพความเป็นจริงในปัจจุบัน ขั้นตอนหรือกระบวนการฟ้องร้องต่อศาลเพื่อให้ได้มาซึ่งค่าเสียหายนั้นก่อให้เกิดภาระกับผู้ฟ้องร้อง หลายประการ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องค่าใช้จ่ายในการฟ้องร้องดำเนินคดีเป็นจำนวนเงินที่ค่อนข้างสูง รวมถึงกระบวนการพิจารณาและการสืบพยานก็ใช้วลานาน วิธีดำเนินการในการเรียกร้องค่าเสียหายในลักษณะเท่านี้ จึงยังไม่มีความเหมาะสมสมเท่าไนก์

5.2 ข้อเสนอแนะ

มาตรการทางกฎหมายจะเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่จะเข้ามามีบทบาทในการเยียวยาเรื่องความเสียหายแก่ผู้ได้รับความเสียหายอย่างรวดเร็ว เป็นธรรม และไม่ก่อให้เกิดภาระกับบุคคลที่ได้รับความเสียหายมากนัก อีกทั้งยังเป็นการสร้างความมั่นใจและช่วยกระจายความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีได้โดยควรจะต้องมีการตราบทบัญญัติของกฎหมายเกี่ยวกับการเยียวยาความเสียหายให้กับบุคคลที่ได้รับความเสียหาย และช่วยกระจายความเสี่ยงในการถูกฟ้องร้อง เรียกค่าเสียหายเป็นจำนวนเงินที่สูงซึ่งอาจเกิดขึ้นกับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้วย โดยควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติของกฎหมายดังต่อไปนี้

5.2.1 การแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 เกี่ยวกับการจัดให้มีหลักประกันของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 11 ที่เดิมบัญญัติไว้ว่า “นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอนบัญชีหรือด้านการทำบัญชีหรือให้บริการวิชาชีพบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติตามมาตรา 9 ต้องจดทะเบียนต่อสาขาวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

1) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สาม
ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

2) ในกรณีประกอบกิจการให้บริการการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนาม
ผูกพันนิติบุคคลในการให้บริการสอบบัญชีต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต
การกำหนดหลักประกันตามวรรคหนึ่ง (1) ให้คำนึงถึงขนาดและรายได้
ของนิติบุคคลนั้น และให้นำความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันวิชาชีพบัญชีมาพิจารณา
ประกอบด้วย

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้นิติบุคคลซึ่งผู้สอบบัญชีนั้น
สังกัดอยู่ร่วมรับผิดชอบย่างลุกหนีร่วม และในกรณีที่ยังไม่สามารถชำระค่าเสียหายได้ครบจำนวน
ให้ทุนส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลหรือผู้แทนนิติบุคคลได้ซึ่งต้องรับผิดชอบ
ในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องร่วมรับผิดชอบครบจำนวน เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็น
หรือขยอนในการกระทำผิดที่ต้องรับผิด

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวแล้ว จะเห็นได้ว่าบังคับเฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพ
บัญชีที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้นที่ต้องจัดหาหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สาม
แต่การก่อให้เกิดความเสียหายรวมถึงความเสียหายที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอาจทำงานผิดพลาดนั้น
มิได้จำกัดเฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นนิติบุคคลเท่านั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นบุคคลธรรมดาก็
อาจก่อให้เกิดความเสียหายหรือมีความเสี่ยงภัยในการทำงานผิดพลาดเข่นเดียวกัน ดังนั้นจึงควรพิจารณา
แก้ไขกฎหมายดังกล่าว โดยให้บังคับทั้งผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่เป็นบุคคลธรรมดากับนิติบุคคล
ที่ประกอบกิจการหรือให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชีหรือให้บริการวิชาชีพบัญชี
ด้านอื่นตามที่กำหนด โดยพระราชบัญญัติมาตรา ๙ ต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกัน
ความรับผิดต่อบุคคลที่สาม แต่การจัดหาหลักประกันของบุคคลธรรมดากับนิติบุคคลอาจมีจำนวน
ที่แตกต่างกัน

นอกจากนี้การบังคับให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดากับนิติบุคคล
ต้องจัดให้มีหลักประกันเพื่อประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สามนั้น มิใช่ว่าจะบังคับกับผู้ประกอบ
วิชาชีพบัญชีทุกด้าน แต่จะบังคับเฉพาะผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านที่มีการควบคุม คือ ด้านการสอบบัญชี
และด้านการทำบัญชี หรือด้านที่มีผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชนตามที่กำหนด
โดยพระราชบัญญัติมาตรา ๙ เท่านั้น การกำหนดเช่นนี้ก็ เพราะว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ด้านที่มีการควบคุมอาจก่อให้เกิดความเสียหายได้มากกว่าด้านอื่น และจะเป็นการไม่สร้างภาระ
ให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีด้านอื่นที่จะต้องจัดหาหลักประกันเช่นเดียวกับวิชาชีพบัญชีที่มีการควบคุม

5.2.2 การจัดทำหลักประกันนักวิชาการกำหนดให้ทำประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม

โดยการเพิ่มเติมบทบัญญัติตามตรา 11/1 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 ว่า “บุคคลธรรมดากลุ่มนี้ต้องมีหลักประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้บริการวิชาชีพบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนด โดยพระราชบัญญัติตามมาตรา 9 ต้องจัดให้มีหลักประกันโดยการประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อประกันความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎหมาย” เมื่อมีการเพิ่มเติมบทบัญญัติตามตรา 11/1 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 แล้ว ในส่วนของมาตรา 11 (1) จะเป็นการซ้ำซ้อน จึงต้องตัดข้อความดังกล่าวออก สรุปแล้วข้อความทั้งในมาตรา 11 และมาตรา 11/1 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 จะเป็นดังนี้

มาตรา 11 “นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชีหรือด้านการทำบัญชีหรือให้บริการวิชาชีพบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนด โดยพระราชบัญญัติตามมาตรา 9 ต้องจดทะเบียนต่อสถาบันวิชาชีพบัญชี ตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี

ในการปฏิประกอบกิจการให้บริการด้านการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคลในการให้บริการสอบบัญชี ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

มาตรา 11/1 “ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดากลุ่มนี้ต้องมีหลักประกันภัยความรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎหมาย”

การทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพตามวรรคหนึ่ง ให้คำนึงถึงขนาดและรายได้ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีนั้นและให้นำความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันวิชาชีพบัญชีมาพิจารณาประกอบด้วย”

5.2.3 การตรากฎหมายลำดับรองเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

เมื่อพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 มีการแก้ไขดังกล่าวแล้ว ก็จะต้องมีกฎหมายลำดับรองเพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพต่อไป

กฎหมายลำดับรองเกี่ยวกับการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพที่ออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 11/1 แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547 น่าจะต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

- 1) การนิยามคำว่าผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ความหมายถึง ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีทั้งที่เป็นบุคคลธรรมดานะนิติบุคคลที่ประกอบกิจการหรือให้บริการวิชาชีพบัญชีเฉพาะด้านที่มีการควบคุมเท่านั้น คือ ด้านการสอบบัญชี ด้านการทำบัญชี และด้านอื่นที่ระบบทต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชนตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติมาตรา 9 เท่านั้น
- 2) นัยเดียวที่กฎหมายมีผลบังคับแล้ว ให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีดังที่ปรากฏในคำนิยามทุกคน ต้องจัดให้มีการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพเพื่อประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สาม
- 3) การทำประกันภัยนั้น ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องทำประกันภัยกับบริษัทผู้รับประกันภัยที่ได้รับการรับรองจากสถาบันวิชาชีพบัญชีว่าให้เป็นผู้รับประกันภัยได้
- 4) ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องทำประกันภัยที่มีจำนวนเงินจำกัดความรับผิดตามกรมธรรม์เป็นจำนวนเงินไม่น้อยกว่าที่สถาบันวิชาชีพบัญชีได้กำหนดไว้ ซึ่งการกำหนดจำนวนเงิน เช่นว่า สถาบันวิชาชีพบัญชีจำต้องพิจารณาถึงสภาพเศรษฐกิจและสังคมในขณะนั้นว่าควรเป็นจำนวนเท่าใด ซึ่งต้องสอดคล้องหรือคุ้มกับความเสี่ยหายที่เกิดขึ้น และไม่เป็นการสร้างภาระให้กับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ถูกบังคับให้ทำประกันภัยมากนัก
- 5) บทกำหนดโทษสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีที่ฝ่าฝืนไม่ทำประกันภัยความรับผิดนั้นกำหนดให้เป็นความผิดจริงอย่างร้ายแรง การพิจารณาความผิดให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันวิชาชีพบัญชีว่าด้วยวิธีพิจารณาเกี่ยวกับจริงอย่างร้ายแรง

5.2.4 จัดให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างสถาบันวิชาชีพบัญชีและกรมการประกันภัยหรือหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

การจัดให้มีการประชุมร่วมกันเช่นว่านี้เพื่อประโยชน์ในการกำหนดแนวทางในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

- 1) รายละเอียดในการทำประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี ซึ่งอาจใช้เป็นแนวทางในการตракฎหมายลำดับรองดังที่ได้กล่าวมาในข้อ 3) ด้วย
- 2) การพิจารณาให้ความเห็นชอบกับผู้ประกอบกิจการรับประกันภัยที่จะเข้ามาให้บริการรับประกันภัยแก่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

3) เสื่อนไขต่างๆ ในกรอบรัฐประภันภัย ซึ่งจะมีความเหมาะสมและเป็นธรรมต่อบุคคลที่ได้รับความเสียหายและผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

5.2.5 จัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทำประกันภัยแก่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

สถาบันฯ จัดให้มีการอบรมเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการทำประกันภัย ความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพแก่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี เพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกันและชี้ให้เห็นถึงประโยชน์ของการทำประกันภัย พร้อมกับการสร้างจิตสำนึกในการให้บริการทางวิชาชีพของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีต้องมีประสิทธิภาพเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป การประพฤติปฏิบัติคิดให้อยู่ในกรอบของกฎหมาย จริยธรรม และคำนึงถึงประโยชน์ได้เสียของสังคมเป็นหลัก

บริษัท

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- เข็มชัย ชุดิวงศ์. (2547). คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- จีด เศรษฐบุตร. (2539). กฎหมายแพ่งลักษณะละเอียด. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตติ ติงศักดิ์. (2545). กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยประกันภัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไชยบุศ เหงาวรัชตะ. (2540). คำอธิบายกฎหมายประกันภัย. กรุงเทพฯ: เนติธรรม.
- นันนา เกิดวิชัย. (2545). คำอธิบายพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากการ. กรุงเทพฯ: นิตินข.
- ประเสริฐ ประภาสะโนบล. (2529). คำบรรยายหลักการประกันภัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บรรณาคม.
- ไฟจิตร ปุณณพันธ์. (2544). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเอียด. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- สาгал ชนสัตยาภูมิ. (2538). หลักการประกันภัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เอ็ดิสัน เพรส โปรดักส์.
- สิทธิโชค ศรีเจริญ. (2538). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการประกันภัย. กรุงเทพฯ: ประชุมทองการพิมพ์.
- สุธรรม พงศ์สำราญ และคณะ. (2540). หลักการประกันวินาศภัย. กรุงเทพฯ: โอดีตนสโตร์.
- สมาคมนักกฎหมายและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย. (2532). การประชุมนักกฎหมายทั่วประเทศ ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สมาคมนักกฎหมายและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย.
- _____. (2544). การประชุมนักกฎหมายทั่วประเทศครั้งที่ 17 “การทดสอบความรู้: ความท้าทายของนักกฎหมาย”. กรุงเทพฯ: บุญศิริการพิมพ์.
- สุนนา เศรษฐนันท์. (2545). การจัดทำบัญชีและการเงินตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 (ฉบับสมบูรณ์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศุภนิศา. (2540). คำอธิบายกฎหมายความรับผิดในผลิตภัณฑ์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- _____. (2546). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ลักษณะละเอียด. กรุงเทพฯ: นิติบรรณการ.
- อำนาจ รัตนสุวรรณ. (2545). หลักการบัญชี 1. กรุงเทพฯ: พรพรรณการพิมพ์.

อนันต์ จันทร์โภกการ. (2547). กฏหมายว่าด้วยความรับผิดเพื่อความเสียหายอันเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย (Product Liability Law). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา.

บทความ

- “การกำกับดูแลตัวเองของนักวิชาชีพบัญชี.” (2547, 13-15 พฤษภาคม). ฐานเศรษฐกิจ. หน้า 5.
กรรมทະเบียนการค้า. (2544). “หลักการและสรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543.” วารสารนักบัญชี, ปีที่ 1, ฉบับที่ 47. หน้า 86-91.
- คณะกรรมการเทคโนโลยีวิชาชีพ. (2544). “การปรับตัวของนักบัญชีภายในเทคโนโลยีวิชาชีพ.” วารสารนักบัญชี, ปีที่ 1, ฉบับที่ 47. หน้า 24-28.
- คณะกรรมการจราจรยานยนต์. (2545). “ร่างจราจรยานยนต์ประกอบวิชาชีพบัญชี ตามร่างพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. ...” วารสารนักบัญชี, ปีที่ 2, ฉบับที่ 48. หน้า 147-150.
- “คุณเข้มจริยธรรมนักบัญชี.” (2544, 12-15 มิถุนายน). ประชาชาติธุรกิจ. หน้า 10.
- “แจงผลความคืบหน้า พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี.” (2547, 28 ตุลาคม). นิติชนรายวัน. หน้า 39.
- “จราจรยานยนต์.” (2546, 9 กันยายน). โลกวันนี้. หน้า 2.
- “เช็คบิลผู้สอบบัญชี.” (2546, 20 ตุลาคม). กรุงเทพธุรกิจ. หน้า 14.
- “ตั้งสถาบันวิชาชีพคุณประพฤติเจ็บนักบัญชีปรับตัวรับกฎหมาย.” (2546, 27 กันยายน). โพสต์ Today. หน้า B10.
- “ตีทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีเรียกความเชื่อมั่นนักลงทุน.” (2548, 18 มกราคม). ผู้จัดการรายวัน. หน้า 21.
- ทรงเดช ประดิษฐ์สมานนท์. (2545). “บทเรียนจาก “เอ็นร่อน”.” วารสารนักบัญชี, ปีที่ 2, ฉบับที่ 48. หน้า 46-55.
- ปรักรณ์ เพ็ญภาคกุล. (2545). “กฏหมายหลักทรัพย์ Sarbanes – Oxley Act ของสหรัฐอเมริกา – สิทธิสภาพนอกราษฎรในรูปแบบใหม่ทางเศรษฐกิจ.” วารสารนักบัญชี, ปีที่ 2, ฉบับที่ 48. หน้า 73-77.
- “ปฏิรูปมาตรฐานบัญชีครั้งใหญ่แก้ไขไส้ในสร้างความเป็นสากล.” (2546, 27-28 กันยายน). ผู้จัดการรายวัน. หน้า 4.
- “ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีกับกฎหมายวิชาชีพบัญชีฉบับใหม่ (อียม).” (2547, 10 พฤษภาคม). นิติชนรายวัน. หน้า 20.

- เพิ่มนบัญ แก้วเจีย. (2548). “จริงหรือ “บัญชี” 2 เล่ม.” วารสารธรรมนิติ, ปีที่ 3, ฉบับที่ 33.
หน้า 22 – 33.
- “พ.ร.บ.วิชาชีพบัญชี ดันธุรกิจบัญชีไทยสู่สากล.” (2548, 14 กุมภาพันธ์). ผู้จัดการรายวัน. หน้า 4.
“เรียนบัญชีต่างกับทำบัญชีอย่างไร?” (2547, 18-24 ตุลาคม). บิสิเนส. หน้า 18.
- วิเชษฐ์ ใจดี. (2545). “เมื่อทักษะบัญชี: นุழงะระหว่างประเทศ.”
วารสารนักบัญชี, ปีที่ 2, ฉบับที่ 48. หน้า 76-80.
- วิษณุ ภูมิพานิช. (2542). “ประเทศไทยควรมี “นักบัญชีรับอนุญาต” หรือไม่.” วารสารนักบัญชี,
ปีที่ 3, ฉบับที่ 45. หน้า 89-94.
- สุจิตต์ ณ นคร. (2525). “ความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี.” วารสารรามคำแหง, ปีที่ 8, ฉบับที่ 11.
หน้า 6.
- สุชาดา สุขสวัสดิ์ ณ อุบลฯ. (2549). “วิชาชีพ HR.” วารสารธรรมนิติ, ปีที่ 4, ฉบับที่ 37. หน้า 51- 56.
- สุดา วัชร์วัฒนาคุล. (2545). “ส่วนได้เสียในสัญญาประกันภัย.” วารสารนิติศาสตร์, ปีที่ 15, ฉบับที่ 2.
หน้า 79-106.
- สุวรรณ วงศ์เสถียร. (2544). “นุழงะนักบัญชี.” วารสารแทคบิสสิเนสแอนด์, ปีที่ 10, ฉบับที่ 114.
หน้า 17-18.
- “สถาบัญชีค้านเขตการค้าเสรี.” (2548, 20-22 เมษายน). สยามธุรกิจ. หน้า 4.
- สมพงษ์ พรอุปถัมภ์. (2547). “การควบคุมคุณภาพงานสอบบัญชีในสหราชอาณาจักร.”
วารสารนักบัญชี, ปีที่ 50, ฉบับที่ 2. หน้า 50-58.
- ศิลปะพร ศรีจันเพชร. (2546). “Sarbanes – Oxley Act ส่งผลกระทบต่อผู้สอบบัญชีอย่างไร.”
วารสารนักบัญชี, ปีที่ 50, ฉบับที่ 2. หน้า 91-98.
- อังครัตน์ เพรีบจริยวัฒน์. (2545). “ปัญหาบริการทางบัญชีกับการล้มละลายของเอ็นรอน.”
วารสารนักบัญชี, ปีที่ 2, ฉบับที่ 48. หน้า 26-29.
- “แอนเดอร์เซ่นก่อวิกฤตครISIS ท้าทายการผู้สอบบัญชี.” (2548, 7-13 กุมภาพันธ์).
- ผู้จัดการรายสัปดาห์. หน้า B2.
- อรรถพล พิบูลชนพัฒนา. (2546). “ธุรกิจประกันภัยเอชีบีไอปี 2545.” วารสารการประกันภัย, ปีที่ 28,
ฉบับที่ 110. หน้า 36-42.
- อุษณา ภัทรมนตรี. (2545). “การศึกษาต่อเนื่องเพื่อพัฒนาวิชาชีพบัญชีสำหรับประเทศไทย
(The Continuing Professional Education (CPE) in Thailand).” วารสารนักบัญชี,
ปีที่ 50, ฉบับที่ 2. หน้า 93-104.

เอกสารอื่นๆ

กรรมการประกันภัย. (2549). การประกันภัยความรับผิดตามกฎหมายของการนัดและการเจ้าหน้าที่บริหาร (Director & Officers' Liability Insurance D&O). เอกสารประกอบ

การสัมมนา กรุงเทพฯ: กรมการประกันภัย.

งามดี โชคดิยมนตรี. (2547). แนวทางประเมินความเสี่ยงในการสอนบัญชีของผู้สอนบัญชี ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาโทบัณฑิต คณะบัญชี เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อุเทน เลานำทา. (2547). การศึกษาเบรรியนที่ยึดข้อบังคับสำหรับนักวิชาชีพบัญชีระหว่างประเทศไทย ประเทศไทยและเชียและประเทศไทยเวียดนาม. การค้นคว้าแบบอิสระ ปริญญาโทบัณฑิต คณะบัญชี เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิทยานิพนธ์

กนกพร-สันติศรี คล้ายกมล. (2543). การประกันภัยความรับผิดในวิชาชีพวิศวกรรม: ศึกษาเฉพาะกรณีวิชาชีพวิศวกรรมโยธา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กฤษฎา รัตน โนคม. (2548). ผลกระทบของพระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ.2547 ที่มีต่อผู้สอนบัญชี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาการบัญชี กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดวงพร โตกุศลวรรณ. (2547). ความรับผิดทางกฎหมายของผู้สอนบัญชีในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต ภาควิชาบัญชี กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศินีนาถ เกียรติกิจวน ไกล. (2531). ความรับผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิวะawan อรุณรัตน์. (2544). ปัญหาการควบคุมผู้สอนบัญชี: ศึกษากรณีผู้สอนบัญชีรับจ้าง ลงรายมือซื้อโดยไม่ปฏิบัติงานจริง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สินี อรุณฉาบ. (2542). การประกันภัยความรับผิดทางละเมิดของผู้ประกอบวิชาชีพแพทย์.

วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

กฎหมาย

ข้อบังคับสภा�วิชาชีพบัญชี (ฉบับที่ 6) เรื่อง ผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2547.

ประกาศกรมทะเบียนการค้า เรื่อง กำหนดคุณสมบัติและเงื่อนไขของการเป็นผู้ทำบัญชี พ.ศ. 2543.

ประกาศคณะกรรมการสภा�วิชาชีพบัญชี ฉบับที่ 9/2548 เรื่อง การกลั่นกรองคุณสมบัติของผู้สอบบัญชีรับอนุญาต พ.ศ. 2548.

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประมวลกฎหมายอาญา

ประมวลรัษฎากร

พระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543.

พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522.

พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547.

พระราชบัญญัติห้างหุ้นส่วนจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคมและมูลนิธิ พ.ศ. 2499.

พระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ. 2535 และพระราชบัญญัติหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2542.

สารสนเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

<http://ba.hcu.ac.th/ac/>

<http://www.buncheeaudit.com/index.htm>

<http://www.dbd.go.th/thai/law/prb2505.phtml>

<http://www.doi.go.th>

<http://www.fap.or.th/member/index.php?id=1>

<http://www.icaat.or.th>

<http://www.karnbunchee.com/index.html>

http://www.moe.go.th/main2/article/article_kaseam.htm

<http://www.nukbunchee.com/>

<http://www.prasitwiset.is.in.th/?md=content&ma=show&id=14&PHPSESSID=7e1efb73d268b0680e9a11af7f292304>

ภาษาต่างประเทศ

BOOKS

- Macgillivray Parkington. (1981). **Macgillivray & Parkington Insurance Law.** United Kingdom: Sweet & Maxwell.
- Mark S. Dorfman. (1987). **Introduction to Insurance.** United States of America: Prentice – Hall.
- Raoul Colinvaux. (1984). **The Law of Insurance.** United Kingdom: Sweet & Maxwell.
- Ray Hodgin. (1998). **Insurance Law.** United Kingdom: Cavendish Publishing.
- Robert E. Keeton. (2002). **Insurance Law, a Guide to Fundamental Principles, Legal Doctrines, and Commercial Practices. Practitioner's Edition.** United States of America: West Publishing.
- Robert I Mehr. (1980). **Principles of Insurance.** Illinois: Richard D. Irwin.
- Rupert M. Jackson. (1982). **Professional Negligence.** United Kingdom: Sweet & Maxwell.
- W.I.B Enright. (1996). **Professional Indemnity Insurance Law.** United Kingdom: Sweet & Maxwell.

LAW

- Accountant Act. (Malaysia)
- Accountant Act. (Singapore)
- Insurance Act 1996 (Malaysia)
- Insurance Act (Singapore)
- Legal Profession Act 1976 (Malaysia)
- Legal Profession Act (Singapore)

ELECTRONIC SOURCES

<http://archive.wn.com/2006/12/11/1400/insurance>

<http://en.wikipedia.org/wiki/Accountancy>

<http://statutes.agc.gov.sg>

http://www.accountancyireland.ie/dsp_articles.cfm/goto/1134/page/Auditor_Liability_-Time_for_Reform.htm

<http://www.accountants.org.sg>

<http://www.en.wikipedia.org>

<http://www.findarticles.com>

<http://www.gia.org.sg>

<http://www.insurance.com.my>

<http://www.johorebar.org.my/law/LPA.pdf>

<http://www.jltinteractive.com/eccover/>

<http://www.lawsociety.org.sg>

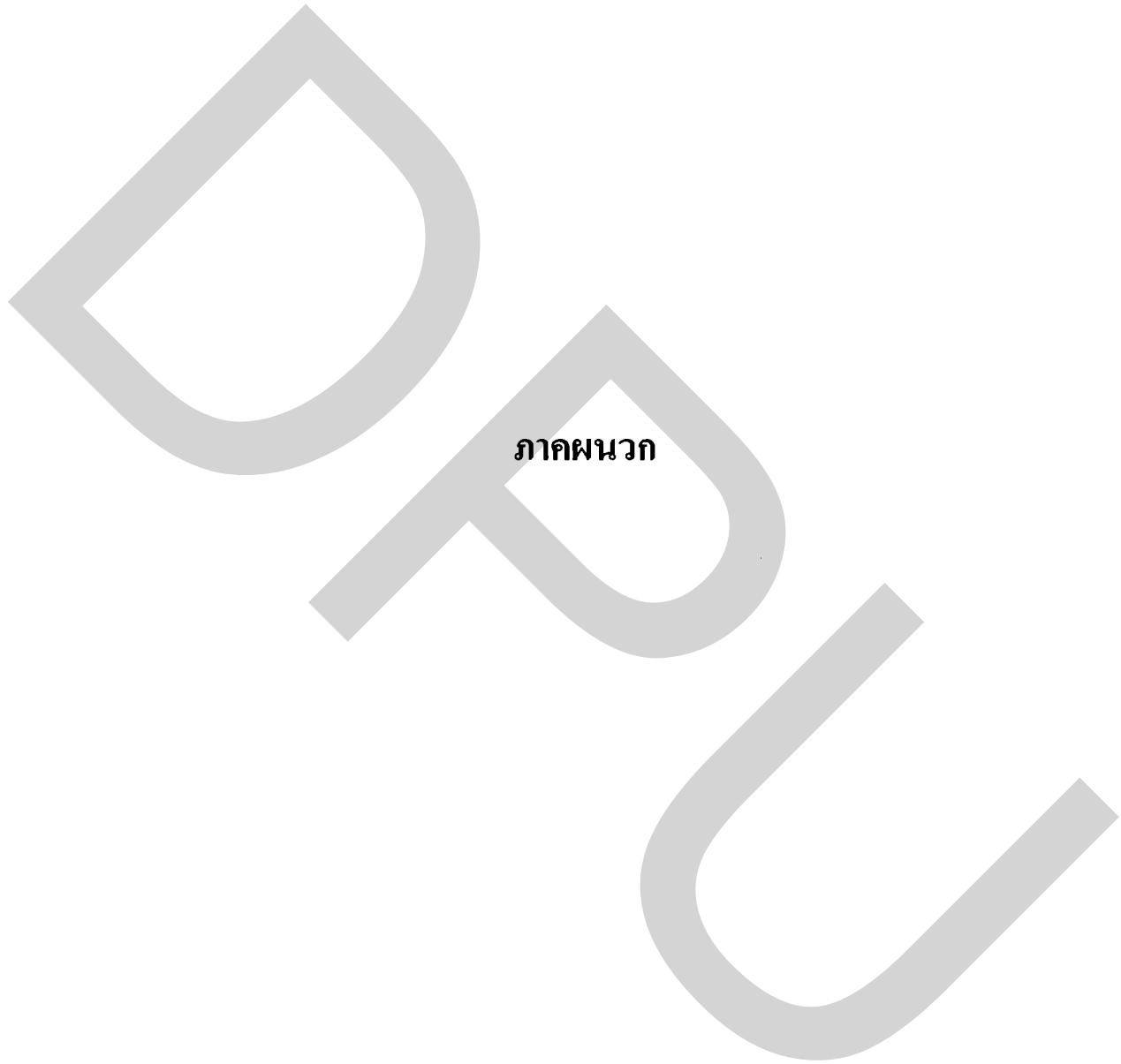
[http://www.lawsociety.org.sg/index.shtml? Query=insurance](http://www.lawsociety.org.sg/index.shtml?Query=insurance)

<http://www.malaysianbar.org.my>

http://www.mni.com.my/corporate_insurance/liabilities/employers.htm

<http://www.professionalindemnity.org>

<http://www.professional-liability.com>

ภาคพนวก

ภาคผนวก ก
พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547

พระราชบัญญัติ

วิชาชีพบัญชี

พ.ศ. 2547

กฎหมายเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ. 2547

เป็นปีที่ 59 ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยวิชาชีพบัญชี

พระราชบัญญัตินี้นิยมทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา 29 ประกอบกับมาตรา 50 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจ ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัตินี้ไว้โดยคำแนะนำและยินยอม ของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติวิชาชีพบัญชี พ.ศ. 2547”

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่ วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา 3 ให้ยกเลิกพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505

มาตรา 4 ในพระราชบัญญัตินี้

“วิชาชีพบัญชี” หมายความว่า วิชาชีพในด้านการทำบัญชี ด้านการสอนบัญชี ด้านการบัญชี บริหาร ด้านการวางแผนบัญชี ด้านการบัญชีภายในองค์กร ด้านการศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี และบริการเกี่ยวกับการบัญชีด้านอื่นตามที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

“ผู้ทำบัญชี” หมายความว่า ผู้ทำบัญชีตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี

“การประชุมใหญ่” หมายความว่า การประชุมใหญ่สามัญหรือการประชุมใหญ่非วิสามัญ

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรฐาน 5 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออก กฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้
กฎกระทรวงนี้เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1 สาขาวิชาชีพบัญชี

มาตรฐาน 6 ให้มีสาขาวิชาชีพบัญชี มีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและพัฒนาสาขาวิชาชีพบัญชี

มาตรฐาน 7 สาขาวิชาชีพบัญชี มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ส่งเสริมการศึกษา การอบรม และการวิจัยเกี่ยวกับสาขาวิชาชีพบัญชี
- (2) ส่งเสริมความสามัคคีและพุ่งเกียรติของสมาชิก จัดสวัสดิการและการสงเคราะห์ระหว่างสมาชิก
- (3) กำหนดมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี และมาตรฐานอื่นที่เกี่ยวกับสาขาวิชาชีพบัญชี
- (4) กำหนดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (5) รับข้อเท็จจริงการประกลบวิชาชีพบัญชี ออกใบอนุญาต พักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (6) รับรองปริญญาหรือประกาศนียบัตรในวิชาการบัญชีของสถาบันการศึกษาต่างๆ เพื่อประโยชน์ในการรับสมัครเป็นสมาชิก
- (7) รับรองความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพบัญชี
- (8) รับรองหลักสูตรการฝึกอบรมเป็นผู้ชำนาญการ และการศึกษาต่อเนื่องในด้านต่างๆ ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (9) ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของสมาชิกและผู้เข้าอบรมอันเกี่ยวกับการประกอบวิชาชีพบัญชี ให้ถูกต้องตามจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพบัญชี และออกคำสั่งลงโทษผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณ
- (10) ช่วยเหลือ แนะนำ เพยเพร์ และให้บริการวิชาการแก่ประชาชนเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชี
- (11) ออกข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี

- (12) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (13) ให้คำปรึกษาและเสนอแนะต่อรัฐบาล เกี่ยวกับนโยบายและปัญหาของวิชาชีพบัญชี
- (14) ดำเนินการอื่น เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และอำนาจหน้าที่ของสถาบันวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 8 สถาบันวิชาชีพบัญชีอาจมีรายได้ ดังต่อไปนี้

- (1) ค่าบำรุงสมานาจิกและค่าธรรมเนียมตามพระราชบัญญัตินี้
- (2) เงินอุดหนุนจากงบประมาณแผ่นดิน
- (3) ผลประโยชน์จากการจัดการทรัพย์สิน และการดำเนินกิจการของสถาบันวิชาชีพบัญชี
- (4) เงินและทรัพย์สินซึ่งมีผู้ให้แก่สถาบันวิชาชีพบัญชี
- (5) คอกผลของเงินและทรัพย์สินตาม (1) (2) (3) และ(4)

มาตรา 9 ภายใต้บังคับบทบัญญัติหมวด 5 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี และหมวด 6 การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี ในกรณีที่การประกอบวิชาชีพบัญชีค้านไม่ผลกระทบต่อประโยชน์ได้เสียของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์ที่จะให้มีการคุ้มครองประชาชน และพัฒนาหรือจัดระเบียบการประกอบวิชาชีพบัญชีค้านใด จะตราพระราชบัญญัติกำหนดให้การประกอบวิชาชีพบัญชีค้านนั้นต้องได้รับใบอนุญาตหรือ ต้องเขียนทะเบียนไว้กับสถาบันวิชาชีพบัญชี ก็ได้

มาตรา 10 เมื่อมีพระราชบัญญัติตามมาตรา 9 ใช้บังคับสำหรับวิชาชีพบัญชีค้านได้ ห้ามนิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพบัญชีค้านนั้น เว้นแต่ได้รับใบอนุญาต หรือเขียนกับสถาบันวิชาชีพบัญชี การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต การออกใบอนุญาต และการเขียนทะเบียนผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี

ในการเขียนทะเบียนประกอบวิชาชีพบัญชี สถาบันวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ผู้เขียนทะเบียนซึ่งนิได้เป็นสมานาจิกต้องเสียค่าธรรมเนียมเป็นรายปีก็ได้ แต่จะกำหนดค่าธรรมเนียมคงคล่องไว้สูงกว่าค่าบำรุงสมานาจิกและค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่เรียกเก็บจากสมานาจิกสถาบันวิชาชีพบัญชีเป็นรายปีไม่ได้

มาตรา 11 นิติบุคคลซึ่งประกอบกิจการให้บริการค้านการสอบบัญชี หรือค้านการทำบัญชี หรือให้บริการวิชาชีพบัญชีค้านอื่นตามที่กำหนดโดยพระราชบัญญัติตามมาตรา 9 ต้องจดทะเบียนต่อสถาบันวิชาชีพบัญชีตามเงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกัน เพื่อประกันความรับผิดต่อบุคคลที่สาม ทั้งนี้ ตามประเภท จำนวน หลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดโดยกฎกระทรวง

(2) ในกรณีประกอบกิจการให้บริการการสอบบัญชี บุคคลซึ่งมีอำนาจลงนามผูกพัน นิติบุคคลใน การให้บริการการสอบบัญชี ต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาตให้เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต

การกำหนดหลักประกันตามวรรคหนึ่ง (1) ให้คำนึงถึงขนาดและรายได้ของนิติบุคคลนั้น และให้นำความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาขาวิชาชีพบัญชี มาพิจารณาประกอบด้วย

ในกรณีที่ผู้สอบบัญชีต้องรับผิดชอบต่อบุคคลที่สาม ให้นิติบุคคลซึ่งผู้สอบบัญชีนั้น สังกัดอยู่ ร่วมรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วม และในกรณีที่ยังไม่สามารถชำระค่าเสียหายได้ครบจำนวน ให้หุ้นส่วนหรือกรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หรือผู้แทนนิติบุคคลใดซึ่งต้องรับผิดชอบ ในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องร่วมรับผิดชอบครบจำนวน เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วน รู้เห็น หรือยินยอมในการกระทำการใดที่ต้องรับผิด

หมวด 2 สมาชิกสาขาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 12 สมาชิกสาขาวิชาชีพบัญชีมีสี่ประเภท ดังนี้

- (1) สมาชิกสามัญ
- (2) สมาชิกวิสามัญ
- (3) สมาชิกสมทบ
- (4) สมาชิกกิตติมศักดิ์

มาตรา 13 สมาชิกสามัญต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบปีบริบูรณ์
- (2) มีสัญชาติไทย
- (3) สำเร็จการศึกษาการบัญชี ไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี หรือได้รับประกาศนียบัตร หรือุณิชอื่นเทียบเท่าปริญญาตรีสาขาวิชาการบัญชีที่สาขาวิชาชีพบัญชีรับรอง หรือสำเร็จการศึกษาสาขาวิชาอื่น ตามที่สาขาวิชาชีพบัญชีกำหนด

- (4) ไม่เป็นผู้ประพฤติผิดจรรยาบรรณ อันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ บัญชี ตามที่กำหนดในข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี

(5) ไม่เกยต้องโทษจำคุก โดยคำพิพากษายังที่สุดให้จำคุก ในคดีที่เป็นการประพฤติผิด จรรยาบรรณ อันจะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพตามที่กำหนด ในข้อบังคับสภาวิชาชีพ บัญชี

(6) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ หรือเป็นโรคตามที่กำหนด ในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 14 สมาชิกวิสามัญและสมาชิกสมทบ ต้องเป็นผู้มีสัญชาติไทย และต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้ บังคับกับผู้ซึ่งไม่มีสัญชาติไทย แต่มีสัญชาติของประเทศซึ่งยินยอมให้ผู้มีสัญชาติไทยประกอบ อาชีพสอนบัญชีในประเทศไทยได้ และประสงค์จะสมควรเข้าเป็นสมาชิกวิสามัญ แต่ผู้นั้นจะต้องมี คุณสมบัติและ ไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 (1) (3) (4) (5) และ (6)

มาตรา 15 สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้รับเชิญเป็นสมาชิก ตามตិของ คณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 16 สมาชิกสามัญมีสิทธิและหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) แสดงความคิดเห็นในการประชุมใหญ่
- (2) ออกเสียงลงคะแนนในการประชุมใหญ่
- (3) เลือกตั้ง รับเลือกตั้ง หรือรับแต่งตั้ง เป็นกรรมการหรือคำร่างตำแหน่งอื่นอันเกี่ยว กับ กิจการของสภาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) ชำระค่าบำรุงสมาชิกหรือค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (5) ผดุงไว้ซึ่งเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพบัญชีและปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่ง พระราชบัญญัตินี้
- (6) สิทธิและหน้าที่อื่นตามที่สภาวิชาชีพบัญชีกำหนด

สมาชิกวิสามัญ สมาชิกสมทบ และสมาชิกกิตติมศักดิ์ มีสิทธิและหน้าที่ตาม (1) (4) (5) และ (6)

มาตรา 17 สมาชิกภาพของสมาชิกถือสุดลง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออกจาก
- (3) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 13 หรือมาตรา 14 หรือคณ กรรมการสภาวิชาชีพบัญชีมีมติเพิกถอนสำหรับกรณีสมาชิกกิตติมศักดิ์
- (4) ไม่ชำระค่าบำรุงสมาชิก โดยไม่มีเหตุอันสมควร ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพ บัญชี

มาตรา 18 ให้มีการประชุมใหญ่สามัญสถาบันวิชาชีพบัญชี อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง การประชุมใหญ่ยื่นออกจากการประชุมใหญ่สามัญ เรียกว่าการประชุมใหญ่สามัญ

มาตรา 19 สมาชิกสามัญ อาจขอให้มีการประชุมใหญ่สามัญได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี ในกรณีนายกสถาบันวิชาชีพบัญชีต้องเรียกประชุมใหญ่สามัญ ภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอ

มาตรา 20 ในการประชุมใหญ่ ต้องมีสมาชิกสามัญมาประชุมไม่น้อยกว่าสองร้อยคน จึงเป็นองค์ประชุม

การประชุมใหญ่ครั้งใด เมื่อลงพื้นเวลาที่กำหนดไว้เป็นเวลาสามสิบนาทีแล้วมีสมาชิกสามัญมา ประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามวรรคหนึ่ง และการประชุมนั้น ได้เรียกประชุมตามมาตรา 19 ให้ด้วย การประชุมครั้งนั้น แต่ถ้าคณะกรรมการสถาบันวิชาชีพบัญชีเป็นผู้จัดให้มีการประชุม ให้เลื่อนการ ประชุมนั้นออกไป โดยให้นายกสถาบันวิชาชีพบัญชีเรียกประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่งภายในสามสิบวัน และในการประชุมใหญ่ครั้งนี้ ให้องค์ประชุมประกอบด้วยสมาชิกสามัญเท่าที่มาประชุม

มาตรา 21 ในการประชุมใหญ่ ให้นายกสถาบันวิชาชีพบัญชีเป็นประธานในที่ประชุม ในการณ์ ที่นายกสถาบันวิชาชีพบัญชีไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้อุปนายกสถาบันวิชาชีพบัญชีคนที่หนึ่งหรือคนที่สองตามลำดับ เป็นประธานในที่ประชุม ถ้า นายกสถาบันวิชาชีพบัญชีและอุปนายกสถาบันวิชาชีพบัญชีไม่อยู่ในที่ประชุม หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ ให้สมาชิกสามัญที่มาประชุมเลือกสมาชิกสามัญคนหนึ่งทำหน้าที่ เป็นประธานในที่ประชุม

หมวด 3

คณะกรรมการสถาบันวิชาชีพบัญชี

มาตรา 22 ให้มีคณะกรรมการสถาบันวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

- (1) นายกสถาบันวิชาชีพบัญชี ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ
  - (2) กรรมการ โดยตำแหน่ง ได้แก่ ประธานคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีทุกด้าน ประธาน คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี และประธานคณะกรรมการธรรมาภิบาล
  - (3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งนายกสถาบันวิชาชีพบัญชีและกรรมการโดยตำแหน่งตาม
- (2) มีมติแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิ เกี่ยวกับวิชาการบัญชีสองคน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายหนึ่งคน

(4) กรรมการซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิกสามัญ มีจำนวนไม่เกินห้าคน ให้เดาเชิงการสภาวิชาชีพบัญชีเป็นกรรมการและเลขานุการ และจะให้มีผู้ช่วยเลขานุการที่ได้ ตาม ความจำเป็นและตามมติของคณะกรรมการสภาวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของนายกสภาวิชาชีพบัญชี กรรมการตาม (3) และ (4) และ หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชี และกรรมการตาม (4) ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับ สภาวิชาชีพบัญชี

มาตรฐาน 23 นายกสภาวิชาชีพบัญชี และกรรมการตามมาตรา 22 (3) และ (4) มีวาระ การดำรงตำแหน่ง คราวละสามปี

ในกรณีที่นายกสภาวิชาชีพบัญชี หรือกรรมการตามมาตรา 22 (3) และ (4) พ้นจาก ตำแหน่งก่อนครบวาระ หรือในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่เลือกกรรมการตามมาตรา 22 (4) เพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการซึ่งเลือกตั้งไว้แล้ว ยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้ง แทนตำแหน่งที่ว่างหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้น อยู่ในตำแหน่ง เท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่ง ได้เลือกหรือแต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวรรคหนึ่ง หากยังมิได้มีการเลือกตั้งนายกสภาวิชาชีพบัญชี หรือยังมิได้มี การแต่งตั้งกรรมการตามมาตรา 22 (3) หรือยังมิได้มีการเลือกกรรมการตามมาตรา 22 (4) ขึ้นใหม่ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อ ดำเนินงานต่อไปจน กว่านายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งได้รับเลือกหรือแต่งตั้งใหม่เข้ารับ หน้าที่

นายกสภาวิชาชีพบัญชีหรือกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับเลือกตั้ง หรือแต่งตั้งอีกได้ แต่นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรฐาน 24 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีและ กรรมการตามมาตรา 22 (3) และ (4) พ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) พ้นจากสมาชิกภาพของสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี
- (4) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (5) รัฐมนตรีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ตามมาตรา 63

มาตรา 25 ให้นายกสภาริชพบัญชีเลือกกรรมการ เพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งอุปนายก ตามจำนวนที่คณะกรรมการสภาริชพบัญชีกำหนด ตำแหน่งเลขานุการ เหรัญญิก และนายทะเบียน ตำแหน่งละหนึ่งคน และตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการสภาริชพบัญชีกำหนด ตามความจำเป็น การปฏิบัติหน้าที่ อำนวยหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามข้อบังคับสภาริชพบัญชี

มาตรา 26 การประชุมคณะกรรมการสภาริชพบัญชี ต้องมีกรรมการมาประชุม ไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่ง ของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

มติของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งมีเสียงหนึ่ง ในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงขี้ขาด

มาตรา 27 คณะกรรมการสภาริชพบัญชี จะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการตาม ที่มอบหมายก็ได้

ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการ โดยอนุโลม

มาตรา 28 ให้คณะกรรมการสภาริชพบัญชี มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกิจการของสภาริชพบัญชีให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

(2) กระทำการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของสภาริชพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้

(3) เสนอร่างข้อบังคับ สภาริชพบัญชีในกิจการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ ต่อที่ประชุมใหญ่ สภาริชพบัญชี

(4) จัดให้มีการประชุมใหญ่

(5) ออกระเบียบเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 29 สมาชิกสามัญ ไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จะเข้าซื้อเสนอร่างข้อบังคับตาม

มาตรา 28 (3) ต่อสภาริชพบัญชีด้วยก็ได้

ให้คณะกรรมการสภาริชพบัญชีจัดให้มีการประชุมใหญ่ เพื่อพิจารณาร่างข้อบังคับ สภาริชพบัญชี ตามวรรคหนึ่งโดยไม่ซักช้า

มาตรา 30 วิธีการเสนอและการพิจารณาร่างข้อบังคับ ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาริชพบัญชี

ร่างข้อบังคับสภาริชพบัญชีกี่ยวกับค่าบำรุงสมาชิก หรือค่าธรรมเนียม หรือร่างข้อบังคับ ตามมาตรา 22 วรรคสาม มาตรา 43 วรรคหนึ่ง และมาตรา 44 วรรคสอง ต้องได้รับความเห็นชอบ จากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีก่อน

ร่างข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี ซึ่งสาขาวิชาชีพบัญชีอนุมัติ หรือคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีให้ความเห็นชอบตามวาระดังเดิม แล้วแต่กรณี เมื่อนายกสภาวิชาชีพบัญชีลงนาม และประกาศ ในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

มาตรา 31 ในกิจการที่เกี่ยวกับบุคคลภายนอก ให้นายกสภาวิชาชีพบัญชีมีอำนาจกระทำการแทนสาขาวิชาชีพบัญชี ในการนี้นายกสภาวิชาชีพบัญชีจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการอื่นกระทำการแทนตนเฉพาะ ในกิจการใดก็ได้

มาตรา 32 เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาและส่งเสริมการประกอบวิชาชีพบัญชีด้านต่างๆ ให้มีคณะกรรมการวิชาชีพบัญชีของแต่ละด้าน ประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการอื่น มีจำนวนตามที่คณะกรรมการ สาขาวิชาชีพบัญชีกำหนด

ประธานกรรมการวิชาชีพบัญชีด้านต่างๆ ให้มาจากการเลือกตั้งของสมาชิกสามัญ โดยที่ประชุมใหญ่ สาขาวิชาชีพบัญชี

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของประธานกรรมการ หรือกรรมการวิชาชีพบัญชีตาม วาระคนี้ การแต่งตั้งหรือการเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และ การดำเนินการ อื่นของประธานกรรมการ หรือกรรม การวิชาชีพบัญชี ให้เป็นไปตามข้อบังคับ สาขาวิชาชีพบัญชี

หมวด 4

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี

มาตรา 33 ให้มีคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการสาขาวิชาชีพบัญชีแต่งตั้ง จากผู้มีความรู้ความชำนาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับ การบัญชี มีจำนวนไม่น้อยกว่าเจ็ดคนแต่ไม่เกินสิบเอ็ดคน และผู้แทนกรรมการประกอบกิจการ ผู้แทน กรรมพัฒนาธุรกิจการค้า ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงาน การตรวจเงินแผ่นดิน และผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ เป็นกรรมการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒินี้มีภาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ให้กรรมการตามวาระคนี้ เลือกกรรมการคนหนึ่ง เป็นประธานกรรมการ และเลือก กรรมการอีกคนหนึ่งเป็นเลขานุการ

คุณสมบัติ ลักษณะต้องห้าม การคัดเลือก และการพันจากตำแหน่งของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามข้อบังคับสภावิชาชีพบัญชี

มาตรฐาน 34 ให้คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี มีอำนาจหน้าที่กำหนดและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชี เพื่อใช้เป็นมาตรฐานในการจัดทำบัญชี ตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี และกฎหมายอื่น

มาตรฐานการบัญชีต้องจัดทำขึ้นเป็นภาษาไทย

มาตรฐานการบัญชีที่คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีกำหนดและปรับปรุง เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี และภาคในราชกิจจาบุญเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

เมื่อได้รับแจ้งจากผู้ทำบัญชี ผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชี ผู้ใช้ข้อมูลทางการเงิน กรรมการประกันภัย กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมสรรพากร ธนาคารแห่งประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ หรือหน่วยงานอื่นใด ว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีที่กำหนดไว้ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเสียหาย หรือการปฏิบัติตามมาตรฐานดังกล่าวทำให้เกิดความเสียหายต่อเศรษฐกิจของประเทศ หรือเป็นอุปสรรคต่อการประกอบกิจการ คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีต้องดำเนินการตรวจสอบและรับฟังความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดปรับปรุง หรือพัฒนามาตรฐานการบัญชีโดยพลัน

มาตรฐาน 35 คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี อาจแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างใดตามที่อนุญาตได้

มาตรฐาน 36 ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีและคณะกรรมการซึ่งคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีแต่งตั้งโดยอนุโถม

หมวด 5

การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการสอบบัญชี

มาตรฐาน 37 ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้มีการสอบบัญชี หรือให้ออกสารใด ต้องมีผู้สอบบัญชีลงลายมือชื่อรับรอง หรือแสดงความเห็น ห้ามนิให้ผู้ใดลงลายมือชื่อรับรองการสอบบัญชี รับรองเอกสาร หรือแสดงความเห็นในฐานะผู้สอบบัญชี เว้นแต่เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต หรือเป็นการกระทำในอำนาจหน้าที่ทางราชการ

มาตรา 38 ผู้ใดจะเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องได้รับใบอนุญาตจากสถาบันวิชาชีพบัญชี การขอรับใบอนุญาต การอนุญาต และการออกใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบและหลักเกณฑ์ที่กำหนด ในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี

เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว และใบอนุญาตนั้นมิได้ถูกพักใช้ หรือถูกเพิกถอน ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้รับยกเว้นไม่ต้องขออนุญาตต่อธิบดีกรมสรรพากร ในการตรวจสอบและรับรองบัญชีตามประมวลรัษฎากร

มาตรา 39 ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ต้องมีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกสามัญ หรือสมาชิกวิสามัญตามมาตรา 14 วรรคสอง แต่ในกรณีเป็นสมาชิกวิสามัญ ซึ่งเป็นคนต่างด้าว ต้องเป็นผู้มีความรู้ภาษาไทยดีพอ ที่จะสามารถสอบบัญชีและจัดทำรายงานเป็นภาษาไทยได้ และมีภูมิลำเนาในประเทศไทย และเมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วต้องได้รับใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยการทำางานของคนต่างด้าวด้วย จึงจะปฏิบัติงานเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตได้

(2) ผ่านการทดสอบ หรือฝึกอบรม หรือฝึกงาน หรือเคยปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาชีพบัญชีมาแล้ว ตามที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี

(3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำการทำความผิดตามมาตรา 269 มาตรา 323 หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ เว้นแต่ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์และความผิดฐานบุกรุกตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการบัญชี กฎหมายว่าด้วยผู้สอบบัญชี หรือ กฎหมายว่าด้วยการทำหนดความผิดเกี่ยวกับห้างหุ้นส่วนจำกัดที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทจำกัด สมาคม และมูลนิธิ เฉพาะที่เกี่ยวกับการรับรองงบการเงินหรือบัญชีอื่นใดอันไม่ถูกต้อง หรือทำรายงานเท็จ หรือความผิดตามหมวด 5 และหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ต้องคำพิพากษา หรือพ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าห้าปี

(4) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย

(5) มีคุณสมบัติ และไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับสถาบันวิชาชีพบัญชี

มาตรา 40 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ซึ่งถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต อาจขอรับใบอนุญาตอีกได้ เมื่อพ้นห้าปีนับแต่วันที่ถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาต แต่เมื่อคณะกรรมการสถาบันวิชาชีพบัญชีได้พิจารณาคำขอรับใบอนุญาตและปฏิเสธการออกใบอนุญาต ผู้นั้นจะยื่นคำขอรับใบอนุญาตได้อีกเมื่อสิ้นระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่คณะกรรมการสถาบันวิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต

ถ้าคณะกรรมการสภावิชาชีพบัญชีปฏิเสธการออกใบอนุญาต เป็นครั้งที่สองแล้ว ผู้นั้นเป็นอันหมดสิทธิ์ขอรับใบอนุญาตอีกต่อไป

มาตรา 41 ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตไม่มีอายุ แต่ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาตตามที่สภावิชาชีพบัญชีกำหนด

ใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตสืบ續 เมื่อผู้รับใบอนุญาต

- (1) ตาย
- (2) พ้นจากสมาชิกภาพ ของสมาคมสภावิชาชีพบัญชี
- (3) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39
- (4) ถูกเพิกถอนใบอนุญาต เนื่องจากประพฤติจรรยาบรรณ
- (5) ไม่ชำระค่าธรรมเนียมใบอนุญาต และไม่ได้รับการผ่อนผัน ตามที่คณะกรรมการสภावิชาชีพบัญชีกำหนด
- (6) ไม่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรที่สภावิชาชีพบัญชีกำหนดให้ครบถ้วนตามมาตรา 43 และสภावิชาชีพบัญชีไม่ได้มีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาต

มาตรา 42 เมื่อสภावิชาชีพบัญชีได้รับคำขอรับใบอนุญาตแล้ว เห็นว่าผู้ยื่นคำขอมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 39 ให้สภावิชาชีพบัญชีพิจารณาออกใบอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขอโดยเร็ว ซึ่งต้องไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ

ในการพิที่สภावิชาชีพบัญชีไม่ออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ยื่นคำขอ สภावิชาชีพบัญชีต้องแสดงเหตุผลของการไม่ออกใบอนุญาตไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีเช่นนี้ ผู้ยื่นคำขอ มีสิทธิอุทธรณ์ การไม่ออกใบอนุญาตต่อคณะกรรมการกำกับคุณและการประกอบวิชาชีพบัญชี ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการ กำกับคุณและการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

มาตรา 43 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตมีหน้าที่ต้องเข้ารับการฝึกอบรมหรือเข้าร่วมประชุมสัมมนา ตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับสภावิชาชีพบัญชี

ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดไม่ปฏิบัติตามวาระคนั้น สภावิชาชีพบัญชีจะมีคำสั่งพักใช้ใบอนุญาตของผู้นั้น ไว้จนกว่าผู้นั้นจะได้ปฏิบัติตามก็ได้

หมวด 6

การควบคุมการประกอบวิชาชีพด้านการทำบัญชี

มาตรฐาน 44 ห้ามนิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพเป็นผู้ทำบัญชี เว้นแต่เป็นสมาชิกสภาวิชาชีพบัญชี หรือขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชี

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

มาตรฐาน 45 ผู้ทำบัญชีที่จะขึ้นทะเบียนกับสภาวิชาชีพบัญชีต้องมีคุณสมบัติและไม่นมีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ในราชอาณาจักร
- (2) มีความรู้ภาษาไทยเพียงพอที่จะทำบัญชีเป็นภาษาไทยได้
- (3) ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เนื่องจากกระทำการผิดตามฐานความผิดหรือกฎหมายที่กำหนดในมาตรา 39 (3) เว้นแต่ต้องคำพิพากษารือพันโทษมาแล้วไม่น้อยกว่าสามปี
- (4) มีคุณวุฒิการศึกษาตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี
- (5) ไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่น ตามที่กำหนดในข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชี

หมวด 7

จรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรฐาน 46 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี และต้องปฏิบัติหน้าที่ของตนตามมาตรฐานการบัญชี มาตรฐานการสอบบัญชี หรือมาตรฐานอื่นใดที่เกี่ยวข้องที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้

บุคคลตามวรรคหนึ่งผู้ใด ไม่ปฏิบัติตามจรรยาบรรณหรือมาตรฐานที่กำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าผู้นั้นประพฤติผิดจรรยาบรรณ

มาตรฐาน 47 ให้สภาวิชาชีพบัญชีจัดทำจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีขึ้นเป็นภาษาไทย และอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อกำหนดในเรื่องดังต่อไปนี้

- (1) ความโปร่งใส ความเป็นอิสระ ความเที่ยงธรรม และความซื่อสัตย์สุจริต
- (2) ความรู้ความสามารถและมาตรฐานในการปฏิบัติงาน

- (3) ความรับผิดชอบต่อผู้รับบริการและการรักษาความลับ
- (4) ความรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น ผู้เป็นหุ้นส่วน หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีปฏิบัติหน้าที่ให้

มาตรา 48 ข้อความใดในสัญญาจ้างสอบบัญชีที่กำหนดให้มีผลเป็นการจำกัด หรือปฏิเสธความรับผิดชอบของผู้สอบบัญชี ข้อความนั้นเป็นโมฆะ

ผู้สอบบัญชีจะรายงานผลการสอบบัญชีโดยระบุข้อความใดอันแสดงว่าตนไม่รับผิดชอบในผลการ ตรวจสอบ หรือแสดงความไม่ชัดเจนในผลการตรวจสอบ เพราะเหตุที่ตนมิได้ปฏิบัติหน้าที่ โดยครบถ้วนที่พึง คาดหวัง ได้จากผู้สอบบัญชี หรือโดยครบถ้วนตามมาตรฐานการสอบบัญชีมิได้ การกระทำตามวรรคสอง อีกทั้งเป็นการประพฤติผิดจรรยาบรรณ

มาตรา 49 โทยการประพฤติผิดจรรยาบรรณ มีดังต่อไปนี้

- (1) ตักเตือนเป็นหนังสือ
- (2) ภาคทัณฑ์
- (3) พักใช้ใบอนุญาตหรือเพิกถอนการขึ้นทะเบียน โดยมีกำหนดเวลา แต่ไม่เกินสามปี
- (4) เพิกถอนใบอนุญาต เพิกถอนการขึ้นทะเบียนหรือสั่งให้พ้นจากการเป็นสมาชิก สถาบันวิชาชีพบัญชี

มาตรา 50 ให้มีคณะกรรมการจรรยาบรรณ มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน ซึ่งคณะกรรมการสถาบันวิชาชีพบัญชีแต่งตั้ง โดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สถาบันวิชาชีพบัญชี จากผู้ซึ่งมีความเที่ยงธรรมและมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกสามัญ
- (2) ประกอบวิชาชีพบัญชีมาแล้วไม่น้อยกว่าระยะเวลาตามที่กำหนดในข้อบังคับ สถาบันวิชาชีพบัญชี
- (3) ไม่เคยถูกลงโทษฐานประพฤติผิดจรรยาบรรณผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
- (4) ไม่ดำรงตำแหน่งนายกสถาบันวิชาชีพบัญชี หรือเป็นกรรมการ หรืออนุกรรมการอื่น ตามพระราชบัญญัตินี้

ในการนี้ที่เป็นการสมควรให้ส่วนราชการหรือหน่วยงานอื่นของรัฐและคณะกรรมการ จรรยาบรรณ ได้วินิจฉัยเรื่องเกี่ยวกับการประพฤติผิดจรรยาบรรณ โดยมีมาตรฐานเดียวกัน ให้คณะกรรมการ สถาบันวิชาชีพบัญชีโดยความเห็นชอบของที่ประชุมใหญ่สถาบันวิชาชีพบัญชี ขอให้ส่วนราชการหรือ หน่วยงานอื่นของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้มีหน้าที่ดูแล เรื่องจรรยาบรรณของผู้ประกอบวิชาชีพ

บัญชีแต่งตั้งผู้แทนของตน เพื่อเป็นกรรมการจารยานบรรณตามวาระคนนี้ได้ ในกรณีไม่ให้นำความในวาระคนนี้ (1) และ (2) มาใช้บังคับ

ให้คณะกรรมการจารยานบรรณเลือกกรรมการจารยานบรรณด้วยกันคนหนึ่งเป็นประธานกรรมการ และจะให้มีผู้ดำรงตำแหน่งอื่นตามที่คณะกรรมการจารยานบรรณกำหนดก็ได้

มาตรา 51 ให้กรรมการจารยานบรรณมีภาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ เดอะจะดำรงตำแหน่งเกินสองคราวติดต่อกัน ไม่ได้

ให้กรรมการจารยานบรรณซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามภัยบดีหน้าที่ไปพลาสก่อนจนกว่ากรรมการจารยานบรรณใหม่จะเข้ารับหน้าที่

มาตรา 52 นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามภาระ ให้กรรมการจารยานบรรณพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออกจาก
- (3) ขาดคุณสมบัติ หรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 50
- (4) ที่ประชุมใหญ่สภा�วิชาชีพบัญชี มีมติให้ออกค่าวิกฤตและเสียงไม่น้อยกว่าสองในสามของจำนวนสมาชิกสามัญ ที่มาประชุม แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองร้อยคะแนนเสียง

ในกรณีที่ตำแหน่งว่างลงก่อนครบภาระ ให้คณะกรรมการสภा�วิชาชีพบัญชีแต่งตั้งกรรมการจารยานบรรณแทนตำแหน่งที่ว่างไปพลาสก่อน และให้กรรมการจารยานบรรณซึ่งได้รับแต่งตั้งภัยบดีหน้าที่ได้จัดการประชุมใหญ่คราวต่อไป

มาตรา 53 เมื่อมีผู้กล่าวหา หรือปรากฏต่อคณะกรรมการจารยานบรรณว่า ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีหรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภा�วิชาชีพบัญชีผู้ใดประพฤติผิดจารยานบรรณ ให้คณะกรรมการจารยานบรรณดำเนินการสอบสวนพิจารณาโดยเร็ว

สิทธิการกล่าวหาตามวาระคนนี้ สิ้นสุดลงเมื่อพ้นหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ได้รับความเสียหาย หรือผู้กล่าวหารู้เรื่องการประพฤติผิดจารยานบรรณและรู้ตัวผู้ประพฤติผิดจารยานบรรณ ทั้งนี้ไม่เกินสามปีนับแต่วันที่มีการประพฤติผิดจารยานบรรณนั้น

การยื่นคำกล่าวหา การสอบสวน และการพิจารณาเรื่องจารยานบรรณให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับสภा�วิชาชีพบัญชี

ในการดำเนินการสอบสวนของคณะกรรมการจารยานบรรณ คณะกรรมการจารยานบรรณ จะแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อดำเนินการแทนก็ได้ โดยประกอบด้วยกรรมการจารยานบรรณอย่างน้อยหนึ่งคนและอนุกรรมการอื่นซึ่งคณะกรรมการ การ จารยานบรรณแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะ ต้องห้ามตามมาตรา 50 (1) (3) และ (4) ตามจำนวนที่เห็นสมควร

คณะกรรมการจารยานบรรณและคณะกรรมการอนุกรรมการ มีอำนาจเรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือชี้แจงข้อเท็จจริง หรือทำคำชี้แจงเป็นหนังสือ หรือส่งบัญชี ทะเบียน เอกสาร หรือหลักฐานใดเพื่อตรวจสอบหรือประกอบการพิจารณา เพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนก็ได้

เมื่อคณะกรรมการจารยานบรรณเพื่อพิจารณา

การถอนเรื่องการกล่าวหาที่ได้ยินหรือแจ้งไว้แล้วนั้น ไม่เป็นเหตุให้ระงับการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 54 เมื่อคณะกรรมการจารยานบรรณพิจารณาจากผลการสอบสวนแล้วมีมติว่า ผู้ใดประพฤติผิดจารยานบรรณ ให้มีคำสั่งลงโทษผู้นั้นตามมาตรา 49

ในการนี้ที่คณะกรรมการจารยานบรรณมีมติว่าผู้ใดกล่าวหาไม่ได้ประพฤติผิดจารยานบรรณ ให้สั่งยุติเรื่อง คำสั่งดังกล่าวให้เป็นที่สุด

การออกคำสั่งลงโทษตามวรรคหนึ่งหรือการออกคำสั่งยุติเรื่องตามวรรคสอง ให้แจ้งคำสั่งให้ผู้กล่าวหาและผู้ถูกกล่าวหาทราบเป็นหนังสือโดยเร็ว

มาตรา 55 ผู้ซึ่งถูกคณะกรรมการจารยานบรรณสั่งลงโทษ มีสิทธิอุทธรณ์ คำสั่งลงโทษ ต่อคณะกรรมการกำกับคุณลักษณะการประกอบวิชาชีพบัญชีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับคำสั่งตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำกับคุณลักษณะการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนด

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการกำกับคุณลักษณะการประกอบวิชาชีพบัญชีให้เป็นที่สุด

การอุทธรณ์คำสั่งไม่เป็นการทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษ เว้นแต่คณะกรรมการกำกับคุณลักษณะการประกอบ วิชาชีพบัญชีจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา 56 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้กรรมการจารยานบรรณ และอนุกรรมการจารยานบรรณที่คณะกรรมการจารยานบรรณแต่งตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 57 กรรมการจารยานบรรณหรืออนุกรรมการจารยานบรรณผู้ใด มีส่วนได้เสีย เป็นการส่วนตัวในเรื่องที่ปรึกษา หารือเรื่องหนึ่งเรื่องใด ห้ามนิให้เข้าร่วมพิจารณา ปรึกษาหารือ หรือลงคะแนนเสียงในเรื่องนั้น

มาตรา 58 ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับกับการประชุมของคณะกรรมการจารยานบรรณและคณะกรรมการจารยานบรรณโดยอนุโถม

หมวด 8

การกำกับดูแล

มาตรา 59 ให้มีคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ประกอบด้วย

- (1) ปลัดกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ
- (2) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมการประกันภัย อธิบดีกรมสรรพากร ผู้ว่าการตรวจเงินแผ่นดิน ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ นายกสภาวิชาชีพบัญชี ประธานสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ประธานสมาคมธนาการไทย และประธานกรรมการหอการค้าไทย

(3) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้มีความรู้และความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับวิชาการบัญชี สองคน และผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกฎหมายหนึ่งคน

ให้อธิบดีกรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้แต่งตั้งเจ้าหน้าที่กรมพัฒนาธุรกิจการค้าเป็นผู้ช่วยเลขานุการตามความจำเป็น

ให้กรมพัฒนาธุรกิจการค้าทำหน้าที่ธุรการและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการกำกับดูแล

การประกอบวิชาชีพบัญชีตามที่คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีน้อมนำหมายกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (3) มีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี และอาจได้รับการแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งเกินสองวาระติดต่อกันไม่ได้

มาตรา 60 ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) กำกับดูแลการดำเนินกิจการของสภาวิชาชีพบัญชีให้เป็นไปตามกฎหมาย และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสภาวิชาชีพบัญชี
- (2) เสนอแนะให้มีการตราพระราชบัญญัติความมาตรา 9
- (3) ให้ความเห็นชอบข้อบังคับสภาวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 30 วรรคสอง และมาตราฐานการบัญชีตามมาตรา 34 วรรคสาม
- (4) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามมาตรา 42 วรรคสอง

- (5) พิจารณาอุทธรณ์ของผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 55 วรรคหนึ่ง
- (6) แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติการตามที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี

มาตรา 61 ในการดำเนินการของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี ตามมาตรา 60 (1) ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี มีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย

- (1) สอบสวนข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของสาขาวิชาชีพบัญชี
- (2) สั่งเป็นหนังสือให้สมาชิก กรรมการ หรืออนุกรรมการอื่น ไดของสาขาวิชาชีพบัญชี หรือบุคคลใดซึ่งข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสาขาวิชาชีพบัญชี
- (3) สั่งเป็นหนังสือให้สาขาวิชาชีพบัญชี คณะกรรมการ หรือคณะกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ระงับ แก้ไข หรือว่างมาตรการเกี่ยวกับการทำอันเป็นการขัดต่อกฎหมาย วัตถุประสงค์ หรือข้อบังคับสาขาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 62 ให้นำความในมาตรา 26 มาใช้บังคับกับการประชุมคณะกรรมการกำกับดูแล การประกอบวิชาชีพ บัญชี และคณะกรรมการ ซึ่งคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีแต่งตั้งโดยอนุโถม

มาตรา 63 เมื่อปรากฏว่า นายกสาขาวิชาชีพบัญชี กรรมการ หรืออนุกรรมการตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชี หรือกระทำการอันเป็นการเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงแก่สาขาวิชาชีพบัญชี ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีทำการสอบสวนโดยเร็ว และเสนอผลการพิจารณาเพื่อให้รัฐมนตรีให้มีคำสั่งให้นายกสาขาวิชาชีพบัญชี กรรมการ หรืออนุกรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่ง

คำสั่งของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

ในกรณีที่กรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา 22 (2) ผู้ใดถูกสั่งให้พ้นจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ให้กรรมการผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา 22 (2) ด้วย

มาตรา 64 ในกรณีที่รัฐมนตรีมีคำสั่งตามมาตรา 63 อันเป็นผลให้จำนวนกรรมการของคณะกรรมการสาขาวิชาชีพบัญชีเหลือไม่ถึงกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการที่พึงมี ให้รัฐมนตรีแต่งตั้งสมาชิกสามัญเท่าจำนวนกรรมการที่จะมีได้ตามมาตรา 22 เป็นกรรมการชั่วคราวแทนกรรมการที่พ้นจากตำแหน่งในวันเดียวกันกับวันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งให้กรรมการพ้นจากตำแหน่ง

ให้มีการเลือกตั้งหรือแต่งตั้งกรรมการใหม่ตามมาตรา 22 ให้แล้วเสร็จภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่งแต่งตั้งกรรมการชั่วคราว เว้นแต่มีวาระเหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยแปดสิบวัน รัฐมนตรีจะสั่งให้ไม่มีการเลือกตั้งก็ได้ และให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งเป็นกรรมการแทนอยู่ในตำแหน่งเพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ให้กรรมการชั่วคราวซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งพ้นจากตำแหน่งเมื่อกรรมการใหม่เข้ารับหน้าที่แล้ว

หมวด 9

บทกำหนดโทษ

มาตรา 65 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 10 ต้องระวังไทยจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 66 นิติบุคคลใดฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 11 ต้องระวังไทยปรับไม่เกินสามแสนบาท และปรับอีกไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา 67 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 37 ต้องระวังไทยจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 68 ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตผู้ใดถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตตามมาตรา 43 ทำการสอบบัญชีในระหว่างนั้น ต้องระวังไทยจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 69 ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา 44 ต้องระวังไทยจำคุกไม่เกินสองปี หรือปรับไม่เกินสี่หมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 70 ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี หรือผู้ซึ่งขึ้นทะเบียนไว้กับสภาวิชาชีพบัญชีผู้ใดถูกลงโทษประพฤติผิดจรรยาบรรณตามมาตรา 49 (3) หรือ (4) ทำการประกอบวิชาชีพบัญชีในระหว่างนั้นต้องระวังไทยจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 71 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการจารยաบรรณตามมาตรา 53 วรรคห้า หรือคำสั่งของคณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีตามมาตรา 61 (2) หรือ (3) ต้องระวังไทยจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา 72 ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดซึ่งต้องรับโทษตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ให้กรรมการผู้มีอำนาจลงนามผูกพันนิติบุคคล หุ้นส่วนผู้จัดการ ผู้แทนนิติบุคคล หรือนิติบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของนิติบุคคลนั้น ต้องรับโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นๆ ด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนรู้เห็นหรือยินยอมในการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้น

บทเฉพาะกาล

มาตรา 73 ให้ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ในวันก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ เป็นผู้สอบบัญชีรับอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต่อไป จนกว่าใบอนุญาต จะสิ้นอายุ หรือถูกเพิกถอนตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 74 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยทำ หน้าที่คณะกรรมการสาขาวิชาชีพบัญชีจัดกิจกรรมการสาขาวิชาชีพบัญชี ตามพระราชบัญญัตินี้จะเข้ารับหน้าที่ และให้ดีอ่วร่านายกสมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยเป็นนายกสาขาวิชาชีพบัญชีจัดกิจกรรมการสาขาวิชาชีพบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา 75 ในระหว่างที่สาขาวิชาชีพบัญชีขึ้นไม่ถึงห้าร้อยคน ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบ วิชาชีพบัญชี ทำหน้าที่สาขาวิชาชีพบัญชีเพื่อน้อมติ หรือให้ความเห็นชอบข้อบังคับของสาขาวิชาชีพบัญชี

มาตรา 76 ให้บรรดาภูมิธรรม ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 มีผลใช้บังคับต่อไปจนกว่าจะมีกฎหมาย ข้อบังคับ หรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ในเรื่องเดียวกันออกใช้บังคับ

ในการณ์ที่มีปัญหาไม่อาจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ หรือประกาศที่ออกตามพระราชบัญญัติผู้สอบบัญชี พ.ศ. 2505 ได้ในเรื่องใด ให้คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีกำหนดวิธีปฏิบัติ หรือข้อเงื่อนไขการปฏิบัติในเรื่องนั้นขึ้นเป็นการเฉพาะหรือเป็นการทั่วไปได้

มาตรา 77 ในวาระเริ่มแรกที่ยังไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการกำกับดูแลการประกอบวิชาชีพบัญชีจะกำหนดให้ใช้มาตรฐานการบัญชีที่สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทยได้กำหนดขึ้น และใช้กันแพร่หลายอยู่แล้ว ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับเป็นมาตรฐานการบัญชีตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อนก็ได้

มาตรา 78 นิติบุคคลใดให้บริการการสอบบัญชีอยู่แล้วก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ขึ้นของทะเบียนต่อสาขาวิชาชีพบัญชีภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับตามเงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) นิติบุคคลนั้นต้องจัดให้มีหลักประกันตามมาตรา 11 (1) ให้ครบถ้วนภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการสถาวิชาชีพ บัญชีกำหนดซึ่งต้องไม่เกินกว่าสามปี

(2) ดำเนินการให้ถูกต้องตามมาตรา 11 (2) ให้ครบถ้วนภายในสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ผู้รับstanongพระราชโองการ
พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร
นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากในปัจจุบันนี้ การประกอบวิชาชีพบัญชีได้ขยายครอบคลุมออกไปหลายด้าน ไม่ว่าการทำบัญชี การสอนบัญชี การบัญชีบริหาร การวางแผนบัญชี การบัญชีภาษีอากร การศึกษาและเทคโนโลยีการบัญชี หรือบริการด้านอื่น ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับกิจกรรมในทางธุรกิจต่างๆ อย่างกว้างขวาง สมควรส่งเสริมให้ผู้ประกอบวิชาชีพบัญชีอยู่ภายใต้การดูแลของสถาวิชาชีพเดียวกัน เพื่อเป็นศูนย์รวมและส่งเสริมความเป็นปึกแผ่น รวมทั้งให้ความรู้และพัฒนาส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพ เพื่อให้ผู้ประกอบวิชาชีพมีคุณภาพ และมาตรฐานและมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ ตลอดจนเพื่อให้มีการควบคุมจรรยาบรรณการประกอบวิชาชีพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างใบคำขอเอาประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ในประเทศไทย

American Home Assurance Company Singapore

AIG Building, 22 Martin Road, Singapore 239058. Tel: 64191010 Fax: 68357411

133

Notice: Statement pursuant to Section 25(5) of the Insurance Act (Cap 142) or any amendments thereof; You are to disclose in this application, fully and faithfully, all the facts which you know or ought to know, otherwise the policy issued may be void and you may receive nothing from this policy.

ProfessionalGuard

Accountants Professional Liability Proposal Form

I. APPLICANT DETAILS

Name of Insured:	
Address(es):	
Web Site Address:	
Establishment Date:	

II. BUSINESS ACTIVITIES

2. Please state the following details:

Number of Partners/Directors/Principals:

Number of Accountants:

Number of Other Fee Earning Employees:

---

3. Please give the following details of all Partners/Directors/Principals:

Name	Qualifications	Years in Industry	Years as Partner/ Director/Principal

If a Partner/Director/Principal has been working in the relevant industry for less than 3 years, we will require a brief resume outlining career details.

4. Please state, during the past 5 years:

- (a) has the name of the Insured(s) been changed?
(b) has any other business(es) been purchased, merged or consolidated with the Insured?

Yes No

Yes No

If "yes", please provide details on a separate sheet.

5. Please provide details of any major new operations undertaken during the last 12 months or planned for the next 12 months.

---

6. Please provide an estimate of the percentage of total annual fees for the past complete financial year from the following categories:

Audit/ Accountancy/ Company Tax for Listed Companies	%	Insolvency/ Liquidation	%
Audit/ Accountancy/ Company Tax for non-listed Companies	%	Mergers & Acquisition (Listed Companies / non-listed Companies)	%
Audit/ Accountancy/ Company Tax for Small Traders	%	Mergers & Acquisition (Small Traders)	%
Audit/ Accountancy/ Company Tax for Banks/ and Financial Institutions	%	Executor/ Trusteeship	%
Personal Taxation	%	Insurance Commissions (non-life and pensions)	%
Management & IT Consultancy	%	Life & Pension Commissions	%
Outside Directorship	%	Investment Advice	%
Company Secretarial/ Registrar	%	Other – please specify	%

7. Please give names of any professional organisations or associations of which the Insured or Partners/Directors/Principals are members:

---

8. Please give the following fee income details:

Year	Singapore	USA/ Canada	Elsewhere
Previous Completed Financial Year			
Current Financial Year			
Estimate of next Financial Year			

RISK MANAGEMENT

9. What is the management structure of the Insured?

Managing Partner

Managing Executive

Management Committee

Executive Committee

Other (please specify) _____

10. If the Insured is managed by a committee, does the committee meet on regular or ad hoc basis?

Regular   Ad hoc

American Home Assurance Company Singapore

135

11. Does the Insured designate or employ an individual with management responsibility for evaluating or dealing with complaints, actual or potential claims and other such matters? Yes No
12. Risk management procedures
- (a) Does the Insured have written risk management procedures? Yes No
- (b). Are the risk management procedures regularly reviewed, circulated and/or discussed within the Practice and have all staff been made aware of them? Yes No
13. Does the Insured always use engagement letters? Yes No
- If "yes", then
- (a) Do the engagement letters outline:
the scope of services to be performed	☐ Yes ☐ No
any statement/ assumptions upon which the engagement is based	☐ Yes ☐ No
the responsibilities of the client	☐ Yes ☐ No
any limitations/ restrictions in respect of any services performed	☐ Yes ☐ No
- (b) Does the client sign the letter of engagement? Yes No
- (c) Do you provide advice or services which fall outside the scope of the letter of engagement? Yes No
14. Conflicts:
- (a) Do you have a written policy specifying the conflicts of interest procedures which include a cross check system and back up? Yes No
- (b) In the event of a conflict of interest, do you:
inform the client in writing	☐ Yes ☐ No
advise the client to seek independent advice	☐ Yes ☐ No
continue to act for the client	☐ Yes ☐ No
- (c) Does the Insured undertake any professional services for any client in which any Partner/Director/Principal or Accountant holds a partnership/ directorship or have any other financial interest? Yes No
- If "yes", please provide details below:
-
-
15. Diary System
- (a) Does the Insured operate a diary system with manual back-up? Yes No
- If "yes", please answer (b) and (c)
- (b) Are periodic checks made to ensure that the diary system is being strictly followed? Yes No
- (c) Does the diary system provide for Accountants being absent or deadlines are missed? Yes No

American Home Assurance Company Singapore

136

16. A policy which requires prior approval in writing for an Accountant to serve as an Officer and/or a Director of a client or third party.   Yes   No   Not Applicable

17. File Review

(a) Does the Insured have a file review system which requires randomly selected files to be audited by an Accountant other than the Accountant handling the file?   Yes   No

(b) Does the file review system include Partner to Partner auditing?   Yes   No

18. Does the firm offer and promote continuing training?   Yes   No

IV. FRAUD & DISHONESTY COVERAGE

19. If the Insured wishes to have coverage for Fraud/ Dishonesty, please complete the following:

(a) Has the Insured(s) sustained any loss or claim through the fraud or dishonesty of any person?   Yes   No

If "yes", please specify

(b) Is the Insured(s) aware of any allegation or occurrence of fraud or dishonesty at any time committed by any past or present partner, director or employee?   Yes   No

If "yes", please give details and state precautions taken to prevent a reoccurrence.

(c) Does the Insured(s) always require satisfactory references or only when engaging senior employees?   Always   Senior Appointments Only

Nature of Reference   Written   Verbal

(d) Is any employee allowed to sign checks on his/her signature alone for values exceeding US\$50,000?   Yes   No

If "yes", please give details on a separate sheet.

(e) How frequently are checks carried out on all entries in the cash book with paying-books, receipts, counterfoils and vouchers and reconciled with bank statements including the balance of cash and unpresented cheques, independently of employees receiving or banking monies, in respect of monies belonging to the Insured as well as in trust on behalf of others?

Weekly   Monthly   Quarterly   Other (please specify)

(f) Are client funds kept in a properly designated client account which is separate from the bank account of the Insured?   Yes   No

V. INSURANCE & LOSS HISTORY

20. Is any partner/director/principal after inquiry, aware of any claims ever been made against the Insured(s) or their predecessors in business or any of the present or former partners/directors/principals? Yes No

21. Is any partner, director or principal after inquiry, aware of any circumstances or occurrences which may give rise to a claim against the Insured or their predecessors in business or any of the present or former partners/directors/principals? Yes No

If you have answered "YES" to questions 20 or 21, then full details of each matter must be advised before quotation can be considered. We must remind you that it is imperative to answer these questions correctly. **FAILURE TO DO SO COULD WELL PREJUDICE YOUR RIGHTS**, if subsequently a claim should arise.

22. (a) Please list out details of previous Professional Liability Insurance carried during the past 3 years.

If none, then please check here

Period	Insurer	Limit	Excess	Premium

(b) Has any proposal for Professional Liability Insurance made on behalf of the Insured(s) or any predecessors in the business, or present partners/directors/principals ever been declined or has such insurance ever been cancelled or renewal refused or special terms imposed? Yes No

If "yes", please advise reason(s).

23. (a) Please specify Limit of Liability desired:

\$ _____ \$ _____ \$ _____ \$ _____ \$ _____

(b) Deductible desired:

\$ _____ \$ _____ \$ _____ \$ _____ \$ _____

SIGNING THIS PROPOSAL DOES NOT BIND THE PROPOSER TO COMPLETE THIS INSURANCE

VI. DECLARATION

I/We declare that the statements and particulars in this application/ proposal are true and that no material facts have been misstated, misrepresented or suppressed after enquiry. I/ We agree that this application/ proposal, together with any other information supplied by me/ us shall form the basis of any contract of insurance effected between the Insurer and me/ us. I/ We undertake to inform the Insurer of any material alteration to those facts occurring before the renewal / completion of the contract of insurance.

Signed _____

Title _____
(to be signed by Partner/ Director/ Principal or equivalent)

Insured(s) _____

Date _____

VII. PLEASE ENCLOSE WITH THIS PROPOSAL FORM

- Accountant Professional Liability Supplementary Audit Questionnaire (if applicable)

ภาคผนวก ค

ตัวอย่างกรรมธรรม์ประกันภัยความรับผิดชอบผู้ประกอบวิชาชีพบัญชี
ในประเทศไทยและเวลส์

Professional Indemnity Insurance Policy**Members of Institute of Chartered Accountants in England and Wales****DECLARATIONS**

Policy Number:

Chubb Insurance Company of Europe

S.A. (herein called the "**Company**")**Item 1. Firm:**

Address:

Item 2. Limit of Liability:**Item 3. Contribution:****Item 4. Policy Period:** From:

To:

both days inclusive

Local time at the address shown in Item 1

Item 5. Date of Proposal:**Item 6. Endorsements Effective at Inception:**

THIS IS A CLAIMS-MADE POLICY AND ONLY COVERS CLAIMS FIRST MADE AGAINST
THE INSURED DURING THE POLICY PERIOD.

For and on behalf of Chubb Insurance
Company of Europe S.A.

Date

In consideration of payment of the premium and subject to the terms of this Policy, the **Company** and the **Firm** agree as follows:

Insuring Clauses

Civil Liability Insuring Clause 1

1. The **Company** shall pay on behalf of the **Insured** damages, settlements and **Claimants'** costs which the **Insured** is legally liable to pay on account of a **Claim** first made against the **Insured** during the **Policy Period** in respect of any civil liability whatsoever or whensover arising incurred in connection with the conduct of any **Professional Business** carried on by, or on behalf of, the **Insured**.

Documents Insuring Clause 2

2. The **Company** shall pay on behalf of the **Insured**:
  - (a) the reasonable costs and expenses of replacing or restoring **Documents** which are lost, damaged or destroyed up to a maximum amount of .100,000 for the **Policy Period**; and/or
  - (b) damages, settlements and **Claimants'** costs which the **Insured** is legally liable to pay on account of a **Claim** first made against the **Insured** during the **Policy Period** for third party liabilities as a consequence of such loss, damage or destruction.

Ombudsman Awards Insuring Clause 3

3. The **Company** shall pay on behalf of the **Insured**:
  - (a) any amount paid and/or payable; and/or
  - (b) the cost of taking any steps which the **Insured** is directed to take in relation to a **Claimant**;

in accordance with any final and binding award or determination of any Ombudsman appointed pursuant to the provisions of the Financial Services and Markets Act 2000, the Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Act 2004 or any amendment or re-enactment thereof (including **Claimants'** costs) provided that the **Claim** giving rise to

the award or determination of the Ombudsman was first made against the **Insured** during the **Policy Period** and that the **Claim** arose out of the conduct of **Professional Business** carried on by, or on behalf of, the **Insured**. Nothing in this clause limits or restricts (or shall be construed as limiting or restricting) the scope of indemnity afforded by Insuring Clause 1

Definitions

4. In this Policy the word "person(s)", wherever it appears, means legal or natural person(s) unless otherwise specified. When used in bold type in this Policy:

Alternate means any individual practitioner, partnership, limited liability partnership or company who is acting in connection with the arrangements to cover the incapacity or death of a sole practitioner.

Claim means a demand for compensation or damages from, or the assertion of a right against, any

Insured (including, for the purposes of the insurance provided under Ombudsman Awards Insuring Clause 3, any complaint or reference to any Ombudsman appointed pursuant to the provisions of the Financial Services and Markets Act 2000, the Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Act 2004 or any amendment or re-enactment thereof) which arises out of the conduct of **Professional Business** carried on by, or on behalf of, the **Insured**.

Claimant means a person who makes a **Claim**.

Computer means any computer or other electronic data processing device, equipment or system, any hardware, software, programme, instruction, data or component utilised or intended to be utilised therein or thereby, or any actual or intended function of or process performed by any of the foregoing.

Director has the meaning given by section 741(1) of the Companies Act 1985, article 9 of the Companies (Northern Ireland) Order 1986, section 2 of the Companies Act 1963 of the Republic of Ireland or section 27 of the Companies Act 1990 of the Republic of Ireland, as appropriate or any amendment or reenactment thereof.

Documents means all forms of documents of whatsoever nature including records stored on a **Computer**, but excluding bearer bonds, coupons, bank notes, currency notes and negotiable instruments, which are either the property of or entrusted, lodged or deposited with the **Insured**.

Firm means the sole practitioner, firm, company or limited liability partnership stated in Item 1 of the Declarations and, save for the purposes of Section 10 below, includes the predecessors in business of the said person, firm, company or limited liability partnership.

Insured means each and all of the following persons, each of whom shall be severally insured hereunder:

- (a) those persons named in the **Proposal** as **Partners, Directors or Members** of the **Firm** (or named as the principal where the Firm is a sole practitioner) and any other person who may at any time during the **Policy Period** become a **Partner, Director or Member in the Firm**;
- (b) any former **Partner, Director or Member** of the **Firm** including any such former **Partner, Director or Member** whilst acting as a consultant to the **Firm**;
- (c) any person who is or has been under a contract of service with the **Firm**;
- (d) any person who is or has been under a contract of service with a **Member** save that such person shall only be an **Insured** for the purpose of this Policy if and insofar as any **Claim** arises out of **Professional Business** carried on by such person for or on behalf of the **Firm**;
- (e) the estates and/or legal representatives of any person described in (a), (b), (c) or (d) above, in the event of death, incapacity, insolvency or bankruptcy;
- (f) any company or limited liability partnership stated in Item 1 of the Declarations;
- (g) any person who is acting on behalf of the **Firm** as an **Alternate**.

Member means any member of a limited liability partnership, including, without limitation, a designated member, save that such a member shall only be an **Insured** for the purposes of this policy if and insofar as any **Claim** arises out of **Professional Business** carried on by the member for or on behalf of the **Firm**.

Packaged Software means any software produced by a party other than the **Insured** that is marketed for general distribution on a wholesale or retail basis.

Partner has the meaning given by the Partnership Act 1890.

Policy Period means the period of time specified in Item 4 of the Declarations, subject to termination in accordance with the Termination of Policy Section below.

Pollutants means any substance exhibiting any characteristic hazardous to the environment or having an adverse impact on the environment, including but not limited to solids, liquids, gaseous or thermal irritants, contaminants or smoke, vapour, soot, fumes, acids, alkalis, soil, chemicals and waste materials, air emissions, odour, waste water, oil, oil products, infectious or medical waste, asbestos, asbestos products and any noise.

Pollution means:

- (a) any actual, alleged or threatened exposure to, or generation, storage, transportation, discharge, emission, release, dispersal, escape, treatment, removal or disposal of, any **Pollutants**; or
- (b) any regulation, order, direction or request to test for, monitor, clean up, remove, contain, treat, detoxify or neutralise any **Pollutants**, or any action taken in contemplation or anticipation of any such regulation, order, direction or request.

Professional Business means:

- (a) advice given or services performed of whatsoever nature by or on behalf of the **Insured**, wherever or by whomsoever given or performed;
- (b) advice given or services performed of whatsoever nature by the **Insured** pursuant to any individual personal appointment, including, without prejudice to the generality of the foregoing, any appointment as a trustee or personal representative made or accepted in the course of the **Insured's** business, but excluding any appointment as Company Secretary, Registrar or **Director**; and
- (c) advice given or services performed by the **Insured**, pursuant to any individual personal appointment as a Company Secretary, Registrar or **Director**, in connection with tax matters, secretarial work, share registration, financial advice to management, book-keeping, management accounting, financial investigation and reports, negotiation and settlement of financial claims, company formations, investment advice, insurance and pension scheme advice and computer consultancy;

irrespective of whether or not a fee is charged, but provided that:

- (i) if a fee is charged in respect of such advice or service then that fee is taken into account in ascertaining the income of the **Firm**; and
- (ii) such advice or service is performed in pursuance of the business activities declared in the **Proposal**.

Proposal means the proposal form bearing the date stated in Item 5 of the Declarations and other documentation submitted to the **Company** by the **Firm** when proposing for the insurance provided by this Policy.

U.S.A. means the United States of America, its territories and possessions and any estate or political subdivision thereof.

Exclusions

5. The **Company** shall not be liable under this Policy to indemnify the **Insured** against any **Claim** or for any loss:
- (a) if the action is brought in any court of the **U.S.A.** or Canada;
  - (b) arising from **Professional Business** carried out from any office or other premises situated in the **U.S.A.** or Canada;
  - (c) arising directly or indirectly from bodily injury, mental injury, psychological injury, anguish, emotional distress, shock, sickness, disease or death sustained by any person who is or has been under a contract of service with the **Firm** or any **Member** arising out of or in the course of his or her employment;
  - (d) arising directly or indirectly from any dispute between the **Firm** or any **Member** as an employer or potential employer and any person who is or has been or has made an application to be under a contract of service with the **Firm** or any **Member**;
  - (e) for death of or bodily injury to or psychological injury, emotional distress or anguish, shock, sickness or disease of any person (not being a person who is or has been under a contract of service with the **Firm** or any **Member**), save that this exclusion will not apply to any loss or any **Claim** for psychological injury, emotional distress or anguish or shock which arises from any actual or alleged breach of duty in the performance of (or failure to perform) **Professional Business**;

- (f) save in respect of Insuring Clause 2, for physical loss of or damage to property;
- (g) save in respect of Insuring Clause 2, arising directly or indirectly from the ownership, possession or use by the **Insured** of land, buildings, aircraft, watercraft, vessels or mechanically propelled vehicles;
- (h) in respect of which the **Insured** is entitled to indemnity under any other insurance except in respect of any excess beyond the amount which would have been payable under such insurance had this Policy not been effected;
- (i) arising out of any circumstance or occurrence which has been notified under any other policy or certificate of insurance attaching prior to the inception of this Policy;
- (j) in respect of dishonest or fraudulent acts or omissions committed by any person after discovery of reasonable cause for suspicion or fraud or dishonesty on the part of that person;
- (k) made against the **Insured** by any underwriter or insurance company arising out of the **Insured's** activities as their insurance agent unless the underwriter or insurance company has obtained a judgement in any court against the **Insured** notwithstanding anything to the contrary contained in Section 14 below;
- (l) arising out of or in connection with any trading losses or trading liabilities incurred by any business managed by or carried on by the **Insured**, but this exclusion is not to apply to any **Claim** made against the **Insured** for negligence in the normal course of their conduct of any receivership or procedures under the Insolvency Act 1986 (of the United Kingdom) or the Insolvency (Northern Ireland) Order 1989 or, in the Republic of Ireland, any receivership or insolvency procedures under the Companies Acts 1963 to 2005 or the Bankruptcy Act 1988 or any amendment or re-enactment thereof;
- (m) arising out of the giving of any express or implied warranty or guarantee relating to the financial return of any investment or portfolio of investments;
- (n) directly or indirectly caused by, or contributed to by, or arising from ionising radiations or contamination by radioactivity from any nuclear fuel or from any nuclear waste from the combustion of nuclear fuel or the radioactive, toxic, explosive or other hazardous properties of any explosive nuclear assembly or nuclear

component thereof or from war, invasions, acts of foreign enemies, hostilities (whether war be declared or not) civil war, rebellion, revolution, insurrection, military or usurped power or confiscation or nationalisation or requisition or destruction of or damage to property by or under the order of any government or public or local authority;

- (o) save in respect of Section 11 below, by any person comprising the **Insured** against any other person comprising the **Insured**;
- (p) for any fine or penalty or any multiple damages, exemplary or punitive damages or aggravated damages, save that:
  - (i) this exclusion shall not apply to any **Claim** relating to any actual or alleged defamation arising out of the conduct of **Professional Business** carried on by, or on behalf of the **Insured**; and
  - (ii) this exclusion will not operate to exclude or limit (or be construed as excluding or limiting) the scope of indemnity afforded by Insuring Clause 3;
- (q) arising out of any **Insured** acting as Company Secretary, Registrar or **Director**, save in respect of the giving or performance (or failure to give or perform) advice or services in connection with tax matters, secretarial work, share registration, financial advice to management, book-keeping, management accounting, financial investigation and reports, negotiation and settlement of financial claims, company formations, investment advice, insurance and pension scheme advice and computer consultancy;
- (r) directly or indirectly caused by or resulting from any act of terrorism; for the purpose of this exclusion an act of terrorism means an act, including but not limited to the use of force or violence and/or the threat thereof, of any person or group(s) of persons, whether acting alone or on behalf of or in connection with any organisation(s) or government(s) committed for political, religious, ideological or similar purposes including the intention to influence any government and/or to put the public, or any section of the public, in fear; this exclusion also excludes loss, damage, costs or expense of whatsoever nature arising from a **Claim** made against an **Insured** directly or indirectly caused by or resulting from any action taken in controlling, preventing

or suppressing any act of terrorism; in the event any portion of this exclusion being found to be invalid or unenforceable, the remainder shall remain in full force and effect;

- (s) arising out of or relating directly or indirectly to or in consequence of **Pollution** save that this exclusion will not apply to any loss or any **Claim** which arises from any actual or alleged breach of duty in the performance of (or failure to perform) **Professional Business**.
- (t) arising directly from goods sold, supplied, repaired, altered, manufactured, constructed, installed or maintained by the **Insured** or by any person acting for or on behalf of the **Insured** (for the avoidance of doubt, the term "goods" as used in this exclusion shall apply to **Packaged Software**, but shall not apply to any other computer software or any amendments or adaptations of **Packaged Software**; also for the avoidance of doubt, this exclusion shall not apply to any loss or **Claim** arising from amendments or adaptations made to **Packaged Software** by or on behalf of the **Insured**);
- (u) arising directly from any liability assumed by the **Insured** under any express warranty or guarantee unless such liability would have attached to the **Insured** notwithstanding such express warranty or guarantee.

Limits of Liability and Contribution

6. The maximum liability of the **Company** for any one **Claim** or for any one covered loss not on account of a **Claim**, whether against or sustained by one or any number of **Insureds**, shall not exceed the Limit of Liability stated in Item 2 of the Declarations.
7. Notwithstanding Section 6 above, the **Company** shall in addition indemnify the **Insured** in respect of all costs and expenses incurred with the **Company's** written consent (such consent not to be unreasonably withheld or unreasonably delayed) in:
  - (a) the defence, investigation or settlement of any **Claim** which falls to be dealt with hereunder; or
  - (b) the investigation of any circumstances notified to the **Company** under Section 12 below which may give rise to a **Claim** and which falls to be dealt with hereunder

Provided that if a payment in excess of the amount of indemnity available hereunder has to be made to dispose of any **Claim** or number of **Claims** against the **Insured**, the Company's liability for such costs and expenses shall be such proportion thereof as the amount of indemnity available hereunder bears to the amount required to dispose of such **Claim** or **Claims**.

8. All **Claims** and covered losses not on account of a **Claim**, whether against or sustained by one or any number of **Insureds**, arising out of the same act, error or omission, and/or arising out of causally connected acts, errors or omissions shall be deemed to be a single **Claim** and shall be referable to the **Policy Period** in which first such a **Claim** shall have been made or a loss sustained.
9. If a Contribution is stated in Item 3 of the Declarations, the **Company** shall only be liable for the amount arising from each and every **Claim**, and the amount of each and every covered loss not on account of a **Claim**, that is in excess of that Contribution, which Contribution shall be borne by the **Insured** at their own risk. The Contribution stated in Item 3 of the Declarations shall not be applicable to costs and expenses incurred with the Company's consent as provided for in Section 7 above or to costs and expenses covered solely by Insuring Clause 3(a).
10. Notwithstanding any Contribution stated in Item 3 of the Declarations, the maximum amount borne by the **Insured** at their own risk during the **Policy Period** shall not exceed the maximum amount calculated in accordance with the relevant provisions of the Professional Indemnity Insurance Regulations of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales in force at the date of the inception of this Policy.

Dishonesty or Fraud: Restriction on Company's Liability for Loss or Liability, and Other Provisions

11. Should the **Insured** suffer any loss or liability covered by this Policy by reason of the dishonest or fraudulent act or omission of any former or present **Partner**, **Director**, **Member**, employee, consultant, sub-contractor or **Alternate of the Firm**:
  - (a) no indemnity shall be afforded hereunder in respect of such loss or liability to any person committing or condoning such dishonest or fraudulent act or omission;

- (b) the amount payable by the **Company** hereunder shall be only for the balance of the loss or liability in excess of the amounts recoverable from the dishonest or fraudulent person or persons or their estates or legal representatives;
- (c) any monies which but for the dishonest or fraudulent act or omission would be due to the dishonest or fraudulent person from the **Insured** or any monies of that person held by the **Insured** shall be deducted from any amount payable hereunder;
- (d) the **Insured** shall at the request and expense of the **Company** take all reasonable steps to obtain reimbursement from the dishonest or fraudulent person;
- (e) nothing herein shall preclude the **Company** from exercising any right of subrogation against any person committing or condoning such dishonest or fraudulent act or omission.

Reporting and Notice

- 12. The **Insured** shall as a condition precedent to their right to be indemnified hereunder give to the **Company** notice in writing as soon as practicable:
  - (a) of any **Claim** made against them or any of them;
  - (b) of the receipt of notice from any party of an intention to make a **Claim** against them or any of them;
  - (c) of any loss suffered by them or any of them;
  - (d) of the discovery of reasonable cause for suspicion of dishonesty or fraud on the part of any former or present **Partner**, **Director**, **Member**, employee, consultant, sub-contractor or **Alternate** of the **Firm**, whether giving rise to a loss or claim hereunder or not.
- 13. If the **Insured** shall become aware during the **Policy Period** of any circumstance which may give rise to a **Claim** or loss, the **Insured** shall give notice in writing to the **Company** as soon as practicable. Such notice having been given:
  - (a) any **Claim** which may subsequently be made against the **Insured** arising out of that circumstance shall be deemed to have first been made against the **Insured** during the **Policy Period**;

- (b) any loss which the **Insured** may subsequently discover they have sustained, being a loss arising out of that circumstance, shall be deemed to have been first discovered by the **Insured** during the **Policy Period**.

Defence and Settlement

14. The **Insured** shall:

- (a) as a condition precedent to their right to be indemnified hereunder not admit liability for, or settle, any **Claim** without the written consent of the **Company**;
- (b) not incur any costs or expenses in connection with any **Claim** or any circumstances notified to the **Company** under Section 13 above which may give rise to a **Claim** without the written consent of the **Company** (such consent not to be unreasonably withheld or unreasonably delayed).

The **Company** shall be entitled at its own expense at any time to take over and conduct in the name of the **Insured** or the **Firm** as the case may be the defence, investigation or settlement of any such **Claim**, and to conduct an investigation into circumstances notified under Section 13 above which may give rise to a **Claim**, and to receive at all times the full co-operation of the **Insured** for this purpose. Subject thereto and to (a) and (b) hereof and to Sections 12 and 13 above, compliance by the **Insured** with any rules, requirements, directions or guidance of any Ombudsman appointed pursuant to the provisions of the Financial Services and Markets Act 2000, the Central Bank and Financial Services Authority of Ireland Act 2004 or any amendment or re-enactment thereof will not constitute a breach of any term of this Policy.

Nevertheless, neither the **Insured** nor the **Company** shall be required to contest any legal proceedings unless a Queen's Counsel (to be mutually agreed upon by the **Insured** and the **Company** or failing agreement to be appointed by the President of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales) shall advise that, taking due account of the interests of both the **Company** and the **Insured**, such proceedings should be contested.

Notice

15. Notice to the **Company** under this Policy shall be given in writing addressed to:

Notice of claim or circumstances: Claims Department

Other requests: Chubb Specialty Insurance

Chubb Insurance Company of Europe S.A.

106 Fenchurch Street

London EC3M 5NB

Notice shall be effective on the date of receipt by the **Company** at such address.

Representations

16. In issuing this Policy, the **Company** has relied upon the declarations and statements in the **Proposal**, which are made to the best of the **Insured's** knowledge and belief. All such declarations and statements are the basis of cover and are incorporated into and constitute part of this Policy.

Special Conditions

17. The **Company** will not exercise its right to avoid this Policy, or claim to be discharged from any liability hereunder, on the grounds of any alleged non-disclosure or misrepresentation of facts or alleged untrue statements in the **Proposal** or in any other information which may have been supplied, provided always that the **Insured** establishes to the **Company's** reasonable satisfaction that such alleged non-disclosure, misrepresentation or untrue statement was free of any fraudulent conduct or intent to deceive.

However, if such alleged non-disclosure, misrepresentation or untrue statement consists of or includes a failure to inform the **Company** of any circumstance of which the **Insured** was aware which might give rise to a loss of, or **Claim** against, the **Insured** the indemnity hereunder in respect of that loss or **Claim** shall be limited as follows:

- (a) where the **Insured** should have notified such circumstance under any previous insurance (whether with other insurers or not) the indemnity hereunder shall be

- limited to the indemnity which would have been available under the earliest such previous insurance if such circumstance had been properly notified;
- (b) where the **Insured** should have notified such circumstance under this Policy prior to obtaining any increase in the limit of indemnity hereunder or other variation of the terms hereof the indemnity hereunder shall be limited to the indemnity which would have been available prior to such increase in cover or variation of the terms hereof.
18. Where the **Insured's** breach of or non-compliance with any term of this Policy has resulted in prejudice to the **Company**:
- (a) in the handling or settlement of any **Claim** against the **Insured**,
  - (b) in the amount of any loss sustained by the **Insured**,
  - (c) in the obtaining of reimbursement from any dishonest or fraudulent person as referred to in Section 11 above,
- the indemnity afforded hereunder (including liability or Claimants' costs) shall be reduced to such sum as in the **Company's** reasonable opinion would have been payable by them in the absence of such prejudice.

Authorisation Clause

19. The **Firm** hereby agrees to act on behalf of itself and all **Insureds** with respect to the giving and receiving of notice of **Claims** or loss or termination, the payment of premiums and the receiving of any return premiums that may become due under this Policy, the negotiation, agreement to and acceptance of endorsements, and the giving or receiving of any notice provided for in this Policy, and the **Insureds** agree that the **Firm** shall so act on their behalf.

Alteration and Assignment

20. No change in, modification of, or assignment of interest under this Policy shall be effective except when made by written endorsement to this Policy duly executed on behalf of the **Company**.

Contracting Parties

21. A person who is not a party to this Policy has no rights under the Contracts (Rights of Third Parties) Act 1999 or any amendment or re-enactment thereof to enforce any term of this Policy. This condition does not affect any right or remedy of a third party which exists or is available other than by virtue of the Contracts (Rights of Third Parties) Act 1999.

Subrogation by the Institutes to Insured's Rights under this Policy

22. If any of the Institutes of Chartered Accountants in England and Wales, of Scotland and in Ireland becomes subrogated to the **Insured's** rights under this policy arising from their making a payment to a Third Party from that Institute's Compensation Fund, that Institute shall be deemed hereby to rank as a preferential creditor and its claim shall have priority over any other party who may also become subrogated to the **Insured's** rights hereunder.

Valuation and Foreign Currency

23. Any **Claim** or loss which is not in the currency stated on the Declarations of this Policy or any endorsements thereto shall be converted to and paid in the currency of this Policy or any endorsements thereto based upon the rate of exchange published in The Financial Times on the date the final judgement is reached, the amount of the settlement is agreed upon or the other element of the **Claim** or loss is due, respectively.

Cancellation

24. This Policy may not be cancelled, except if the **Firm** and the **Company** agree mutually in writing to cancel it, in which case it may be cancelled by the **Company** by mailing a written notice of cancellation to the **Firm** at the address shown in Item 1 of the Declarations, stating when such cancellation shall be effective, being a date not less than seven days after mailing. In the event of cancellation, the **Company** will immediately notify The Institute of Chartered Accountants in England and Wales of the cancellation and the name of the **Firm**.

Savings Clause

25. Should any provision or any element of any provision of this Policy be or become invalid or unenforceable pursuant to the law governing this Policy, such provision or element shall be deemed to be deleted and all other terms and conditions of this Policy shall remain in full force and effect.

Arbitration

26. Save as provided in Section 14 above, any dispute or disagreement between the **Insured** and the **Company** arising out of or in connection with this Policy shall be referred to arbitration before a sole arbitrator (to be mutually agreed upon by the **Insured** and the **Company** or, failing agreement, to be appointed by the President of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales) whose decision shall be final and binding on both parties.

Furthermore, in the event of any dispute between any insurers who have subscribed to this Policy concerning this insurance, such dispute shall be referred to arbitration before a sole arbitrator (to be mutually agreed upon or, failing agreement, to be appointed by the President of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales) whose decision shall be final and binding on both parties.

Choice of Law and Forum

27. This Policy shall be governed by and construed in accordance with the laws of England and Wales. Save as otherwise provided in this Policy the courts of England and Wales shall have exclusive jurisdiction to hear and determine any suits, actions or proceedings and to settle any disputes that may arise out of or in connection with this Policy.

Difference in Conditions

28. In the event of any dispute in connection with the terms of this Policy, there shall take precedence over any terms of this Policy which are less favourable to the **Insured** the terms of the Minimum Approved Wording contained in that Prospectus for Participating Insurers of the Institute of Chartered Accountants in England and Wales agreed to by the **Company**

with the Institute in that authorisation of the **Company** as a Participating Insurer which applied at the start of the **Policy Period**.

ภาคผนวก ง

ข้อบังคับว่าด้วยการทำประกันภัยความรับผิด
ของผู้ประกอบวิชาชีพทนายความในประเทศไทย

LAWS OF MALAYSIA [ACT 166]**LEGAL PROFESSION ACT 1976****P.U. (A) 237/92****LEGAL PROFESSION (PROFESSIONAL LIABILITY) (INSURANCE) RULES 1992**

Incorporating latest amendments - P.U.(A) 159/1999

Publication : 25th June, 1992**Date of coming into operation :** 1st July, 1992

IN exercise of the powers conferred by subsection (1) and (2) of section 78A of the Legal Profession Act 1976[Act 166], the Bar Council, with the approval of the Attorney General, makes the following rules:

Rule 1. Citation and commencement

These Rules may be cited as the **Legal Profession (Professional Liability) (Insurance) Rules 1992** and shall come into force on the 1st July 1992.

Rule 2. Interpretation.

In these Rules unless the context otherwise requires-

"brokers" means the brokers appointed from time to time by the Council to act on its behalf and on behalf of any advocate and solicitor in relation to the professional liability insurance policy undertaken pursuant to these Rules;

"effective date" means the 1st July 1992;

"insurer" means any person permitted by law to carry on professional liability insurance business or pecuniary loss insurance business;

"Master Policy" means the policy taken out by the Council referred to in rule 4;

"practice unit" means a legal practice which is carried on by a single advocate and solicitor or a number of advocates and solicitors and includes a partnership as well as advocates and solicitors employed as consultants or assistants.

Rule 3. Application.

These Rules shall apply to every advocate and solicitor who is in a practice unit.

Rule 4. Insurance policy.

- (a) The Council shall take out, in the name of the Malaysian Bar, and maintain with such insurers as it may approve from time to time a Master Policy to provide indemnity against such classes of professional liability as may be determined by the Council.
- (b) The terms and conditions of the Master Policy shall be approved by the Council and may be amended by the Council from time to time.
- (c) The Master Policy shall provide indemnity for all advocates and solicitors to whom these Rules apply as well as for such former advocates and solicitors and other parties as may be mentioned in the policy.
- (d) The limits of the indemnity or any self insured amounts under the Master Policy shall be determined by the Council from time to time.
- (e) Nothing in this rule shall be construed as prohibiting any advocate and solicitor from arranging with any insurer to extend the limit of indemnity provided under the Master Policy.

Rule 5. Obligation of advocate and solicitor.

On and after the effective date, every advocate and solicitor to whom these Rules apply shall be obliged as follows:

- (a) to be insured under the Master Policy;
- (b) to comply with the terms of the Master Policy and any certificate of insurance issued in connection therewith; and
- (c) to produce together with any application for a Sijil Annual a certificate issued by the brokers certifying that the applicant is insured under the Master Policy for a period of twelve months with effect from 1st July in the current year, or such other evidence as may be acceptable to the Council.

Rule 6. Transitional provisions.

- (a) Any advocate and solicitor who, on the effective date, has an existing professional indemnity insurance in force which expires not later than the Thirtieth day of June Nineteen Hundred and Ninety Three shall not be obliged to be insured under the Master Policy until the expiry of his own policy or the first day of July Nineteen Hundred and Ninety Three, whichever is the earlier.

(b) Any advocate and solicitor who applies for a Sijil Annual after the effective date shall furnish to the Council evidence, in terms acceptable to the Council, that he is the holder of a current professional indemnity insurance policy and the date on which such policy expires.

Rule 7. Non issuance of Sijil Annual.

The Sijil Annual shall not be issued to any advocate and solicitor unless the Council is satisfied that the advocate and solicitor is the holder of a certificate issued under paragraph (c) of rule 5 or the Council is satisfied with the evidence required under paragraph (b) of rule 6.

Rule 8. Council may request information.

The Council may require any advocate and solicitor, any broker or insurer, as the case may be, to submit such information as may be necessary to ensure that these Rules have been complied with.

Rule 9. Liability to disciplinary proceedings.

The breach by an advocate and solicitor of the provisions of rules 5, 6 and 8 shall constitute professional misconduct and shall render such advocate and solicitor liable to disciplinary proceedings under the Act.

Made the 19th June 1992.

Approved the 20th June 1992

[PN. (PUA²) 314/V.]

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ – นามสกุล

ประวัติการศึกษา

ประวัติการทำงาน

นางสาวทักษนีย์วรรณ ศิริขันธ์แสง

นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง ปีการศึกษา 2542

เนติบัณฑิตไทย สมัยที่ 53 ปีการศึกษา 2543

นิติกร 5 ฝ่ายกฎหมายและเร่งรัดภาระอากรค้าง

สำนักงานสรรพากรพื้นที่นนทบุรี